

Τμήμα Οικονομικών
Επιστημών

**MSc law &
economics**

DEPARTMENT of ECONOMICS,
UNIVERSITY of MACEDONIA
and SCHOOL of LAW,
ARISTOTLE UNIVERSITY of THESSALONIKI

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
Νομική Σχολή

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

**ΔΙΔΡΥΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ»

Περιεχόμενα

ΜΕΡΟΣ Ι. Κανονισμός Λειτουργίας, Οργάνωση και Διοίκηση του Προγράμματος

Άρθρο 1. Γενικές διατάξεις	3
Άρθρο 2. Αντικείμενο – Σκοπός– Στόχοι	3
Άρθρο 3. Όργανα διοίκησης του Δ.Π.Μ.Σ και αρμοδιότητες τους	4
Άρθρο 4. Πόροι χρηματοδότησης του Δ.Π.Μ.Σ και διαχείριση τους	7
Άρθρο 5. Οικονομική συνεργασία με άλλα Π.Μ.Σ.	7
Άρθρο 6. Κόστος Προγράμματος-Δίδακτρα	8
Άρθρο 7. Διδακτικό προσωπικό	8
Άρθρο 8. Γραμματεία Δ.Π.Μ.Σ	12
Άρθρο 9. Παράλληλες εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες	12
Άρθρο 10. Παροχή Πληροφόρησης Ηλεκτρονικά	13
Άρθρο 11. Μέσα Επικοινωνίας	13
Άρθρο 12. Πολιτική Ποιότητας	13

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. Κανονισμός Σπουδών

Άρθρο 13. Διαδικασία εισαγωγής	16
Άρθρο 14. Πρόγραμμα Σπουδών	19
Άρθρο 15. Λειτουργικά θέματα προγράμματος σπουδών	32
Άρθρο 16. Φοιτητικά θέματα	34
Άρθρο 17. Λογοκλοπή/ Παράλειψη αναφοράς σε χρησιμοποιηθείσα βιβλιογραφία	40
Άρθρο 18. Αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων	41
Άρθρο 19. Τέλη φοίτησης-δίδακτρα	42
Άρθρο 20. Οικονομικές και άλλες διευκολύνσεις	43
Άρθρο 21. Καθομολόγηση (Ορκωμοσία)	44
Άρθρο 22. Τροποποιήσεις Κανονισμού	45
Άρθρο 23. Ρύθμιση άλλων θεμάτων	45

Παράρτημα Α

Συνοδευτική έκθεση ανάλυσης των μεθόδων εξ αποστάσεως οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Δίκαιο και Οικονομικά	46
---	----

Παράρτημα Β

Περιγραφή των μαθημάτων	52
-------------------------	----

ΜΕΡΟΣ Ι.
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Π.Μ.Σ.) του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.), με τίτλο «Δίκαιο και Οικονομικά», εξειδικεύει τη διάρθρωση και οργάνωση του εν λόγω Δ.Π.Μ.Σ. στο πλαίσιο του Ν.4957/2022 και σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ΦΕΚ 41291/23.06.2023.

Για κάθε θέμα που δεν καλύπτεται από τον παρόντα κανονισμό αρμόδια να αποφασίζει, είναι η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών του Δ.Π.Μ.Σ.

Το Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά θα λειτουργήσει μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028 με δυνατότητα ανανέωσης και λειτουργίας, με την επιφύλαξη της μη πιστοποίησης του κατά την περιοδική αξιολόγηση του επισπεύδοντος Τμήματος.

Άρθρο 2

Αντικείμενο – Σκοπός– Στόχοι

1. Αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ., το οποίο λειτουργεί κυρίως στις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και δευτερευόντως σε αυτές του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ., είναι η μελέτη και η έρευνα αφ' ενός του νομικού πλαισίου μέσα στο οποίο λειτουργεί η οικονομία, αφ' ετέρου των οικονομικών αποτελεσμάτων των διαφόρων δικαιοϊκών ρυθμίσεων, με ιδιαίτερη έμφαση στις σύγχρονες εξελίξεις.

2. Σκοπός του Προγράμματος είναι να οικοδομήσει στέρεα επιστημονικά θεμέλια για τις/τους μεταπτυχιακές/-ούς φοιτήτριες/-τές, να τις/τους εφοδιάσει με βασικές αρχές, κατάλληλες μεθόδους και εργαλεία ανάλυσης ώστε να μπορούν να βελτιώνονται και να αναπτύσσονται συνεχώς, να καλλιεργήσει τις κριτικές και δημιουργικές δεξιότητες που απαιτούνται ώστε να έχουν μια υπεύθυνη επιστημονική, επαγγελματική και ερευνητική δραστηριότητα, καθώς επίσης να τις/τους παρέχει εξειδικευμένες γνώσεις στα πεδία των οικονομικών και της νομικής και ιδιαίτερα της διεπαφής τους, ώστε να ξεκινήσουν ή να συνεχίσουν με μεγαλύτερη επιτυχία την επαγγελματική τους σταδιοδρομία. Παράλληλα το Πρόγραμμα στοχεύει στην καλλιέργεια και η προαγωγή της επιστημονικής γνώσης και έρευνας στο πεδίο της διεπαφής των νομικών και των οικονομικών.

3. Ο παραπάνω διττός σκοπός του Δ.Π.Μ.Σ. εξειδικεύεται στους παρακάτω στόχους:

- i. Την παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακών σπουδών.
- ii. Την κατάρτιση εξειδικευμένων αποφοίτων με στέρεο θεωρητικό υπόβαθρο στις Επιστήμες του Δικαίου και της Οικονομίας καθώς και η ικανότητα διεπιστημονικής αντιμετώπισης σύνθετων πρακτικών προβλημάτων στα εν λόγω πεδία.
- iii. Την εδραίωση της αυτοπεποίθησης των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών μέσω της παροχής εξειδικευμένων γνώσεων και της συστηματικής πρακτικής εξάσκησης στη συνθετική προσέγγιση των γνωστικών αντικειμένων των

παραπάνω δύο επιστημονικών κλάδων, ώστε στελεχώνοντας ιδιωτικές επιχειρήσεις και οργανισμούς του δημοσίου να συμβάλλουν στην βελτίωση της λειτουργίας τους, την αύξηση της αποτελεσματικότητας και την αποδοτικότητάς τους.

- iv. Την υποστήριξη και προαγωγή της διεπιστημονικής έρευνας μέσω της διδασκαλίας και συζήτησης πάνω σε σύνθετα οικονομικοδικαιϊκά ερευνητικά αντικείμενα καθώς και της εκπόνησης υψηλού επιπέδου συναφών μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών.
- v. Την ανάπτυξη κριτικών και ερευνητικών δεξιοτήτων που απαιτούνται για σπουδές διδακτορικού επιπέδου.

Άρθρο 3

Όργανα Διοίκησης του Δ.Π.Μ.Σ. και αρμοδιότητές τους

Το Δ.Π.Μ.Σ. λειτουργεί με τα διοικητικά όργανα που προβλέπει η ισχύουσα νομοθεσία και τις υπουργικές αποφάσεις που έχουν δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως σχετικά με την έγκριση και λειτουργία του συγκεκριμένου μεταπτυχιακού προγράμματος.

Τα αρμόδια Όργανα Διοίκησης του Δ.Π.Μ.Σ. είναι:

- α) Η Σύγκλητος του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.)
- β) Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ε.Μ.Σ.)
- γ) Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (Ε.Π.Σ)
- δ) Η/Ο Διευθύντρια/-ής του Δ.Π.Μ.Σ.

3.1. Αρμοδιότητες Οργάνων

α) Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Η Σύγκλητος είναι το αρμόδιο όργανο για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές. Ειδικότερα οι αρμοδιότητές της είναι να:

- i. Εγκρίνει την ίδρυση του Δ.Π.Μ.Σ. ή την τροποποίηση της απόφασης ίδρυσής του,
- ii. εγκρίνει την παράταση της χρονικής διάρκειας της λειτουργίας του Δ.Π.Μ.Σ.,
- iii. συγκροτεί την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών καθώς το Δ.Π.Μ.Σ. είναι διδρυματικό,
- iv. αποφασίζει την κατάργηση του Δ.Π.Μ.Σ..

β) Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών (Ε.Μ.Σ.)

Η Ε.Μ.Σ. συγκροτείται με απόφαση της Συγκλήτου κατόπιν πρότασης των Κοσμητειών των Σχολών του Ιδρύματος και αποτελείται από ένα (1) μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π) από κάθε Σχολή, ένα (1) μέλος που προέρχεται από τις κατηγορίες μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού από τις κατηγορίες μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.), και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Ιδρύματος και τον/την Αντιπρύτανη, που είναι αρμόδιος/-ια για ακαδημαϊκά θέματα, ως Πρόεδρος. Τα μέλη της Επιτροπής έχουν εμπειρία στην οργάνωση και συμμετοχή σε προγράμματα σπουδών δεύτερου κύκλου σπουδών. Η θητεία της Επιτροπής είναι δύο (2) ακαδημαϊκά έτη.

Αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι:

- i. η υποβολή γνώμης προς τη Σύγκλητο του Ιδρύματος για την ίδρυση νέων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών ή την τροποποίηση των ήδη λειτουργούντων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, μετά την αξιολόγηση

- των αιτημάτων των Συνελεύσεων των Τμημάτων για την ίδρυση νέων προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών, των σχετικών εκθέσεων σκοπιμότητας και βιωσιμότητάς τους και την κοστολόγηση της λειτουργίας του Π.Μ.Σ., καθώς και η δυνατότητα αναπομπής τους, αν η εισήγηση δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη ή οι συνοδευτικές εκθέσεις δεν είναι πλήρεις,
- ii. η κατάρτιση σχεδίου Κανονισμού για προγράμματα δεύτερου και τρίτου κύκλου σπουδών του Ιδρύματος και η υποβολή του προς τη Σύγκλητο,
 - iii. η εκπόνηση πρότυπου σχεδίου Κανονισμού λειτουργίας Π.Μ.Σ.,
 - iv. ο έλεγχος της τήρησης των Κανονισμών λειτουργίας των Π.Μ.Σ.,
 - v. η παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας, του Κανονισμού και των αποφάσεων των οργάνων διοίκησης του Ιδρύματος από τα Π.Μ.Σ.,
 - vi. η παρακολούθηση της εφαρμογής της διαδικασίας απαλλαγής από την υποχρέωση καταβολής τελών φοίτησης,
 - vii. κάθε άλλη αρμοδιότητα που ορίζεται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

γ) Η Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών (Ε.Π.Σ)

Η Ε.Π.Σ. συγκροτείται με απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, κατόπιν εισήγησης των Συνελεύσεων των συνεργαζόμενων Τμημάτων. Η Ε.Π.Σ. αποτελείται από μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) των συνεργαζόμενων Τμημάτων, και σύμφωνα με όσα καθορίζονται στο Πρωτόκολλο Συνεργασίας του Δ.Π.Μ.Σ. είναι επταμελής (7) συγκροτούμενη από τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και τρία (3) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος Νομικής της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ. Η θητεία τους ορίζεται σε δύο (2) έτη.

Η Ε.Π.Σ. είναι αρμόδια για την οργάνωση, διοίκηση, διαχείριση καθώς και την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας Δ.Π.Μ.Σ. και ιδίως:

- i. Εισηγείται προς τη Σύγκλητο την ίδρυση ή την τροποποίηση της απόφασης ίδρυσης του Δ.Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Δ.Π.Μ.Σ.,
- ii. καταρτίζει και εγκρίνει σχέδιο για την τροποποίηση του Προγράμματος Σπουδών,
- iii. ορίζει την/τον Διευθύντρια/-ή του Δ.Π.Μ.Σ.,
- iv. συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Δ.Π.Μ.Σ.,
- v. εγκρίνει την κατανομή και την ανάθεση του διδακτικού έργου στους/στις διδάσκοντες/-ουσες του Δ.Π.Μ.Σ., σύμφωνα με τις κατηγορίες διδασκόντων/-ουσών που αναφέρονται στην ισχύουσα νομοθεσία,
- vi. συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών και ορίζει τον/την επιβλέποντα/-ουσα ανά εργασία,
- vii. διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης, προκειμένου να απονεμηθεί ο τίτλος του Δ.Π.Μ.Σ.,
- viii. καταρτίζει και εγκρίνει τον απολογισμό του Δ.Π.Μ.Σ.,
- ix. καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό Δ.Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),
- x. εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του ΔΠΜΣ,
- xi. εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Δ.Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών,

- xii. εγκρίνει την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητριών/-τών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Δ.Π.Μ.Σ.,
- xiii. εγκρίνει την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών.
- xiv. ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από επιμέρους διατάξεις.

Η Ε.Π.Σ. του Μεταπτυχιακού Προγράμματος μπορεί επίσης να συγκροτεί ειδικές (ad hoc) συμβουλευτικές επιτροπές για την υποβοήθηση των σκοπών του Δ.Π.Μ.Σ. (π.χ. Συμβουλευτική Επιτροπή, Εξεταστική Επιτροπή, Επιτροπή Αξιολόγησης του Δ.Π.Μ.Σ., Επιτροπή Δημοσιότητας, Επιτροπή Αξιολόγησης Υποψηφίων για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης, Επιτροπή Παραλαβής Υπηρεσιών και Ειδών, Επιτροπή Αξιολόγησης Υποψηφίων Εξωτερικών Συνεργατών κλπ.) στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν και ειδικοί έξω-πανεπιστημιακοί αναγνωρισμένου κύρους, ή ανώτατα στελέχη επιχειρήσεων και Οργανισμών από τον Ιδιωτικό και Δημόσιο Τομέα.

δ) Η/Ο Διευθύντρια/-ής

Η/Ο Διευθύντρια/-ής του Δ.Π.Μ.Σ. είναι μέλος της Ε.Π.Σ. και κατά προτεραιότητα της βαθμίδας της/του Καθηγήτριας/-ού ή του/της Αναπληρωτή/-τριας Καθηγητή/-τριας, προέρχεται από το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (επισπεύδον τμήμα) και ορίζεται από Ε.Π.Σ. για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Ο/Η Διευθυντής/-τρια του Δ.Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- i. προεδρεύει της Ε.Π.Σ., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,
- ii. εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία του Δ.Π.Μ.Σ προς την Ε.Π.Σ.,
- iii. εισηγείται προς την Ε.Π.Σ και λοιπά όργανα του Δ.Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Δ.Π.Μ.Σ.,
- iv. είναι Επιστημονικά Υπεύθυνος/-η του Προγράμματος σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,
- v. παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Δ.Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Δ.Π.Μ.Σ.,
- vi. ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Δ.Π.Μ.Σ..

Η/Ο Διευθύντρια/-ής του Δ.Π.Μ.Σ., που είναι παράλληλα Επιστημονικά Υπεύθυνη/-ος του προγράμματος, δύναται να αιτηθεί μετά από απόφαση της Ε.Π.Σ., από την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας τον ορισμό Αναπληρωτή/-τριας Επιστημονικά Υπευθύνου/-ης για τις ανάγκες οικονομικής διαχείρισης του Π.Μ.Σ σύμφωνα με την παρ.4 του άρθρου 235 του ν. 4957/2022.

Άρθρο 4

Πόροι χρηματοδότησης του Δ.Π.Μ.Σ. και διαχείρισή τους

4.1 Πόροι Χρηματοδότησης Προγράμματος

Οι πόροι του ΔΠΜΣ δύνανται να προέρχονται από:

- α) τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,

- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.

Η καταβολή των τελών φοίτησης, πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/-τριας.

4.2 Διαχείριση των πόρων

Η διαχείριση των πόρων του Δ.Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ο οποίος παρακρατεί ποσοστό επί του συνόλου των εσόδων και διαθέτει μέρος αυτής της παρακράτησης στον Ε.Λ.Κ.Ε. του Α.Π.Θ. όπως ορίζεται στο Πρωτόκολλο Συνεργασίας του Δ.Π.Μ.Σ. και τις ισχύουσες νομοθεσίες.

4.3 Κατανομή των πόρων

Οι πόροι του Δ.Π.Μ.Σ. κατανέμονται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία ως εξής:

α) ποσοστό επί των συνολικών εσόδων σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Όταν τα έσοδα του Δ.Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα, ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης. Μέρος του ποσού που παρακρατεί ο Ε.Λ.Κ.Ε. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας διατίθεται στον Ε.Λ.Κ.Ε. του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπως ορίζεται στο Πρωτόκολλο Συνεργασίας του Δ.Π.Μ.Σ.

β) το υπόλοιπο των συνολικών εσόδων του Δ.Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Δ.Π.Μ.Σ.. Η Ε.Π.Σ. αποφασίζει τη διάθεση οικονομικών πόρων για την αποζημίωση των διδασκουσών/-όντων, για αγορά υλικού, εξοπλισμού εργαστηρίων και γραφείων, λογισμικού, βιβλίων, συνδρομές επιστημονικών περιοδικών, περιοδικές αμοιβές έκτακτου προσωπικού γραμματείας, κ.ά.

Άρθρο 5

Οικονομική συνεργασία με άλλα Π.Μ.Σ.

Είναι δυνατή η οικονομική συνεργασία μεταξύ του Δ.Π.Μ.Σ. και άλλων Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) του οικείου Τμήματος ή Σχολής του Πανεπιστημίου μέσω της ίδρυσης ενός κοινού έργου/Προγράμματος, που χρηματοδοτείται από πόρους των (Δ.)Π.Μ.Σ. με σκοπό την κάλυψη κοινών αναγκών και δράσεων των Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή της Σχολής. Το έργο/πρόγραμμα είναι χωρίς σαφή ημερομηνία λήξης, διαθέτει αυτοτελή προϋπολογισμό και χρηματοδοτείται ετησίως από μέρος των εσόδων των λειτουργούντων (Δ.)Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή της Σχολής, που διατίθενται προς αυτό για δαπάνες που έχουν ως στόχο την κάλυψη κοινών αναγκών. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η χρηματοδότηση του έργου/Προγράμματος με το υπόλοιπο ταμειακών διαθεσίμων Π.Μ.Σ. του ίδιου Τμήματος ή της ίδιας Σχολής, των οποίων το φυσικό αντικείμενο έχει επιτυχώς ολοκληρωθεί και για τα οποία δεν προκύπτει άλλη οικονομική υποχρέωση. Το ανώτατο ποσοστό επί των συνολικών ετήσιων εσόδων κάθε Π.Μ.Σ. που δύναται να διατίθεται προς έργο/πρόγραμμα της ανωτέρω παραγράφου καθορίζεται στο 50% του ποσού που υπολείπεται από την παρακράτηση του 30% (δηλαδή το ήμισυ του 70%).

Με απόφαση της Επιτροπής Ερευνών, κατόπιν κοινής εισήγησης των Διευθυντών/-τριών Π.Μ.Σ. του ίδιου Τμήματος ή της ίδιας Σχολής, εγκρίνεται η αποδοχή διαχείρισης έργου/Προγράμματος της παραπάνω παραγράφου και το ποσοστό επί των ετήσιων εσόδων του (Δ.)Π.Μ.Σ. με το οποίο χρηματοδοτείται το έργο/πρόγραμμα και καθορίζεται ο/η Επιστημονικά Υπεύθυνος/-η του έργου, που είναι μια/ένας εκ των Διευθυντριών/-ών των (Δ.)Π.Μ.Σ. που χρηματοδοτούν το έργο. Η διενέργεια δαπανών πραγματοποιείται κατόπιν κοινής εισήγησης των Διευθυντών/-τριών των (Δ.)Π.Μ.Σ. που χρηματοδοτούν το έργο/πρόγραμμα.

Άρθρο 6

Κόστος Προγράμματος - Δίδακτρα

Το Πρόγραμμα είναι αυτοχρηματοδοτούμενο. Η κάλυψη των λειτουργικών εξόδων του Προγράμματος στηρίζεται στους πόρους χρηματοδότησης σύμφωνα με την εκάστοτε νομοθεσία, αλλά κυρίως στα δίδακτρα/τέλη φοίτησης. Το συνολικό ποσό προβλέπεται να καλύπτει την ανάπτυξη τεχνολογικής υποδομής του Προγράμματος, την ανάπτυξη υποδομής βιβλιογραφίας, τις αμοιβές των καθηγητριών/-ών και διδασκουσών/-όντων (του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και των προσκεκλημένων άλλων Α.Ε.Ι. Ελληνικών και Ξένων), τη διοικητική υποστήριξη και ότι άλλο αποφασίσουν τα αρμόδια όργανα. Επιστροφή διδασκτρών επιτρέπεται αν υπάρχει σοβαρός λόγος για διακοπή σπουδών μετά από αίτηση του/της φοιτητή/-τριας στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, και εφόσον ο/η φοιτητής/-τρια αιτιολογήσει επαρκώς τους λόγους διακοπής εντός είκοσι (20) ημερών από την έναρξη των μαθημάτων.

Άρθρο 7

Διδακτικό προσωπικό

7.1. Κατηγορίες διδασκόντων/-ουσών

Το διδακτικό έργο του Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά ανατίθεται με απόφαση της Ε.Π.Σ., κατόπιν εισήγησης του/της Διευθυντή/-τριας στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων/-ουσών:

- α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) των συνεργαζόμενων Τμημάτων ή άλλων Τμημάτων των δύο συνεργαζόμενων ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, όπως προκύπτει από την ανάθεση μαθημάτων από τη Συνέλευση του Τμήματός τους στο Δ.Π.Μ.Σ. ή σε Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών χωρίς αμοιβή,
- β) ομότιμες/-ους Καθηγήτριες/-τες ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ή άλλου Α.Ε.Ι.,
- γ) συνεργαζόμενους/-ες καθηγητές/-τριες,
- δ) εντεταλμένες/-ους διδάσκουσες/-ντες,
- ε) επισκέπτες/-τριες καθηγητές/-τριες ή επισκέπτες/-τριες ερευνητές/-τριες,
- στ) ερευνητές/-τριες και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,
- ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίες/-οι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ..

Δεν επιτρέπεται η απασχόληση μελών ΔΕΠ αποκλειστικά στο Δ.Π.Μ.Σ.

Με απόφαση της Ε.Π.Σ. δύναται να ανατίθεται, με ή χωρίς αμοιβή η οποία ορίζεται στην απόφαση της Ε.Π.Σ., επικουρικό διδακτικό, φροντιστηριακό ή εργαστηριακό έργο στους/στις υποψήφιους διδάκτορες των συνεργαζόμενων Τμημάτων, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Δ.Π.Μ.Σ..

Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους, τόσο για το χειμερινό, όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Ε.Π.Σ., η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

Οι διδάσκουσες/-οντες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύναται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το ΠΜΣ.

Ειδικότερες προϋποθέσεις σχετικά με την ανάθεση του διδακτικού έργου δύναται να ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Δ.Π.Μ.Σ. με βάση την κείμενη νομοθεσία.

7.2. Επίβλεψη διπλωματικών εργασιών

Δικαίωμα επίβλεψης διπλωματικών εργασιών έχουν οι διδάσκουσες/-ντες των περ. α έως στ της παρ. 7.1 του παρόντος υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Με αιτιολογημένη απόφαση της Ε.Π.Σ. δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. των συνεργαζόμενων Τμημάτων, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

7.3. Ανάθεση διδασκαλίας και επίβλεψης διπλωματικών εργασιών

Η ανάθεση της διδασκαλίας του κάθε μαθήματος του Προγράμματος γίνεται κατά κανόνα σε δύο διδάσκοντες/-ουσες, ένας/μία εκ των οποίων καλύπτει το νομικό και ένας/μία το οικονομικό σκέλος του μαθήματος. Κατ' εξαίρεση ένα μάθημα μπορεί να ανατίθεται σε έναν/μία μόνο διδάσκοντα/-ουσα, εάν δεν περιλαμβάνει διεπιστημονικές προσεγγίσεις ή εάν ο/η συγκεκριμένος/-η διδάσκων/-ουσα κρίνεται επαρκής για την ανάπτυξη και των δύο προσεγγίσεων. Στις περιπτώσεις ανάθεσης της διδασκαλίας σε δύο διδάσκοντες/-ουσες, καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε, τουλάχιστον σε ένα μέρος των διαλέξεων, να παρίστανται ταυτόχρονα και οι δύο διδάσκοντες/-ουσες ούτως ώστε να φωτίζονται και οι δύο προσεγγίσεις –νομική και οικονομική- των εξεταζόμενων θεμάτων και να αναπτύσσεται ο διεπιστημονικός διάλογος εντός της αίθουσας διδασκαλίας προς όφελος των φοιτητών/-τριών. Οι διδάσκοντες/-ουσες ή ο/η διδάσκων/-ουσα, μπορεί να προσκαλέσει εξειδικευμένους επιστήμονες για να δώσουν διαλέξεις κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Οι διδάσκοντες/-ουσες ή ο/η διδάσκων/-ουσα σε κάθε μάθημα πρέπει να πραγματοποιήσουν (-ει) τουλάχιστον τα δύο τρίτα (2/3) του συνόλου των διαλέξεων και να οργανώσουν (-ει) και πραγματοποιήσουν (-ει) τις εξετάσεις του μαθήματος. Επομένως, οι προσκεκλημένοι επιστήμονες μπορούν να καλύπτουν συνολικά όχι περισσότερες του ενός τρίτου (1/3) του συνόλου των διαλέξεων.

Ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών που δύναται να αναλάβει κάθε ένας/μία διδάσκων/-ουσα για επίβλεψη διπλωματικών εργασιών είναι πέντε (5) για κάθε ακαδημαϊκό έτος. Εάν η φύση του θέματος της διπλωματικής εργασίας άπτεται πέραν του ενός επιστημονικών πεδίων είναι δυνατή η συνεργασία δύο διδασκόντων/-ουσών.

7.4. Αμοιβή διδασκόντων/-όντων

Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/-ουσών δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Δ.Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Η ωριαία αμοιβή των διδασκόντων/-ουσών για τη διδασκαλία, η αμοιβή για την επίβλεψη και εξέταση διπλωματικής εργασίας (thesis), καθώς και οποιοδήποτε άλλο έργο στο πλαίσιο λειτουργίας του Δ.Π.Μ.Σ. ρυθμίζονται με απόφαση της Ε.Π.Σ.. Η αποζημίωση καταβάλλεται μετά από την ολοκλήρωση του μαθήματος και την παράδοση της βαθμολογίας στη Γραμματεία.

Οι διδάσκοντες/-ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π., δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Δ.Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη ΕΕΠ, ΕΔΠ και ΕΤΕΠ, εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους στην ισχύουσα νομοθεσία.

Η αμοιβή για το επικουρικό έργο το οποίο ανατίθεται στους υποψήφιους/-ες διδάκτορες των συνεργαζόμενων Τμημάτων ορίζεται κατ' έτος από την Ε.Π.Σ.

7.5. Επιλογή διδασκόντων/-ουσών

Η επιλογή των διδασκόντων/-όντων και η ανάθεση διδακτικού έργου του Δ.Π.Μ.Σ. κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου πραγματοποιείται με απόφαση της Ε.Π.Σ.. Τα κριτήρια επιλογής των διδασκόντων/-ουσών στο Δ.Π.Μ.Σ. είναι η συνάφεια της ειδικότητας, της εμπειρίας και του διδακτικού και ερευνητικού τους έργου με το αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ.. Το κριτήριο της αποτελεσματικής και αρμονικής συνεργασίας υπερισχύει των ιεραρχικών αντιλήψεων. Τόσο για τη διοίκηση όσο και για τους/τις διδάσκοντες/-ουσες στο Δ.Π.Μ.Σ. αναγκαία είναι η προσήλωση στη φιλοσοφία και τις διεπιστημονικές αρχές του Προγράμματος.

Συγκεκριμένα, η επιλογή των διδασκόντων/-ουσών στο Δ.Π.Μ.Σ. γίνεται με βάση τα παρακάτω κριτήρια:

- α) Τη συνάφεια του γνωστικού αντικείμενου της/του υποψήφιας/-ου, σύμφωνα με το βιογραφικό της/του σημείωμα, με τις απαιτήσεις των μαθημάτων του Δ.Π.Μ.Σ., τα οποία θα αναλάβει να διδάξει.
- β) Τη διαθεσιμότητα της/του υποψήφιας/-ιου στο Δ.Π.Μ.Σ. για τουλάχιστον δύο (2) ακαδημαϊκά έτη, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η ολοκλήρωση της διδασκαλίας του μαθήματος και η επίβλεψη και εξέταση των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών τις οποίες θα αναλάβει.
- γ) Το δημοσιευμένο ερευνητικό έργο της/του υποψήφιας/-ιου, το οποίο για τους/τις διδάσκοντες/-ουσες το οικονομικό σκέλος των μαθημάτων αφορά κυρίως σε επιστημονικά περιοδικά διεθνούς κυκλοφορίας.
- δ) Τις τυχόν προηγούμενες αξιολογήσεις φοιτητών/-τριών, κυρίως από μαθήματα μεταπτυχιακού επιπέδου και την κατ' άλλους τρόπους τεκμηριωμένη διδακτική εμπειρία.

7.6 Υποχρεώσεις Διδασκόντων/-ουσών

Η/ο υπεύθυνη/-ος (σε περίπτωση συνδιδασκαλίας: οι υπεύθυνοι) για τη διδασκαλία μαθήματος στο Δ.Π.Μ.Σ. έχει τις παρακάτω υποχρεώσεις ανεξάρτητα από την κατηγορία διδασκόντων/-ουσών της παραγράφου 7.1 του παρόντος στην οποία αυτή ανήκει:

- α) Να τηρεί πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των παραδόσεων του μαθήματος.

β) Να ελέγχει αν οι φοιτητές/-τριες που είναι παρόντες/-ουσες και μόνο αυτοί/-ες έχουν υπογράψει στο παρουσιολόγιο.

γ) Να καθορίζει το περιεχόμενο του μεταπτυχιακού μαθήματος, στο πλαίσιο της ύλης της ειδικότερης θεματικής του, με τρόπο ακαδημαϊκά έγκυρο και σύμφωνο με τις τρέχουσες εξελίξεις, όπως αυτό προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τη χρήση διεθνώς καθιερωμένων σύγχρονων συγγραμμάτων και λοιπών επιστημονικών δημοσιευμάτων από τη διεθνή βιβλιογραφία.

δ) Να φροντίζει για τη συστηματική συσχέτιση του θεωρητικού μέρους της διδασκαλίας με την υψηλού επιπέδου πρακτική εφαρμογή της. Η προσπάθεια αυτή να ενισχύεται με τη μελέτη και ανάλυση χαρακτηριστικών περιπτώσεων από την πράξη των συναφών επαγγελμάτων και με αξιοποίηση προσκεκλημένων ομιλητών/-τριών, αναγνωρισμένων για την επαγγελματική πείρα και τις ειδικές επιστημονικές γνώσεις τους, ή με συνδυασμό και των δύο.

ε) Να τηρεί τουλάχιστον δύο (2) ώρες γραφείου την εβδομάδα, που θα επιτρέπουν την απρόσκοπτη επικοινωνία των φοιτητών/-τριών μαζί του για θέματα που άπτονται των σπουδών τους και του συγκεκριμένου μαθήματος.

στ) Κατά την έναρξη του εξαμήνου, να υποβάλλει προς διανομή στη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. το αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας του μαθήματος (syllabus), που θα καλύπτει σε εβδομαδιαία βάση την ύλη για κάθε διδασκόμενη ενότητα του μαθήματος, προτάσεις χαρακτηριστικών περιπτώσεων για μελέτη, καθώς και τη σχετική σύγχρονη βιβλιογραφία και αρθρογραφία.

ζ) Τα μέλη των Τριμελών Συμβουλευτικών Επιτροπών των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών υποχρεούνται να υποβάλλουν στη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. το έντυπο βαθμολογίας και αξιολόγησης της εργασίας για έγκριση από την Ε.Π.Σ. του Δ.Π.Μ.Σ..

η) Κάθε διδάσκων/-ουσα του Δ.Π.Μ.Σ. οφείλει να σέβεται και να τηρεί τις αποφάσεις της Ε.Π.Σ καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία (π.χ. να μη χρησιμοποιεί μεταπτυχιακούς/-ες φοιτητές/-τριες για ιδίους ερευνητικούς σκοπούς).

θ) Κάθε διδάσκουσα/-ων στο Δ.Π.Μ.Σ Δίκαιο και Οικονομικά έχει την υποχρέωση να αποδέχεται τον ορισμό της/του από την Ε.Π.Σ. ως Συμβούλου Σπουδών για έναν αριθμό μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών. Ο/η Σύμβουλος Σπουδών έχει την ευθύνη της παροχής συμβουλών προς τους/τις φοιτητές/-τριες σχετικά με τις σπουδές, την επιλογή μαθημάτων, τις ειδικεύσεις, της διπλωματικής εργασίας και συναφών θεμάτων, όπως αυτά καθορίζονται σύμφωνα με τις οδηγίες της ΜΟΔΠ. Ο ορισμός πραγματοποιείται με την έναρξη κάθε νέου κύκλου και διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια σπουδών του/της μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας.

7.7 Μείωση αμοιβής και αντικατάστασης διδάσκοντος/-ουσας

Η μη πλήρης τήρηση του συνόλου των υποχρεώσεων της παραγράφου 6 του άρθρου 7 παραπάνω, χωρίς σοβαρή και τεκμηριωμένη δικαιολογία, ή/και εάν η αξιολόγησή του/της διδάσκοντος/-ουσας εκ μέρους των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών δεν είναι ικανοποιητική (χαμηλότερη του 3,6νε άριστα το 5) σε ένα εξάμηνο, τότε μπορεί να γίνει παρακράτηση μέρους ή όλης της αποζημίωσης ως και αφαίρεση της ανάθεσης διδασκαλίας μετά από απόφαση της Ε.Π.Σ.. Γενικά, ο/η διδάσκων/-ουσα που δεν τηρεί τα οριζόμενα από τον Κανονισμό ή βαθμολογείται με μέσο όρο κάτω του 3,6 μπορεί να απωλέσει την δυνατότητα διδασκαλίας για συγκεκριμένο αριθμό εξαμήνων στο Πρόγραμμα με απόφαση της Ε.Π.Σ..

Άρθρο 8. Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ.

Τη διοικητική υποστήριξη του Δ.Π.Μ.Σ. «Δίκαιο και Οικονομικά» αναλαμβάνει το επισπεύδον Τμήμα Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Στους χώρους του Πανεπιστημίου Μακεδονίας λειτουργεί Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. η οποία στελεχώνεται με κατάλληλο προσωπικό των οποίων τα καθήκοντα είναι να διεκπεραιώνουν τρέχοντα θέματα, που αφορούν το διδακτικό προσωπικό, τις/τους φοιτήτριες/-ες, το πρόγραμμα. Ειδικότερα το προσωπικό επιλαμβάνεται των διαφόρων θεμάτων του Κανονισμού και της λειτουργίας του Μεταπτυχιακού Προγράμματος (ενημέρωση υποψηφίων, εγγραφές φοιτητών/-τριών, τήρηση βαθμολογιών, αξιολογήσεις διδασκόντων/-ουσών, χορήγηση πτυχίων, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων κ.λπ.). Επίσης διεκπεραιώνουν τρέχοντα θέματα, που αφορούν το διδακτικό προσωπικό, τις/τους φοιτήτριες/-ες, το πρόγραμμα, τις επαφές με τις διάφορες υπηρεσίες και τα συνεργαζόμενα ιδρύματα και φροντίζει για τις δημόσιες σχέσεις και την προβολή του προγράμματος σε συνεργασία με τα όργανα διοίκησης του Δ.Π.Μ.Σ.. Οι υπάλληλοι της Γραμματείας αναφέρονται στην/στον Διευθύντρια/-νή του Δ.Π.Μ.Σ..

Άρθρο 9

Παράλληλες εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες

Εκτός από τη διδασκαλία μαθημάτων το Δ.Π.Μ.Σ. μπορεί να οργανώνει και παράλληλες εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες (σύμφωνα με τα οριζόμενα από την Επιτροπή Ερευνών). Οι δραστηριότητες αυτές συμπεριλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται, στις παρακάτω:

- i. Ημερίδες, διαλέξεις και άλλες εκδηλώσεις.
- ii. Λειτουργία ταχύρυθμων εκπαιδευτικών προγραμμάτων γενικού ή εξειδικευμένου χαρακτήρα.
- iii. Εκπαίδευση στελεχών επιχειρήσεων και οργανισμών συγκεκριμένης διάρκειας.
- iv. Έκδοση βιβλίων, σημειώσεων, μονογραφιών, ειδικών μελετών κ.ά.
- v. Ανάλυση ερευνητικών προγραμμάτων σχετιζόμενων με την παροχή υπηρεσιών σε επιχειρήσεις και οργανισμούς.
- vi. Προπαρασκευαστικά – εισαγωγικά μαθήματα.
- vii. Σεμινάρια

Σε όσους/-ες παρακολουθούν παράλληλες εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Προγράμματος χορηγείται, μετά από σχετική απόφαση της Ε.Π.Σ. του Δ.Π.Μ.Σ., ενδεικτική βεβαίωση παρακολούθησης.

Άρθρο 10

Παροχή Πληροφόρησης Ηλεκτρονικά

Το Δ.Π.Μ.Σ. προβάλλεται κυρίως μέσα από τον ιστότοπο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στη θέση <https://www.uom.gr/mle> και την ξεχωριστή ιστοσελίδα του προγράμματος τη θέση <https://mle.uom.gr>. Στους ιστότοπους παρουσιάζεται το σύνολο των πληροφοριών και κανονισμών που ενδιαφέρουν τους/τις μεταπτυχιακούς/-ες φοιτητές/-τριες, όπως το πρόγραμμα σπουδών, το ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων, το προσωπικό του Δ.Π.Μ.Σ.. Πραγματοποιείται τακτική ενημέρωση των παραπάνω πληροφοριών.

Άρθρο 11 **Μέσα Επικοινωνίας**

Η επικοινωνία μεταξύ των διδασκόντων/-ουσών και των φοιτητών/-τριών υποστηρίζεται σε μεγάλο βαθμό από την πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης OpenEclass, η οποία επιτρέπει στους/-στις διδάσκοντες/-ουσές να δημιουργήσουν και να διαχειριστούν ιστοσελίδες μαθημάτων. Συγκεκριμένα, οι διδάσκοντες/-ουσες είναι σε θέση να δημοσιεύουν έγγραφα σε οποιαδήποτε μορφή, να διαχειρίζονται περιοχές δημόσιας ή ιδιωτικής συζήτησης, να συνθέτουν ασκήσεις και εργασίες για τους/τις μεταπτυχιακούς/-ες φοιτητές/-τριες καθώς και να ενημερώνουν τους/τις φοιτητές/-τριες σχετικά με το περιεχόμενο του ηλεκτρονικού μαθήματος στο ευρύ κοινό εφόσον ο/η διδάσκοντας/-ουσα επιλέξει να είναι «ανοικτή» η πρόσβαση σε αυτό. Το σύνολο των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών έχει επίσης τη δυνατότητα να εξυπηρετηθεί μέσω της ηλεκτρονικής υπηρεσίας Students Web, όπου ενημερώνεται για το πρόγραμμα σπουδών και τη βαθμολογία που έχει επιτύχει στις εξετάσεις.

Άρθρο 12 **Πολιτική Ποιότητας**

Το πρόγραμμα ακολουθεί την πολιτική ποιότητας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του επισπεύδοντος Τμήματος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας όπως αυτή έχει ανακοινωθεί και εφαρμόζεται διαχρονικά. Βασική επιδίωξη όλων των συντελεστών λειτουργίας του Δ.Π.Μ.Σ. είναι η επίτευξη του δυνατόν υψηλότερου επιπέδου ποιότητας σε όλες τις πτυχές του προγράμματος, ακαδημαϊκές, διοικητικές, διαπροσωπικής επικοινωνίας, κ.λ.π.. Η ανάδειξη ως πρωτεύοντων των κριτηρίων ποιότητας σε όλες τις δραστηριότητες του προγράμματος έχει συντελέσει στην επίτευξη υψηλής ποιότητας, τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τον τρόπο υλοποίησής του προγράμματος. Επιδίωξη του προγράμματος είναι η περαιτέρω και συνεχής βελτίωση της ποιότητας του συνόλου των δράσεων του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων των διδασκουσών/-όντων με τους/τις φοιτητές/-τριες, των σχέσεων του Προγράμματος με τα Ακαδημαϊκά Τμήματα και τις υπηρεσίες του Πανεπιστημίου, τη γραμματειακή υποστήριξη και τη συνεργασία για έρευνα και άλλες εκδηλώσεις με ιδιωτικές επιχειρήσεις αλλά και συναφείς επαγγελματικούς φορείς, όπως δικηγορικοί σύλλογοι και επιμελητήρια, και με οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

12.1. Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση του Δ.Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι/-ες στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του Δ.Π.Μ.Σ. και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/-τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών του Δ.Π.Μ.Σ.. Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ και με όσα ειδικότερα ορίζονται στον Κανονισμό του Δ.Π.Μ.Σ., λαμβάνοντας υπόψη τυχόν ιδιαιτερότητές του.

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης του Δ.Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεών του. Η αξιολόγηση του διδακτικού έργου-διδασκόντων/-ουσών να λαμβάνεται υπόψη στην ανάθεση μαθήματος, με ειδική πρόβλεψη στον κανονισμό του Δ.Π.Μ.Σ.. Το

Πρόγραμμα Σπουδών αξιολογείται συστηματικά σε συνεχή βάση με τη συμμετοχή των φοιτητών/-τριών.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

- α) το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ., έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του Δ.Π.Μ.Σ.,
- β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/-τις φοιτητές/-τριες,
- γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/-τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,
- δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/-τριες του Δ.Π.Μ.Σ..

Τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης αποτυπώνονται σε ειδικό πρακτικό που συντάσσεται από τη ΜΟ.ΔΙ.Π, στο οποίο περιγράφονται αναλυτικά τα ευρήματα της αξιολόγησης, οι προτεινόμενες βελτιωτικές ενέργειες, το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους, οι εμπλεκόμενοι σε αυτές και οι απαιτούμενοι πόροι.

Η διαδικασία αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της εσωτερικής αξιολόγησης ορίζεται στον οικείο Κανονισμό και αποβλέπει στη βελτίωση της ποιότητας των σπουδών και των παροχών του προγράμματος, τη διασφάλιση της βιωσιμότητας και της επάρκειας των πόρων και των υποδομών που απαιτούνται για την υλοποίησή του, και την ανατροφοδότηση των διδασκόντων/-ουσών ώστε να βελτιώσουν τη διδακτική τους προσέγγιση.

Οι ετήσιες εσωτερικές εκθέσεις αξιολόγησης, οι δείκτες παρακολούθησης και οι σχετικοί πίνακες προβλέπεται να δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Δ.Π.Μ.Σ., ώστε να διευκολύνεται η διαδικασία πληροφόρησης. Επιπροσθέτως όλοι οι εμπλεκόμενοι/-ες στην υλοποίηση του Δ.Π.Μ.Σ. θα ενημερώνονται, μέσω ειδικού κειμένου που θα στέλνεται στους λογαριασμούς του ηλεκτρονικού τους ταχυδρομείου, για τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης, τις αλλαγές που επήλθαν στο Δ.Π.Μ.Σ. ως αποτέλεσμα των συμπερασμάτων και των ενεργειών βελτίωσης που υιοθετήθηκαν και για την ετήσια στοχοθεσία του νέου έτους.

12.1.1 Απολογισμός Διευθύντριας/-ντή

Στην διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης συμβάλει και ο περιοδικός απολογισμός της Ε.Π.Σ. ο οποίος συντάσσεται στη λήξη της θητείας της. Κατά τη λήξη της θητείας της Ε.Π.Σ., με ευθύνη του/της απερχόμενου/-ης Διευθυντή/-τριας, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του Δ.Π.Μ.Σ., καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του Δ.Π.Μ.Σ.. Ο απολογισμός κατατίθεται στη Συνέλευση του επισπεύδοντος Τμήματος.

12.2. Εξωτερική Αξιολόγηση

Σημειώνεται, ότι το Δ.Π.Μ.Σ., αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης της ακαδημαϊκής μονάδας με επισπεύδον Τμήμα το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από το Δ.Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του

από τους/τις μεταπτυχιακούς/-ες φοιτητές/-τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά προσφέρει στους/στις φοιτητές/-τριες του το υψηλότερο επίπεδο σπουδών, βελτιώνοντας συνεχώς το πρόγραμμα σπουδών του και τις μεθόδους έρευνας και διδασκαλίας ώστε να ενσωματώνει όλες τις σύγχρονες εξελίξεις της επιστήμης και της τεχνολογίας.

Ο Κανονισμός Σπουδών, ως ιδιαίτερη ενότητα του παρόντος Κανονισμού του Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά, ρυθμίζει θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των σπουδών, με την επιφύλαξη των συμπληρωματικών ειδικών θεμάτων που περιλαμβάνονται στον Κανονισμό του Πανεπιστημίου και την κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 13 Διαδικασία εισαγωγής

13.1. Αριθμός εισακτέων

Η Ε.Π.Σ. του Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά αποφασίζει έγκαιρα την πρόσκληση υποψηφιοτήτων για τον νέο κύκλο σπουδών του επόμενου ακαδημαϊκού έτους. Ο μέγιστος αριθμός φοιτητών/-τριών ανά κύκλο προγράμματος ορίζεται σε εκατό (100). Ο μέγιστος αριθμός φοιτητών/-τριών σε κάθε τμήμα διδασκαλίας ορίζεται σε σαράντα πέντε (45). Ο ελάχιστος αριθμός εισακτέων σε κάθε κύκλο σπουδών είναι οκτώ (8). Τα μαθήματα του προγράμματος είναι δώδεκα (12) ενώ διδάσκονται και δύο προπαρασκευαστικά μαθήματα και επομένως οι διδάσκοντες/-ουσες είναι είκοσι έξι (26), καθώς σε κάθε μάθημα, εκτός εξαιρέσεων και των προπαρασκευαστικών μαθημάτων, υπάρχει συνδιδασκαλία. Ως εκ τούτων, ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών ανά διδάσκοντα/-ουσα στο πρόγραμμα είναι μικρότερος από πέντε (5). Οι διδάσκοντες/-ουσες προέρχονται κυρίως από τα δύο συνεργαζόμενα Τμήματα.

13.2. Προκήρυξη νέου κύκλου

Η Ε.Π.Σ. του Δ.Π.Μ.Σ. αποφασίζει για τον αριθμό μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών που θα γίνουν δεκτές/-οί στο Δ.Π.Μ.Σ. για το εκάστοτε επόμενο ακαδημαϊκό έτος, καθώς και για το χρόνο δημοσίευσης σχετικής προκήρυξης των θέσεων αυτών για τους/τις ενδιαφερόμενους/-ες υποψηφίους/-ες στην ιστοσελίδα του Προγράμματος και σε όποιο άλλο πρόσφορο μέσο, έντυπο ή ψηφιακό. Η προκήρυξη προσδιορίζει:

- α) Τα απαραίτητα προσόντα των υποψηφίων για εισαγωγή στο Δ.Π.Μ.Σ..
- β) Την προθεσμία υποβολής δικαιολογητικών.
- γ) Το γενικό τρόπο αξιολόγησης υποψηφίων.
- δ) Τη διεύθυνση υποβολής δικαιολογητικών.

13.3. Δικαιολογητικά υποβολής αιτήσεων

Τα απαραίτητα δικαιολογητικά τα οποία πρέπει να υποβάλλουν οι υποψήφιοι/-ες είναι τα παρακάτω:

- α) Αίτηση συμμετοχής στο Δ.Π.Μ.Σ..
- β) Αντίγραφο πτυχίου / διπλώματος.
- γ) Πιστοποιητικό σπουδών με αναλυτική βαθμολογία όλων των προπτυχιακών μαθημάτων, στο οποίο αναγράφεται και βαθμός του πτυχίου. Εναλλακτικά μπορεί να κατατεθεί και το Παράρτημα Διπλώματος.
- δ) Βιογραφικό σημείωμα στο οποίο αναφέρονται αναλυτικά οι σπουδές, η επαγγελματική εμπειρία, καθώς και η επιστημονική και κοινωνική δραστηριότητα του/της υποψηφίου/-ας
- ε) Πιστοποιητικό γνώσης αγγλικής γλώσσας: Απαιτείται ή α) αποδεικτικό γνώσης της αγγλικής γλώσσας επιπέδου B2 (καλή γνώση) ή ανώτερο, σύμφωνα με το σύστημα του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο γίνεται αποδεκτό από τον Α.Σ.Ε.Π., ή β) ΤΟΕFL με τουλάχιστον 87 μονάδες στο Internet-based test, ή γ) Απολυτήριο δευτεροβάθμιας ή Πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης από Αγγλόφωνο Πανεπιστήμιο (το οποίο ανήκει στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π), ή δ) Πτυχίο Αγγλικής Φιλολογίας.
Σε περίπτωση γνώσης και δεύτερης ξένης γλώσσας υποβάλλεται επίσης το αντίστοιχο πιστοποιητικό.
Οι αλλοδαπές/-οί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας ενός Α.Ε.Ι. ή ελληνικό Απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή πτυχίο ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος.
- στ) Δύο συστατικές επιστολές, κατά προτίμηση από μέλη Δ.Ε.Π.. Οι συστατικές επιστολές είναι εμπιστευτικές και δεν επιστρέφονται.

ζ) Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας.

Πρόσθετα δικαιολογητικά

- η) Υπόμνημα μέχρι χιλίων (1000) λέξεων, στο οποίο αναφέρονται τα επιστημονικά ενδιαφέροντα του/της υποψηφίου/-ας και οι λόγοι για τους οποίους ενδιαφέρεται να ακολουθήσει τις σπουδές του Δ.Π.Μ.Σ..
- θ) Αποδεικτικά άλλων προσόντων όπως πρόσθετα πτυχία ή μεταπτυχιακοί τίτλοι του/της υποψηφίου/-ας, επιπλέον ξένες γλώσσες.
- ι) Αποδεικτικά για τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα, για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών, καθώς και για επαγγελματική εμπειρία συναφή προς το πεδίο ειδίκευσης.

13.4. Κατηγορίες πτυχιούχων που γίνονται δεκτοί

Στο Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά γίνονται δεκτές/-οί πτυχιούχες/-οι Τμημάτων Πανεπιστημίων (Α.Ε.Ι. και πρώην Τ.Ε.Ι.) της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Προκειμένου να αναγνωριστεί ένας τίτλος σπουδών ιδρύματος της αλλοδαπής, θα πρέπει:

- Το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους να συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων, που τηρεί και επικαιροποιεί ο ΔΟΑΤΑΠ.
- Η αναγνώριση των τίτλων γίνεται σύμφωνα με όσα προβλέπει η εκάστοτε νομοθεσία.

Υποψηφιότητα μπορούν να θέσουν και τελειόφοιτοι/-ες φοιτητές/-τριες, οι οποίοι/-ες οφείλουν το πολύ μέχρι τρία (3) μαθήματα για την εξεταστική του Σεπτεμβρίου ή/και την υποστήριξη της διπλωματικής τους εργασίας, με την κατάθεση των δικαιολογητικών τους για την αξιολόγησή τους στην 2^η και 3^η φάση (όπως ορίζεται στις παραγράφους 13.4.2 και 13.4.3 που ακολουθούν) και πληρούν όλες τις άλλες προϋποθέσεις. Οι υποψήφιοι/-ες που ανήκουν στην κατηγορία αυτή θα πρέπει να καταθέσουν έως και την ημερομηνία έναρξης του εξαμήνου την τελική αναλυτική βαθμολογία τους όπου θα φαίνεται ότι έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους και απομένει μόνο η ορκωμοσία. Σημειώνεται ότι στη β' φάση αξιολόγησης ως βαθμός πτυχίου θα υπολογισθεί ο μερικός Μ.Ο. της αναλυτικής βαθμολογίας ο οποίος δεν αλλάζει μετά από την κατάθεση της τελικής αναλυτικής βαθμολογίας.

Γίνονται δεκτοί/-ες ως υπεράριθμοι/-ες μέλη των κατηγοριών ΕΕΠ, ΕΔΠ, ΕΤΕΠ και διοικητικού προσωπικού (μόνιμοι, ΙΔΑΧ, ΙΔΟΧ), και μόνο ένας κατ' έτος, εάν το αντικείμενο του τίτλου σπουδών και του έργου που επιτελούν στο Ίδρυμα είναι συναφή με το Δ.Π.Μ.Σ.

13.4. Αξιολόγηση υποψηφίων

Η αξιολόγηση των υποψηφίων, που μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες έχουν προσκομίσει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, γίνεται σε τρεις φάσεις.

1. Η πρώτη φάση είναι προκριματική και αφορά στον έλεγχο των τυπικών προϋποθέσεων. Απαραίτητη προϋπόθεση πρόκρισης στην δεύτερη φάση είναι η κατάθεση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών, μεταξύ των οποίων και η πιστοποίηση γνώσης της αγγλικής γλώσσας με την κατάθεση ενός τίτλου από αυτούς που ορίζονται παραπάνω στο άρθρο 13,παρ.3ε.

2. Τα κριτήρια αξιολόγησης της δεύτερης φάσης είναι αυστηρώς ποσοτικά, με βάση τα δικαιολογητικά που κατέθεσαν οι υποψήφιοι, και οι αντίστοιχες μέγιστες βαθμολογίες είναι:
- α) Γενικός βαθμός πτυχίου, πολλαπλασιαζόμενος με τον συντελεστή τέσσερα (4) με ανώτατο όριο τα τριάντα δύο (32) μόρια (πτυχία με βαθμό από 8 και πάνω παίρνουν το σύνολο των 32μορίων).
 - β) Σχετικότητα πτυχίου με το αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ.:
 - 1. Πτυχίο Τμήματος Οικονομικών Επιστημών ή Νομικής ελληνικού Πανεπιστημίου ή ομοταγούς του εξωτερικού (με αντιστοιχία Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.): είκοσι οχτώ (28) μόρια
 - 2. Πτυχίο Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων, Λογιστικής, Διεθνών Σχέσεων, Πολιτικών Επιστημών, Πολυτεχνικής ή Θετικών Επιστημών ελληνικού Πανεπιστημίου ή ομοταγούς του εξωτερικού (με αντιστοιχία Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.): δεκατέσσερα (14) μόρια
 - iii) Πτυχίο άλλων Τμημάτων Α.Ε.Ι., Τ.Ε.Ι.: μηδέν (0) μόρια
 - γ) Προηγούμενη ερευνητική δραστηριότητα συμπεριλαμβανομένης και της διπλωματικής εργασίας, ή συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών: μέχρι δέκα (10) μόρια.
 - δ) Ενδεχόμενη συναφή επαγγελματική εμπειρία: μέχρι δέκα (10) μόρια, η οποία υπολογίζεται με ένα μόνιο ανά έτος εμπειρίας. Όλοι οι υποψήφιοι με συναφή επαγγελματική εμπειρία δέκα ετών και άνω βαθμολογούνται με δέκα (10) μόρια.
3. Η τρίτη φάση περιλαμβάνει προφορική συνέντευξη με κλίμακα βαθμολόγησης από μηδέν (0) έως είκοσι (20).

13.5. Διαδικασία τελικής επιλογής υποψηφίων

Η Ε.Π.Σ. αξιολογεί και προκρίνει σε πρώτη συνεδρίαση τους/-τις υποψηφίους/-ες με βάση τα κριτήρια της δεύτερης φάσης. Στην συνέχεια προωθεί τον σχετικό κατάλογο των προκριθέντων στη δεύτερη φάση στη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ., η οποία προσκαλεί τους/-τις υποψηφίους/-ες για συμμετοχή στην τρίτη φάση.

Η Ε.Π.Σ. συγκροτεί κατ' έτος τριμελή Επιτροπή Επιλογής από Μέλη Δ.Ε.Π. των συνεργαζόμενων Τμημάτων, η οποία διενεργεί τις συνεντεύξεις. Με βάση την τελική βαθμολογία κάθε υποψηφίου, η Επιτροπή Επιλογής καταρτίζει κατάλογο με αξιολογική σειρά. Κατά την κατάρτιση του καταλόγου, ωστόσο, για λόγους διασφάλισης μιας κατά το δυνατόν απρόσκοπτης και ισόρροπης ανάπτυξης των διεπιστημονικών προσεγγίσεων του Δ.Π.Μ.Σ. και στους δύο βασικούς επιστημονικούς του κλάδους, η κατάταξη των υποψηφίων γίνεται έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η συμμετοχή στο Δ.Π.Μ.Σ. κατά το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον του αριθμού των εισακτέων από αποφοίτους/-ες Τμήματος Οικονομικών Επιστημών και κατά το ένα τρίτο (1/3) τουλάχιστον από αποφοίτους/-ες Τμήματος Νομικής ελληνικού Πανεπιστημίου ή ομοταγούς του εξωτερικού, εφόσον βεβαίως υπάρχουν τόσοι/-ες υποψήφιοι/-ες από κάθε μία από τις δύο αυτές κατηγορίες. Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων κατατίθεται από την Επιτροπή Επιλογής στην Ε.Π.Σ για επικύρωση. Οι ισοβαθμούντες γίνονται δεκτοί σε ποσοστό έως 10% επί του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Οι επιτυχόντες ενημερώνονται από τη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. και καλούνται να απαντήσουν εγγράφως, σε διάστημα που ορίζεται από την Γραμματεία, αν αποδέχονται την ένταξή τους στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα και τους όρους λειτουργίας του.

Η μη απάντηση από επιλεγέντα/-είσα υποψήφιο/-ια μέσα στην οριζόμενη προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις, η Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. ενημερώνει τους/τις αμέσως επομένους στη σειρά αξιολόγησης από το σχετικό κατάλογο επιτυχίας και τους προσκαλεί για ένταξη στο Πρόγραμμα μέχρι την πλήρωση των θέσεων ή την εξάντληση του καταλόγου.

Άρθρο 14

Πρόγραμμα Σπουδών

14.1. Μεταπτυχιακός τίτλος

Το Δ.Π.Μ.Σ. απονέμει το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ) «Δίκαιο και Οικονομικά» (MSc “Law and Economics”) στις εξής πέντε (5) ειδικεύσεις:

- A) Στις Χρηματοπιστωτικές Αγορές
- B) Στην Ενέργεια και το Περιβάλλον
- Γ) Στον Τομέα των Επιχειρήσεων (Business)
- Δ) Στον Ανταγωνισμό
- E) Στο Δίκαιο και Οικονομικά

Η απόκτηση Διπλώματος με ειδίκευση απαιτεί την επιλογή συγκεκριμένων μαθημάτων για κάθε ειδίκευση όπως καθορίζεται στην παράγραφο 3 και παρουσιάζεται αναλυτικά στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου και την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας με θέμα εντός του πλαισίου της ειδίκευσης.

14.1.1 Παράρτημα διπλώματος

Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών συνοδεύεται από το Παράρτημα Διπλώματος που είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο, το οποίο δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία των μαθημάτων αλλά παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία από το άτομο που αναγράφεται ονομαστικά στο πρωτότυπο του τίτλου στον οποίο επισυνάπτεται το παράρτημα. Στο παράρτημα δεν γίνονται αξιολογικές κρίσεις και δεν υπάρχουν δηλώσεις ισοτιμίας ή αντιστοιχίας ή προτάσεις σχετικά με την αναγνώριση του τίτλου στο εξωτερικό.

Το παράρτημα διπλώματος εκδίδεται αυτομάτως και χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα. Το πρωτότυπο του Παραρτήματος πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις γνησιότητας που απαιτούνται για τον χορηγούμενο τίτλο σπουδών. Το Παράρτημα φέρει τις κατάλληλες υπογραφές σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Το Παράρτημα Διπλώματος (ελληνικό και αγγλικό) χορηγείται κατά την τελετή ορκωμοσίας του δικαιούχου μαζί με τον πρωτότυπο τίτλο σπουδών του. Η ημερομηνία έκδοσης του Παραρτήματος δεν συμπίπτει υποχρεωτικά με την ημερομηνία χορήγησης του τίτλου σπουδών, αλλά δεν μπορεί ποτέ να είναι προγενέστερη από αυτήν.

14.2. Δομή του προγράμματος

1. Λαμβάνοντας υπόψη τα καλύτερα σε διεθνές επίπεδο αντίστοιχα προγράμματα σπουδών με τις κατάλληλες προσαρμογές στις ιδιαιτερότητες της ελληνικής πραγματικότητας το πρόγραμμα σπουδών του Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και οικονομικά έχει δομηθεί στους παρακάτω τρεις άξονες:
 - α. Υποχρεωτικά Μαθήματα
 - β. Μαθήματα περιορισμένης επιλογής και μαθήματα επιλογής
 - γ. Διπλωματική Εργασία (Thesis)

2. Οι πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Ακαδημαϊκών Μονάδων – European Credit Transfer System (ECTS) έχουν ως εξής:

Α' εξάμηνο	4 υποχρεωτικά μαθήματα x 7,5 ECTS = 30 ECTS
Β' εξάμηνο	2 περιορισμένης επιλογής μαθήματα x 7,5 ECTS + 2 μάθημα επιλογής X 7,5 ECTS = 30 ECTS
Γ' εξάμηνο	Διπλωματική Εργασία = 30 ECTS
Σύνολο μονάδων	90

3. Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στο «Δίκαιο και Οικονομικά» (MSc “Law and Economics”) ο/η μεταπτυχιακός/η φοιτητής/-τρια θα πρέπει να παρακολουθήσει και να εξετασθεί επιτυχώς σε οκτώ (8) μαθήματα, τα οποία αντιστοιχούν συνολικά σε εξήντα (60) πιστωτικές μονάδες και να εκπονήσει διπλωματική εργασία, η οποία αντιστοιχεί σε τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες. Η παρακολούθηση και εξέταση των ανωτέρω μαθημάτων γίνεται στα εξάμηνα Α και Β. Κατά τη διάρκεια του Γ εξαμήνου ο/η φοιτητής/-τρια υποχρεούται να εκπονήσει τη διπλωματική εργασία, εφ' όσον έχει εκπληρώσει τις ακαδημαϊκές και οικονομικές υποχρεώσεις των δύο πρώτων εξαμήνων σπουδών.
4. Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στο «Δίκαιο και Οικονομικά» (MSc “Law and Economics”) σε μία από τις παρακάτω τέσσερις ειδικεύσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου [(Α) Στις Χρηματοπιστωτικές Αγορές, Β) Στην Ενέργεια και το Περιβάλλον, Γ) Στον Τομέα των Επιχειρήσεων (Business) και Δ) Στον Ανταγωνισμό] ο/η μεταπτυχιακός/η φοιτητής/-τρια θα πρέπει να επιλέξει στο δεύτερο εξάμηνο τα τρία (3) μαθήματα τα οποία απαρτίζουν την κάθε ειδίκευση, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου (14.4), και επίσης να εκπονήσει τη διπλωματική του/της εργασία με θέμα εντός του πλαισίου της ειδίκευσης. Για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στο «Δίκαιο και Οικονομικά» (MSc “Law and Economics”) στην ειδίκευση Ε) Δίκαιο και Οικονομικά, η/ο φοιτήτρια/-τής θα πρέπει να επιλέξει οποιαδήποτε δύο εκ των τεσσάρων μαθημάτων Περιορισμένης Επιλογής και οποιαδήποτε δύο εκ των μαθημάτων Επιλογής, υπό τους περιορισμούς της παραγράφου 14.4.2.
5. Η διδασκαλία των μαθημάτων πραγματοποιείται στην ελληνική ή στην αγγλική γλώσσα, χρησιμοποιώντας ελληνική και ξενόγλωσση βιβλιογραφία και αρθρογραφία.
6. Η γλώσσα συγγραφής της διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική, ή η αγγλική μετά από τη σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέποντα/-ουσάς και χωρίς να απαιτείται έγκριση της εκπόνησης στην αγγλική γλώσσα από την Ε.Π.Σ..
7. Ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών ανά επιβλέπουσα/-οντα διπλωματικές εργασίες είναι πέντε (5).
8. Τα μαθήματα παρέχονται είτε με τη μορφή της δια ζώσης εκπαιδευτικής διαδικασίας είτε της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (σύγχρονης ή ασύγχρονης σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει του 25% των πιστωτικών μονάδων του Δ.Π.Μ.Σ.) είτε του υβριδικού συστήματος εκπαίδευσης.

14.2.1 Δυνατότητες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης

Με απόφαση της Ε.Π.Σ. δύνανται να πραγματοποιηθούν εξ αποστάσεως οι διαλέξεις σε έναν κύκλο σπουδών για το σύνολο των φοιτητών/-τριών σε ποσοστό έως 100% του συνόλου των μαθημάτων και έως 100% του συνόλου των διαλέξεων σε κάθε μάθημα,

για οποιοδήποτε εύλογο λόγο (έκτακτης ανάγκης, διδακτική ευελιξία, ακαδημαϊκή πρακτική, κ.λπ.).

Επίσης με απόφαση της Ε.Π.Σ. υπάρχει η δυνατότητα της εξ αποστάσεως παρακολούθησης του συνόλου των μαθημάτων του προγράμματος για ένα μέρος των φοιτητών/-τριών, τα οποία θα πραγματοποιούνται δια-ζώσης για τους/-τις υπόλοιπους/-ες φοιτητές/-τριες, για οποιοδήποτε εύλογο λόγο (εργασιακών υποχρεώσεων, απόστασης της εργασίας και κατοικίας, συνδυασμού των παραπάνω, κ.λπ.). Οι φοιτητές/-τριες αυτοί θα πρέπει να δηλώσουν είτε στην αίτηση υποψηφιότητας τους είτε το αργότερο έως την εγγραφή τους στο πρόγραμμα την βούλησή τους να παρακολουθήσουν εξ αποστάσεως ή δια-ζώσης το πρόγραμμα. Προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα δια-ζώσης εκπαίδευσης, απαραίτητη προϋπόθεση είναι ο αριθμός των φοιτητών/-τριών που θα δηλώσει τη βούληση για δια-ζώσης παρακολούθηση να είναι τουλάχιστον το ελάχιστο μεταξύ του αριθμού δέκα (10) και του ενός δευτέρου ($\frac{1}{2}$) του συνόλου των φοιτητών/-τριών.

Οι φοιτητές/-τριες που θα δηλώσουν την δια ζώσης παρακολούθηση των μαθημάτων επιτρέπεται, με αιτιολόγηση της έκτακτης ανάγκης (επαγγελματική υποχρέωση, ασθένεια) να παρακολουθήσουν εξ αποστάσεως όχι παραπάνω από το ένα έκτο ($\frac{1}{6}$) του συνόλου των διαλέξεων.

Στην περίπτωση του υβριδικού συστήματος εκπαίδευσης, τα μαθήματα θα γίνονται σε αίθουσα με κατάλληλη υποδομή η οποία να επιτρέπει την δια ζώσης και εξ αποστάσεως εκπαίδευση ταυτόχρονα.

Επιπλέον, η Ε.Π.Σ. δύναται με απόφασή της να προκηρύξει εξ αρχής κύκλο σπουδών με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε ποσοστό 100%, με τη δυνατότητα ενίσχυσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας με την υιοθέτηση ασύγχρονων μεθόδων. Η απόφαση για έναν τέτοιο κύκλο θα ανακοινώνεται πριν από την έναρξη των μαθημάτων κατά την πρόσκληση για υποβολή υποψηφιοτήτων. Οι εξετάσεις ελέγχου προόδου (ενδιάμεσης και τελικής εξέτασης) προσαρμόζονται ανάλογα με την περίπτωση, με απόφαση της Ε.Π.Σ.

Λεπτομέρειες για την εξ αποστάσεως και υβριδική τύπου εκπαιδευτική διαδικασία παρατίθενται στο Παράρτημα Α.

Υπεύθυνη για την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως και για τα ζητήματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων, είναι η Μονάδα Ψηφιακής Διακυβέρνησης και μέχρι τη σύστασή της το Τμήμα Στατιστικής, Μηχανοργάνωσης και Πληροφορικής (Κέντρο Υπολογιστών και Δικτύων) του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δύναται να αναρτάται εκπαιδευτικό υλικό ανά μάθημα, το οποίο μπορεί να περιλαμβάνει σημειώσεις, παρουσιάσεις, ασκήσεις, ενδεικτικές λύσεις αυτών, εφόσον τηρείται η κείμενη νομοθεσία περί προστασίας προσωπικών δεδομένων. Το πάσης φύσεως εκπαιδευτικό υλικό παρέχεται αποκλειστικά για εκπαιδευτική χρήση των φοιτητών/-τριών και προστατεύεται από τον ν. 2121/1993 (Α' 25), εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις.

14.3. Πρόγραμμα σπουδών

1. Το πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνει τα παρακάτω μαθήματα:

Το σύνολο των πιστωτικών μονάδων (ECTS) για τη λήψη του ΔΜΣ είναι 90.

α/α	Μάθημα	Τύπος	Ώρες διδασκαλίας	ECTS
Προπαρασκευαστικά Μαθήματα (Προσφέρεται πριν την αρχή του Α' εξαμήνου): (1) Εισαγωγή στα Οικονομικά, (2) Εισαγωγή στο Δίκαιο				
Α' Εξάμηνο (30 ECTS)				
1	Εισαγωγή στη διασύνδεση Δίκαιου και Οικονομικών	Υ	30	7,5
2	Δίκαιο και Οικονομικά της κυβερνητικής πολιτικής	Υ	30	7,5
3	Δίκαιο και Οικονομικά των ιδιωτικών συναλλαγών	Υ	30	7,5
4	Θεωρία Παιγνίων: Εργαλείο Ανάλυσης Νομικών και Οικονομικών προβλημάτων και της Διεπαφής τους	Υ	30	7,5
Σύνολο ECTS Εξαμήνου				30
Β' Εξάμηνο (30 ECTS)				
1	Μάθημα Περιορισμένης Επιλογής	ΠΕ	30	7,5
2	Μάθημα Περιορισμένης Επιλογής	ΠΕ	30	7,5
3	Μάθημα Επιλογής	Ε	30	7,5
4	Μάθημα Επιλογής	Ε	30	7,5
Σύνολο ECTS Εξαμήνου				30
Μαθήματα Περιορισμένης Επιλογής (ΠΕ) (Επιλογή και παρακολούθηση 2 από τα παρακάτω 4 μαθήματα)				
1	Τραπεζικό Δίκαιο και Οικονομικά	ΠΕ	30	7,5
2	Εταιρική Διακυβέρνηση: Νομικές και Οικονομικές πτυχές	ΠΕ	30	7,5
3	Περιβάλλον και Ενέργεια: Νομικές και Οικονομικές πτυχές	ΠΕ	30	7,5
4	Προστασία του Ανταγωνισμού: Οικονομικό Υπόβαθρο και Νομικό Πλαίσιο	ΠΕ	30	7,5
Γ' Εξάμηνο (30 ECTS)				
Διπλωματική Εργασία		ΕΡΓ		30
Σύνολο ECTS Εξαμήνου				30
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ: 90 ECTS				

Μαθήματα Επιλογής (Παρακολούθηση 2 μαθημάτων από τον κάτωθι πίνακα)				
1.	Ρυθμιστικό πλαίσιο και εποπτεία τραπεζών: νομικές και οικονομικές πτυχές	Ε	30	7,5
2.	Χρηματοοικονομική και Δίκαιο της Κεφαλαιαγοράς	Ε	30	7,5
3.	Νομικό Πλαίσιο και Οικονομική Ανάλυση των Εργασιακών Σχέσεων	Ε	30	7,5
4.	Δίκαιο και Οικονομικά των Επιχειρήσεων	Ε	30	7,5
5.	Πολιτικές και Νομικό πλαίσιο του κλάδου της Ενέργειας στην ΕΕ	Ε	30	7,5

6.	Νομικές και Οικονομικές διαστάσεις των Δραστηριοτήτων και Συναλλαγών στον τομέα της Ενέργειας	E	30	7,5
7.	Νομικές και Οικονομικές πτυχές των Συγχωνεύσεων, των Εξαγορών και της Κοινής και Διασταυρούμενης Ιδιοκτησίας (Common και Crossownership)	E	30	7,5
8.	Σύγχρονα ζητήματα προστασίας ελεύθερου ανταγωνισμού: Οικονομική και νομική διάσταση	E	30	7,5
9.	Δίκαιο και Οικονομικά της Ιδιωτικής και Κοινωνικής Ασφάλισης	E	30	7,5
10.	Ποινική καταστολή του Οικονομικού Εγκλήματος και της διαφθοράς	E	30	7,5
11.	Προστασία του Καταναλωτή: Οικονομικό Υπόβαθρο και Νομικό Πλαίσιο	E	30	7,5
12.	Ρυθμιστικό Πλαίσιο και Οικονομική ανάλυση των Νέων Τεχνολογιών	E	30	7,5
13.	Διεθνείς Οργανισμοί και Διεθνές Εμπόριο	E	30	7,5
14.	Δίκαιο και Οικονομικά των Ξένων Επενδύσεων και της Χρηματοδότησης της Ανάπτυξης	E	30	7,5

1. Το περιεχόμενο του κάθε μαθήματος, ο τρόπος αξιολόγησης και η σχετική βιβλιογραφία παρουσιάζονται στον Οδηγό Σπουδών του Προγράμματος.
2. Η Ε.Π.Σ. μπορεί να αποφασίζει την τροποποίηση του Προγράμματος σπουδών, των μαθημάτων και τυχόν ανακατανομή μεταξύ των εξαμήνων με στόχο τη συνεχή βελτίωσή του σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

14.4 Ειδικεύσεις

14.4.1 Περιγραφή ειδικεύσεων

Για την απόκτηση Διπλώματος ειδίκευσης σε μία από τις πέντε (5) ειδικεύσεις που προσφέρει το πρόγραμμα, όπως αυτές αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, απαιτούνται τα κάτωθι:

Α) Στις Χρηματοπιστωτικές Αγορές:

1. Η επιλογή του μαθήματος Περιορισμένης Επιλογής:
Τραπεζικό Δίκαιο και Οικονομικά
2. Η επιλογή των δύο παρακάτω μαθημάτων Επιλογής:
 - α. Χρηματοοικονομική και Δίκαιο της Κεφαλαιαγοράς
 - β. Ρυθμιστικό πλαίσιο και εποπτεία τραπεζών: νομικές και οικονομικές πτυχές
3. Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας στο αντικείμενο των Χρηματοπιστωτικών Αγορών.

Β) Στην Ενέργεια και το Περιβάλλον:

1. Η επιλογή του μαθήματος Περιορισμένης Επιλογής:
Περιβάλλον και Ενέργεια: Νομικές και Οικονομικές πτυχές
2. Η επιλογή δύο από τα παρακάτω μαθήματα Επιλογής με τίτλους:

- α. Νομικές και Οικονομικές διαστάσεις των Δραστηριοτήτων και Συναλλαγών στον τομέα της Ενέργειας
 - β. Πολιτικές και Νομικό πλαίσιο του κλάδου της Ενέργειας στην ΕΕ
3. Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας στο αντικείμενο της Ενέργειας και του Περιβάλλοντος.

Γ) Στον Τομέα των Επιχειρήσεων (Business):

1. Η επιλογή του μαθήματος Περιορισμένης Επιλογής:
Εταιρική Διακυβέρνηση: Νομικές και Οικονομικές πτυχές
2. Η επιλογή δύο από τα παρακάτω μαθήματα Επιλογής με τίτλους:
 - α. Δίκαιο και Οικονομικά των Επιχειρήσεων
 - β. Νομικό Πλαίσιο και Οικονομική Ανάλυση των Εργασιακών Σχέσεων
3. Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας στο αντικείμενο των Επιχειρήσεων.

Δ) Στον Ανταγωνισμό:

1. Η επιλογή του μαθήματος Περιορισμένης Επιλογής:
Προστασία του Ανταγωνισμού: Οικονομικό Υπόβαθρο και Νομικό Πλαίσιο
2. Η επιλογή δύο από τα παρακάτω μαθήματα Επιλογής με τίτλους:
 - α. Νομικές και Οικονομικές πτυχές των Συγχωνεύσεων, των Εξαγορών και της Κοινής και Διασταυρούμενης Ιδιοκτησίας (Common και Crossownership)
 - β. Σύγχρονα ζητήματα προστασίας ελεύθερου ανταγωνισμού: Οικονομική και νομική διάσταση
3. Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας στο αντικείμενο του Ανταγωνισμού.

Ε) Στο Δίκαιο και Οικονομικά:

1. Η επιλογή οποιονδήποτε δύο εκ των μαθημάτων Περιορισμένης Επιλογής.
2. Η επιλογή οποιονδήποτε δύο από τα μαθήματα Επιλογής
3. Η εκπόνηση διπλωματικής εργασίας σε οποιοδήποτε αντικείμενο στο Δίκαιο και Οικονομικά.

14.4.2 Προϋποθέσεις προσφοράς ειδικεύσεων και μαθημάτων επιλογής

Την τελευταία εβδομάδα των μαθημάτων του πρώτου εξαμήνου οι φοιτητές/-τριες καλούνται από την γραμματεία να δηλώσουν την ειδίκευση της προτίμησής τους. Η γραμματεία συντάσσει κατάλογο των ειδικεύσεων κατατάσσοντας τις ανάλογα με τον αριθμό των φοιτητών/-τριών που τις επέλεξαν και τον αποστέλλει στην Ε.Π.Σ..

Σε κάθε κύκλο σπουδών το Δ.Π.Μ.Σ. προσφέρει τις δύο ειδικεύσεις που θα επιλεγούν από τους/τις περισσότερους/-ες φοιτητές/-τριες ανεξαρτήτως του αριθμού των φοιτητών/-τριών.

Για να προσφερθούν περισσότερες των δύο ειδικεύσεων, θα πρέπει η κάθε μία να επιλεγεί από τουλάχιστον δεκαπέντε (15) φοιτητές/-τριες. Η Ε.Π.Σ. αποφασίζει, με βάση τον κατάλογο κατάταξης των ειδικεύσεων ποιες από αυτές θα προσφερθούν σε κάθε κύκλο σπουδών.

Σε περίπτωση που υπάρχουν φοιτητές/-τριες των οποίων η πρώτη επιλογή ειδίκευσης δεν προσφερθεί, λόγω του παραπάνω περιορισμού, δύνανται είτε να επιλέξουν μία από τις ειδικεύσεις που προσφέρονται, είτε καμία ειδίκευση. Στην τελευταία περίπτωση, μπορούν να επιλέξουν οποιαδήποτε δύο (2) από τα τέσσερα (4) μαθήματα Περιορισμένης Επιλογής και οποιαδήποτε δύο (2) μαθήματα από τα μαθήματα Επιλογής. Για να προσφερθεί ένα μάθημα Επιλογής (πέραν αυτών που προσφέρονται για τις επιλεγμένες ειδικεύσεις) θα πρέπει να επιλεγεί τουλάχιστον από οκτώ (8) φοιτητές/-τριες. Συγκεκριμένα, από τα προσφερόμενα μαθήματα επιλογής (πέραν

αυτών που περιλαμβάνονται στις προσφερόμενες ειδικεύσεις)προσφέρονται – εφόσον έχουν επιλεγεί από τουλάχιστον οκτώ (8) φοιτητές/-τριες – τα δύο πρώτα στη σειρά κατάταξης βάσει του αριθμού δηλώσεων προτίμησης. Αφού προκριθούν τα δύο επικρατέστερα, οι φοιτητές/-τριες που επέλεξαν κάποιο μάθημα που δεν θα προσφερθεί καλούνται να επιλέξουν μεταξύ των μαθημάτων που θα προσφερθούν.

Σε κάθε περίπτωση, η Ε.Π.Σ., ανάλογα α) με τις επιλογές των φοιτητών/-τριών και β) τους εκάστοτε περιορισμούς που υπάρχουν στο Πρόγραμμα, εγκρίνει τις ειδικεύσεις, τα μαθήματα Περιορισμένης Επιλογής και τα μαθήματα Επιλογής που θα προσφερθούν σε κάθε κύκλο σπουδών και τα ανακοινώνει στο τέλος του πρώτου εξαμήνου. Η Ε.Π.Σ. αποφασίζει κάθε φορά ανάλογα με τη συγκυρία.

14.5. Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας

Το ωρολόγιο πρόγραμμα του Δ.Π.Μ.Σ. ανακοινώνεται από την Γραμματεία του Προγράμματος σε εύλογο χρόνο πριν την έναρξη των μαθημάτων. Τα μαθήματα διδάσκονται Παρασκευή από 16:30 έως 22:00 και το Σάββατο από 10:00 έως 19:00 για να διευκολύνονται οι εργαζόμενοι/-ες μεταπτυχιακοί/-ες φοιτητές/-τριες. Κατ' εξαίρεση μπορεί να ορίζονται και την Κυριακή εάν και όταν προκύψει ανάγκη. Η κατάρτιση του προγράμματος διδασκαλίας καθορίζεται από την Ε.Π.Σ..

Η έναρξη και λήξη των εξαμήνων καθορίζεται από την Ε.Π.Σ. Το κάθε ακαδημαϊκό εξάμηνο διαρκεί 13 πλήρεις εβδομάδες. Στο τέλος κάθε εξαμήνου και πριν από την εξεταστική περίοδο, προβλέπεται χρόνος για τυχόν αναπληρώσεις μαθημάτων που θα προκύψουν.

14.6. Αξιολόγηση φοιτητριών/-ών: Εξετάσεις και βαθμολογία

14.6.1 Εξετάσεις

Οι εξετάσεις διενεργούνται αποκλειστικά μετά το πέρας του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου για τα μαθήματα που διδάχθηκαν στα εξάμηνα αυτά. Ο τρόπος εξέτασης και βαθμολογίας των φοιτητών/-τριών αποφασίζεται από την Ε.Π.Σ.. Σε κάθε περίπτωση είναι υποχρεωτικό το γραπτό διαγώνισμα σε όλα τα μαθήματα ανεξάρτητα από τις υπόλοιπες μεθόδους αξιολόγησης που εφαρμόζουν οι διδάσκοντες/-ουσες και σε ποσοστό βαρύτητας τουλάχιστον 50%. Η Ε.Π.Σ. είναι αρμόδια ώστε να ελέγχεται και να διασφαλίζεται το αδιάβλητο, η αντικειμενικότητα, η διαφάνεια και η συνέπεια της διαδικασίας. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας.

Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/-τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Η αξιολόγηση των φοιτητών/-τριών που οργανώνονται με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δύναται να πραγματοποιείται με εξ αποστάσεως εξετάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/-ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο ίδιος πρόσφορο, τον/την φοιτητή/-τρια (π.χ. προφορική εξ αποστάσεως εξέταση).

Το πρόγραμμα των εξετάσεων των μαθημάτων του Προγράμματος καταρτίζεται με ευθύνη της Γραμματείας σε συνεννόηση με τους/τις διδάσκοντες/-ουσες και Διευθυντή/-τρια του Δ.Π.Μ.Σ..

14.6.2 Διάρκεια εξεταστικών περιόδων

Η διάρκεια των εξεταστικών περιόδων είναι δύο εβδομάδες.

Η εξεταστική περίοδος του χειμερινού εξαμήνου πραγματοποιείται κατά τους μήνες Ιανουάριο – Φεβρουάριο και του εαρινού εξαμήνου τον μήνες Ιούνιο- Ιούλιο.

Οι ακριβείς ημερομηνίες, ορίζονται κατά τη διάρκεια κάθε εξαμήνου, ανάλογα με την έναρξή του και το ακαδημαϊκό ημερολόγιο.

14.6.3 Βαθμολογία τακτικών και επαναληπτικών εξετάσεων

Η αξιολόγηση και βαθμολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών για κάθε μάθημα γίνεται από τον/την διδάσκοντα/-ουσα με συνδυασμό εργασιών ή/και εξετάσεων προόδου και τελικής εξέτασης. Ο τρόπος εξέτασης και βαθμολογίας των φοιτητών/-τριών διασφαλίζει το αδιάβλητο, την αντικειμενικότητα, τη διαφάνεια και τη συνέπεια, ενώ θα πρέπει να υπάρχουν δύο τουλάχιστον στοιχεία αξιολόγησης ανά κύρια ανάθεση. Το ποσοστό συμμετοχής των γραπτών εξετάσεων στον τελικό βαθμό των φοιτητών/-τριών θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 50%. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι σαφώς προσδιορισμένα και αναγράφονται στο ενημερωτικό έντυπο του κάθε μαθήματος.

Η αξιολόγηση των επιδόσεων των φοιτητών/-τριών γίνεται, από το 5 έως το 10 με δυνατότητα βαθμολόγησης: 5, 5.5, 6, 6.5, 7, 7.5, 8, 8.5, 9, 9.5, 10, ΕΛΛ (Ελλιπώς), και Α (Αποτυχία, Επανάληψη).

α) Βαθμός ΕΛΛ (Ελλιπώς) δίδεται από το/τη διδάσκοντα/-ουσα στην περίπτωση που ο/η φοιτητής/-τρια, εξαιτίας σοβαρού λόγου, δεν έχει ολοκληρώσει οποιαδήποτε υποχρέωση που υπάγεται στις διαδικασίες αξιολόγησης του μαθήματος (π.χ. μη προσέλευση σε εξέταση ή η μη εμπρόθεσμη παράδοση υποχρεωτικής εργασίας για λόγους υγείας). Ο βαθμός ΕΛΛ μπορεί να αντικατασταθεί με βαθμό επιτυχίας εφόσον ο/η φοιτητής/-τρια εκπληρώσει εντός τριών εβδομάδων από την ανακοίνωση της βαθμολογίας για το χειμερινό εξάμηνο και εντός του μηνός Σεπτεμβρίου για το εαρινό εξάμηνο όλες τις εκκρεμείς υποχρεώσεις του σχετικά με το μάθημα και γνωστοποιείται στη Γραμματεία με σχετικό έγγραφο του/της διδάσκοντα/-ουσας. Αν αυτό δεν συμβεί μέσα στην παραπάνω προθεσμία, ο/η φοιτητής/-τρια υποχρεούται να επαναλάβει το μάθημα.

β) Βαθμός Α (Αποτυχία, Επανάληψη) αντιστοιχεί σε βαθμό κάτω από πέντε (5) ή στην περίπτωση που ο/η φοιτητής/-τρια δεν παρουσιαστεί αδικαιολόγητα στις τελικές εξετάσεις. Η επαναληπτική εξέταση ορίζεται για το χειμερινό εξάμηνο σε διάστημα τριών εβδομάδων από την ανακοίνωση της βαθμολογίας και για το εαρινό εξάμηνο εντός του μηνός Σεπτεμβρίου, σε όλη την ύλη του μαθήματος. Η τελική βαθμολογία του/της φοιτητή/-τριας ο/η οποίος/-ια συμμετείχε σε επαναληπτική εξέταση διαμορφώνεται ως ο σταθμικός μέσος όρος ανάμεσα στο βαθμό που θα επιτύχει στην επαναληπτική εξέταση, με σχετικό βάρος 2/3, και το βαθμό 3 (τρία) που θεωρείται ως το αριθμητικό αντίστοιχο του Α όσον αφορά την επαναληπτική εξέταση, με σχετικό βάρος ίσο προς 1/3 του συνολικού βαθμού. Π.χ., αν ο βαθμός του/της φοιτητή/-τριας στην επαναληπτική εξέταση είναι 6/10, τότε ο βαθμός του υπολογίζεται ως $6 \times (2/3) + 3 \times (1/3) = 5$. Αν ο βαθμός της επαναληπτικής είναι 5/10,

τότε $5x(2/3) + 3x(1/3)=4.3$, το οποίο αποτελεί μη προβιβάσιμο βαθμό και αντικαθίσταται εκ νέου με Α.

Τα αποτελέσματα των επαναληπτικών εξετάσεων πρέπει να αποσταλούν στη Γραμματεία μέσα σε μία (1) εβδομάδα από τη διενέργειά τους. Εφ' όσον και μετά την επαναληπτική εξέταση ο βαθμός στο συγκεκριμένο μάθημα παραμένει Α, καλείται να επαναλάβει το μάθημα πληρώνοντας εκ νέου τα σχετικά δίδακτρα. Σε περίπτωση επανάληψης του μαθήματος, ο βαθμός Α της πρώτης προσπάθειας διαγράφεται και η αξιολόγηση του/της φοιτητή/-τριας ακολουθεί τους κανόνες που διαμορφώνει ο/η εκάστοτε διδάσκων/-ουσα του μαθήματος κατά τη νέα περίοδο διδασκαλίας του.

Ο/η φοιτητής/-τρια έχει εκ νέου δικαίωμα σε επαναληπτική εξέταση, αλλά σε περίπτωση νέας αποτυχίας και μετά την επαναληπτική εξέταση διαγράφεται από το πρόγραμμα με απόφαση της Ε.Π.Σ., ανεξαρτήτως αριθμού αποτυχιών σε άλλα μαθήματα.

Πριν τη διαγραφή του από το πρόγραμμα ο/η μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/-τρια έχει το δικαίωμα, μετά από αιτιολογημένη αίτησή του/της, να απευθύνεται σε σχετική Τριμελή Επιτροπή μελών Δ.Ε.Π.. Τα μέλη της επιτροπής έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και η επιτροπή θα ορίζεται ad hoc, για την εκάστοτε περίπτωση από την Ε.Π.Σ., για να εξετάσει το συνολικό ιστορικό της αποτυχίας του και η οποία μπορεί να εισηγηθεί στην Ε.Π.Σ. είτε την τυχόν επανεξέτασή του από την Επιτροπή για μία κατ' εξαίρεση τελευταία φορά είτε την τελεσίδικη διαγραφή του.

Ο/η φοιτητής/-τρια έχει τη δυνατότητα αλλαγής μαθήματος επιλογής μετά από μία ή δύο αποτυχίες στις εξετάσεις του μαθήματος. Στην περίπτωση αυτή, ο/η φοιτητής/-τρια καταθέτει αίτημα στη Γραμματεία του ΔΠΜΣ για την αλλαγή του μαθήματος επιλογής, το οποίο θα πρέπει να εγκριθεί από την Ε.Π.Σ.. Ο/η φοιτητής/-τρια έχει το δικαίωμα να εξεταστεί στο νέο μάθημα όσες φορές του υπολείπονται (μία ή δύο), ανάλογα με το πόσες φορές εξετάστηκε στο πρώτο μάθημα, πριν από την αλλαγή, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

Οι διδάσκοντες/-ουσες υποχρεούνται να εκδίδουν τα αποτελέσματα των εξετάσεων το αργότερο μέσα διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την ημέρα εξέτασης. Ωστόσο, ειδικά για την περίπτωση επαναληπτικών εξετάσεων, ισχύει η βραχύτερη προθεσμία της παραγράφου 6.3 περ. β' του παρόντος άρθρου.

Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφιλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου/-ας διδάσκοντα/-ουσας προς την Ε.Π.Σ. και θετική απόφαση της Ε.Π.Σ.. Τροποποίηση της βαθμολογίας μαθημάτων στη μερίδα φοιτητή/-τριας, στον οποίο έχει απονεμηθεί ο τίτλος σπουδών, δεν επιτρέπεται.

14.6.4 Κριτήρια συνέχισης σπουδών στο επόμενο εξάμηνο

1. Προκειμένου να συνεχίσει τις σπουδές του/της στο Β' εξάμηνο, ο/η φοιτητής/-τρια θα πρέπει μετά και τις επαναληπτικές εξετάσεις του Α' εξαμήνου να έχει επιτύχει σε τουλάχιστον δύο μαθήματα. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/-τρια δεν εξασφαλίζει τα ανωτέρω αποκλείεται από το πρόγραμμα.

2. Προκειμένου να του επιτραπεί να συνεχίσει στην εκπόνηση διπλωματικής εργασίας, ο/η φοιτητής/-τρια θα πρέπει να έχει εξετασθεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα του προγράμματος.

14.7. Διπλωματική εργασία

14.7.1. Διαδικασία εκπόνησης διπλωματικής εργασίας

Μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων του Β' Εξαμήνου, ο/η μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/-τρια πρέπει να ετοιμάσει προκαταρκτικό περίγραμμα έρευνας για την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας και να επιλέξει επιβλέποντα/-ουσα καθηγητή/-τρια, με τη σύμφωνη γνώμη του/της τελευταίου/-ας.

Προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα σε όλους τους/τις φοιτητές/-τριες να συζητήσουν με τον/την διδάσκοντα/-ουσα που τους/τις ενδιαφέρει να εκπονήσουν τη διπλωματική τους εργασία, έχει οριστεί η περίοδος διαβούλευσης. Στη συνέχεια ακολουθεί η περίοδος κατάθεσης στη Γραμματεία του θέματος που προτείνεται για έγκριση από την Ε.Π.Σ. Τα χρονικά διαστήματα των περιόδων διαβούλευσης και κατάθεσης θεμάτων διπλωματικών εργασιών ανακοινώνονται από τη Γραμματεία.

Στο περίγραμμα έρευνας του/της μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας πρέπει να προσδιορίζεται το θέμα που θα αναλυθεί, η μεθοδολογία της επιστημονικής του προσέγγισης καθώς και η βιβλιογραφία που θα χρησιμοποιηθεί. Η αποδοχή της ερευνητικής πρότασης του/της μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας από τον/την επιβλέποντα/-ουσα γίνεται με κριτήρια τη συνάφεια του θέματος με το αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ., την προσδοκώμενη επιστημονική συμβολή και τα διαφαινόμενα στοιχεία πρωτοτυπίας ως προς την προσέγγιση του υπό διερεύνηση ειδικότερου αντικειμένου. Η αποδοχή αυτή της ερευνητικής πρότασης επικυρώνεται με απόφαση της Ε.Π.Σ του Δ.Π.Μ.Σ..

Η αποδοχή της προτάσεως για έρευνα γίνεται με κριτήρια τη συνάφεια του θέματος με το Πρόγραμμα, τη συμβολή σε αναμενόμενα οφέλη και στοιχεία πρωτοτυπίας στην προσέγγιση. Το θέμα της διπλωματικής εργασίας θα πρέπει να έχει συνάφεια με το γνωστικό αντικείμενο, την ερευνητική δραστηριότητα ή την πρόσφατη διδακτική δραστηριότητα του/της επιβλέποντα/-ουσας Καθηγητή/-τριας, κριτήρια τα οποία είναι στη διακριτική ευχέρεια της Ε.Π.Σ. να αξιολογήσει. Η αποδοχή της πρότασης για έρευνα επικυρώνεται από την Ε.Π.Σ. του Δ.Π.Μ.Σ..

Το θέμα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών μελετών που τηρείται στη Γραμματεία. Στον κατάλογο αυτόν περιλαμβάνονται απαραίτητως τα ονοματεπώνυμα του/της υποψηφίου/-ας και του/της επιβλέποντος/-ουσας, η ημερομηνία έγκρισης του θέματος από την Ε.Π.Σ και η ημερομηνία περάτωσης της διαδικασίας, είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

Ο σχεδιασμός της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας κάθε φοιτητή ή φοιτήτριας γίνεται με ευθύνη του/της επιβλέποντος/-ουσας. Μετά το πέρας της συλλογής και επεξεργασίας των πηγών ή των ερευνητικών δεδομένων, ακολουθεί η συγγραφή της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

Ανάλογα με την εξέλιξη της εκπόνησης της διπλωματικής του εργασίας, ο/η μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/-τρια ενημερώνει τον/την επιβλέποντα/-ουσα καθηγητή/-τρια, ο/η οποίος/-α παρακολουθεί αν τηρούνται οι στόχοι και οι προδιαγραφές της έρευνας.

Η γλώσσα συγγραφής της διπλωματικής εργασίας είναι η Ελληνική. Υπάρχει η δυνατότητα συγγραφής στην Αγγλική γλώσσα μετά από σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέποντα/-ουσας.

Οι μεταπτυχιακοί/-ές φοιτητές/-τριες, μετά από ειδική αιτιολόγηση, μπορούν να καταθέσουν αίτηση για να αλλάξουν επιβλέποντα/-ουσα καθηγητή/-τρια.

14.7.2 Επιβλέπουσες/-οντες

Δικαίωμα επίβλεψης διπλωματικών εργασιών έχουν οι παρακάτω κατηγορίες εφόσον τους έχει ανατεθεί η διδασκαλία μαθήματος.

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους,

β) ομότιμοι/-ες Καθηγητές/-τριες ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι/-ες καθηγητές/-τριες,

δ) εντεταλμένοι/-ες διδάσκοντες/-ουσες,

ε) επισκέπτες/-τριες καθηγητές/-τριες ή επισκέπτες/-τριες ερευνητές/-τριες,

στ) ερευνητές/-τριες και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής, υπό την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Επίσης, με απόφαση της Ε.Π.Σ. του Δ.Π.Μ.Σ., δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. των δύο συνεργαζόμενων Τμημάτων, τα οποία δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Δ.Π.Μ.Σ..

14.7.3. Διάρκεια διπλωματικών εργασιών

Η συγγραφή της διπλωματικής εργασίας ολοκληρώνεται κατά το τρίτο εξάμηνο των σπουδών.

Με απόφαση της Ε.Π.Σ είναι δυνατόν να παρατείνεται κατά ένα (1) έτος ο χρόνος εκπόνησης και κατάθεσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις (που αφορούν κυρίως λόγους υγείας) μπορεί η Ε.Π.Σ. να

δώσει περαιτέρω παράταση της ολοκλήρωσης της διπλωματικής εργασίας και πάντα με συμφωνία του επιβλέποντος καθηγητή.

14.7.4. Εξέταση και βαθμολόγηση διπλωματικών εργασιών

1. Η κρίση και η βαθμολόγηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται από τριμελή εξεταστική επιτροπή με την ίδια κλίμακα όπως και τα μαθήματα, δηλαδή από το 5 έως το 10 με δυνατότητα βαθμολόγησης: 5, 5.5, 6, 6.5, 7, 7.5, 8, 8.5, 9, 9.5, 10, ΕΛΛ (Ελλιπώς), και Α (Αποτυχία, Επανάληψη).
2. Η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή οποία εξετάζει την μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία ορίζεται από την Ε.Π.Σ., και συμμετέχουν ο/η επιβλέπων/-ουσα καθηγητής/-τρια και δύο (2) ακόμη μέλη, τα οποία πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας. Η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή υποβάλλει την αξιολόγηση και τη βαθμολογία της διπλωματικής εργασίας στη Γραμματεία, για έγκριση από την Ε.Π.Σ. του Δ.Π.Μ.Σ..
3. Δεν είναι δυνατή η αλλαγή του θέματος της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του/της φοιτητή/-τριας, παρά μόνο με απόφαση της Ε.Π.Σ. μετά από εισήγηση

του/της επιβλέποντα/-ουσας καθηγητή/-τριας. Η αλλαγή θέματος μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση λόγο για παράταση των προθεσμιών όπως ορίζονται παρακάτω.

4. Μετά το πέρας της συγγραφής της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας και έπειτα από τη σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέποντα/-ουσας, οι υποψήφιοι/-ες παραδίδουν αντίγραφο της στα μέλη της εξεταστικής επιτροπής. Όταν η επιτροπή κρίνει ότι η εργασία είναι έτοιμη, αυτή υποστηρίζεται δημόσια μετά από σχετική ανακοίνωση της Γραμματείας του Προγράμματος, σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, το οποίο ορίζεται στο σημείο 6 του παρόντος άρθρου.
5. Για να γίνει αποδεκτή από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή μια μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, πρέπει να ανταποκρίνεται στις παρακάτω απαιτήσεις:
 - α) Το θέμα και το περιεχόμενο της εργασίας να είναι συναφές με το αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ.
 - β) Η πραγμάτευση του θέματος, χωρίς κατ' ανάγκη να έχει παντελώς νέα στοιχεία, να γίνεται με τέτοιο τρόπο προσέγγισης των πηγών και της βιβλιογραφίας, ώστε να παρουσιάζεται η προσωπική ερευνητική προσπάθεια και επίδοση του υποψηφίου.
6. Πριν την επίσημη υποστήριξή τους ενώπιον της Τριμελούς Επιτροπής, έχει προηγηθεί ο έλεγχος των διπλωματικών εργασιών, σε λογισμικό ανίχνευσης ομοιοτήτων ακαδημαϊκών εργασιών έτσι ώστε να διασφαλίζεται το πρωτότυπο περιεχόμενο τους. Με τον έλεγχο αυτόν προκύπτει μια Αναφορά Ομοιότητας (Similarity Report), στην οποία αναφέρεται το ποσοστό ταύτισης/ομοιότητας της συγκεκριμένης εργασίας με το περιεχόμενο των πηγών από τη βάση δεδομένων του λογισμικού. Η αξιολόγηση της «Αναφοράς Ομοιότητας» (Similarity Report) γίνεται από τον/την επιβλέποντα/-ουσα της διπλωματικής εργασίας και στη συνέχεια κατατίθεται μαζί με το κυρίως σώμα της διπλωματικής εργασίας στην Τριμελή Επιτροπή. Για την έγκριση απαιτείται η σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον της πλειοψηφίας των μελών της επιτροπής.
7. Οι παρουσιάσεις των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών γίνονται στο τέλος του Γ' εξαμήνου για το σύνολο των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για τη δημόσια παρουσίαση των διπλωματικών εργασιών απευθύνεται από τον/την Διευθυντή/-τρια του Δ.Π.Μ.Σ., ύστερα από συνεννόηση με τον/την επιβλέποντα/-ουσα καθηγητή/-τρια, ο/η οποίος/α συντονίζει και προεδρεύει στη διαδικασία αυτή. Η έκταση και η μορφή της παρουσίασης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας καθορίζονται στον Οδηγό Σπουδών.
8. Εντός 15 ημερών από την παρουσίαση της διπλωματικής, η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή αποφαινεται για την αποδοχή ή μη και για τη βαθμολόγηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, με κλίμακα βαθμολογίας από μηδέν (0) έως δέκα (10) με ελάχιστο βαθμό επιτυχίας το πέντε (5), αποστέλλοντας στη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. την βαθμολογία. Αν, μετά την παρέλευση αυτής της προθεσμίας, διαπιστώνεται ότι ένα μέλος της Επιτροπής δεν έχει ανταποκριθεί στις σχετικές υποχρεώσεις του, το μέλος αυτό αντικαθίσταται με απόφαση της Ε.Π.Σ. Στην περίπτωση αυτή η διαδικασία αποδοχής και βαθμολόγησης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας πρέπει να ολοκληρωθεί εντός τριάντα (30) ημερών.
9. Σε περίπτωση απόρριψης της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, καθορίζεται από τη Ε.Π.Σ. νέα ημερομηνία αξιολόγησης, τουλάχιστον τρεις (3) μήνες μετά την πρώτη κρίση. Σε περίπτωση δεύτερης απόρριψης ο/η υποψήφιος/-ια διαγράφεται από το Δ.Π.Μ.Σ..

10. Με απόφαση της Ε.Π.Σ. είναι δυνατό να παρατείνεται κατά ένα (1) έτος ο χρόνος σύνταξης και κατάθεσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, ο/η φοιτητής/-τρια διαγράφεται και ο κύκλος σπουδών θεωρείται ότι δεν ολοκληρώθηκε.
11. Η εγκεκριμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, μετά το πέρας των ενδεχομένων διορθώσεων που προτείνει η επιτροπή, κατατίθεται στη Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης (ΒΚΠ) ένα (1) αντίγραφο σε ηλεκτρονική μορφή, και αναρτάται στο διαδικτυακό τόπο της οικείας Σχολής. Η Γραμματεία του Τμήματος δεν ολοκληρώνει τα στάδια της απόδοσης του αντίστοιχου ακαδημαϊκού τίτλου, αν προηγουμένως δεν λαμβάνει από τους υποψηφίους βεβαίωση κατάθεσης της μεταπτυχιακής από τη ΒΚΠ του ιδρύματος. Με ευθύνη της ΒΚΠ του ΠΑΜΑΚ όλες οι εργασίες αυτές δημοσιεύονται στο ιδρυματικό αποθετήριο του Πανεπιστημίου <https://ruomo.lib.uom.gr/> και <https://dspace.lib.uom.gr/?locale=en>
12. Επίσης οι διπλωματικές εργασίες δημοσιεύονται στο διαδίκτυο ως κείμενα ελεύθερης πρόσβασης με τη σχετική αδειοδότηση από τον συντάκτη τους.

14.8. Απονομή και βαθμός Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)

Η/ο φοιτήτρια/-ής ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Ε.Π.Σ. διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δ.Μ.Σ..

Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στην/στον μεταπτυχιακή/-ό φοιτήτρια/-τή βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/της ιδιότητα.

Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ) εξάγεται από τη διαίρεση διά του αριθμού δώδεκα (12) του αθροίσματος α) των βαθμών των οκτώ (8) μαθημάτων (4 μαθημάτων του Α' και 4 μαθημάτων του Β' εξαμήνου) και β) του βαθμού της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας πολλαπλασιασμένου με τον συντελεστή τέσσερα (4), ήτοι $\text{βαθμός πτυχίου} = (\text{άθροισμα βαθμών } 8 \text{ μαθημάτων}) + (\text{βαθμός διπλωματικής } X 4) \text{ διά } 12$. Ο βαθμός της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας εξάγεται από το μέσο όρο της βαθμολόγησής της από τα τρία μέλη της εξεταστικής επιτροπής.

Ο βαθμός αναγράφεται με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων. Η κλίμακα κατανομής των βαθμών για τον χαρακτηρισμό του τίτλου σπουδών είναι: ΑΡΙΣΤΑ : 8,50 έως 10,00, ΛΙΑΝ ΚΑΛΩΣ : 6,50 έως 8,49, ΚΑΛΩΣ 5 έως 6,49.

Ως ημερομηνία ολοκλήρωσης σπουδών/ανακήρυξη του/της φοιτητή/-τριας ως διπλωματούχου λογίζεται η ημερομηνία κατάθεσης του εντύπου βαθμολογίας της διπλωματικής εργασίας υπογεγραμμένη από τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του τίτλου σπουδών είναι η κατομολόγηση του πτυχιούχου σε δημόσια τελετή κατά τα οριζόμενα στο Άρθρο 21 του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 15

Λειτουργικά θέματα προγράμματος σπουδών

15.1. Παρακολούθηση μαθημάτων

Οι μεταπτυχιακοί/-ες φοιτητές/-τριες είναι υποχρεωμένοι/-ες να παρακολουθούν ανελλιπώς τις παραδόσεις, τα εργαστήρια και τις λοιπές δραστηριότητες που προβλέπονται για κάθε μάθημα. Το επιτρεπτό όριο απουσιών, αδιακρίτως αν πρόκειται για απουσίες δικαιολογημένες ή μη, είναι μέχρι τέσσερις (4) διαλέξεις ανά μάθημα. Εάν ο/η μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/τρια συγκεντρώνει πέντε (5) απουσίες ή περισσότερες, θα πρέπει να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα με καταβολή των αντίστοιχων διδάκτρων. Στην περίπτωση αυτή υπόκειται εκ νέου στη διαδικασία αξιολόγησης. Αν και για δεύτερη φορά συγκεντρώσει πέντε (5) απουσίες ή αποτύχει στην εξέταση (και την επαναληπτική εξέταση) του μαθήματος, διαγράφεται από το πρόγραμμα. Εάν ο/η μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/τρια συγκεντρώνει πέντε (5) ή περισσότερες απουσίες σε τρία ή περισσότερα μαθήματα ανά εξάμηνο, διαγράφεται από το πρόγραμμα.

Η παρακολούθηση των προπαρασκευαστικών μαθημάτων δεν είναι υποχρεωτική.

15.2. Διάρκεια φοίτησης

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Δ.Μ.Σ. είναι τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα για το Δ.Π.Μ.Σ. πλήρους φοίτησης και περιλαμβάνει δύο (2) εξάμηνα διδασκαλίας και ένα (1) εξάμηνο για την εκπόνηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Προβλέπεται η δυνατότητα μερικής φοίτησης για εργαζόμενους/-ες φοιτητές/-τριες, και, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, που αφορούν λόγους υγείας ή ακαδημαϊκούς –όπως παράλληλης φοίτησης σε άλλο μεταπτυχιακό ή διδακτορικό πρόγραμμα σπουδών-, και για μη εργαζόμενους/-ες φοιτητές/-τριες. Η χρονική διάρκεια για το Δ.Π.Μ.Σ. μερικής φοίτησης καταλαμβάνει διπλάσιο, αντιστοίχως, αριθμό ακαδημαϊκών εξαμήνων.

15.3. Αναστολή φοίτησης

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατόν να χορηγείται με απόφαση της Ε.Π.Σ. άδεια αναστολής της φοίτησης για χρονικό διάστημα που δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους δώδεκα (12) μήνες.

Ο χρόνος αναστολής φοίτησης του/της μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας δεν υπολογίζεται στη συνολική χρονική διάρκεια της φοίτησης.

Η «Αίτηση Αναστολής Σπουδών» κατατίθεται πριν από την έναρξη του εξαμήνου, ή το αργότερο μέσα σε δύο (2) εβδομάδες από την έναρξη του εξαμήνου.

Για την έγκριση της αναστολής φοίτησης είναι απαραίτητο ο/η φοιτητής/τρια να καταθέσει στη Γραμματεία την ακαδημαϊκή ταυτότητα (πάσο) και να μην υπάρχει οικονομική εκκρεμότητα.

Μετά τη λήξη της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής/τρια είναι υποχρεωμένος/-η να παρακολουθήσει όλα τα μαθήματα, σεμινάρια, πρακτικές ασκήσεις κ.λπ. στα οποία δεν έχει αξιολογηθεί επιτυχώς πριν από την αναστολή φοίτησής του/της.

Ο/η μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/τρια, η οποία λαμβάνει αναστολή φοίτησης, όταν επανέλθει στη φοίτησή του/της εξακολουθεί να υπάγεται στο καθεστώς φοίτησης του χρόνου εγγραφής της ως μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/τρια.

Οι φοιτητές/-τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα και εφόσον η χρονική στιγμή της διακοπής επιτρέπει την άμεση επιστροφή στις σπουδές στο κατάλληλο εξάμηνο. Η

αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

15.4. Ανώτατος χρόνος σπουδών

Ο ανώτατος χρόνος για την περάτωση των σπουδών και την κατάθεση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του Δ.Π.Μ.Σ. στο πρόγραμμα πλήρους φοίτησης δεν μπορεί να υπερβεί τα τρία (3) έτη από την εγγραφή του/της μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας. Ο ανώτατος χρόνος για την περάτωση των σπουδών και την κατάθεση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του Δ.Π.Μ.Σ. στο πρόγραμμα μερικής φοίτησης δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε (5) έτη από την εγγραφή του/της μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρούνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

15.5 Παράταση σπουδών

Μετά την παρέλευση του ανώτατου χρόνου απόκτησης του Δ.Μ.Σ. (τρία (3) εξάμηνα σπουδών και τρία (3) επιπλέον εξάμηνα) μπορεί να δοθεί παράταση σπουδών μέχρι δύο (2) εξάμηνα, μετά από αιτιολογημένη αίτηση του/της φοιτητή/-τριας και απόφαση της Ε.Π.Σ.. Στην περίπτωση μη περάτωσης των σπουδών έως την ημερομηνία λήξης της παράτασης, πραγματοποιείται διαγραφή από το πρόγραμμα μετά από απόφαση της Ε.Π.Σ.. Σε πολύ εξαιρετικές περιπτώσεις μετά από αίτημα φοιτητή/-τριας μπορεί να εξεταστεί επιπλέον παράταση ενός ακόμη εξαμήνου.

15.6 Χρονικός προγραμματισμός

15.6.1 Χρονικός προγραμματισμός μαθημάτων

Η διδασκαλία των μαθημάτων του Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά πραγματοποιείται σύμφωνα με τα της παραγράφου 5 του άρθρου 14.

Είναι υποχρεωτική η αναπλήρωση μαθήματος σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής του, προκειμένου να συμπληρωθούν οι απαραίτητες ώρες διδασκαλίας. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Δ.Π.Μ.Σ..

15.6.2 Χρονικός προγραμματισμός εξαμήνων

Ο χρονικός προγραμματισμός του προγράμματος ακολουθεί το ακαδημαϊκό ημερολόγιο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Σε έκτακτες περιπτώσεις η Ε.Π.Σ. μπορεί να αποφασίσει την έναρξη του εξαμήνου σε διαφορετικές ημερομηνίες.

Οι διαλέξεις έχουν διάρκεια δύο ή τρεις ακαδημαϊκές ώρες με μέγιστο χρόνο διαλείμματος 15 λεπτά.

15.6.3 Αναπληρώσεις μαθημάτων

Σε κάθε εξάμηνο ορίζεται από το πρόγραμμα μία εβδομάδα για την αναπλήρωση μαθημάτων, μετά την ολοκλήρωση των μαθημάτων και πριν την έναρξη των εξετάσεων, για τη διευκόλυνση του χρονικού σχεδιασμού του Προγράμματος. Στην περίπτωση αναβολής μαθήματος, η αναπλήρωση ορίζεται είτε μέσα στις προγραμματισμένες εβδομάδες των μαθημάτων, εάν είναι δυνατόν, ή στο τέλος του εξαμήνου στην εβδομάδα αναπλήρωσης. Οι ημερομηνίες και οι ώρες αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Δ.Π.Μ.Σ.

Άρθρο 16

Φοιτητικά θέματα

16.1. Δικαιώματα μεταπτυχιακών φοιτητριών/-ών

Οι φοιτητές/-τριες του Δ.Π.Μ.Σ. έχουν τα εξής βασικά δικαιώματα:

1. Οι μεταπτυχιακοί/-ες φοιτητές/-τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους/τις φοιτητές/-τριες του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.
2. Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/στις φοιτητές/-τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία.
3. Οι μεταπτυχιακές/-οί φοιτητριες/-τές καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Δ.Π.Μ.Σ..
4. Το Γραφείο Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών/-τριών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης.

Επίσης, οι φοιτητές/-τριες έχουν τα ακόλουθα ειδικότερα δικαιώματα:

1. Να εκφράζουν ελεύθερα τις απόψεις τους για ακαδημαϊκά και άλλα θέματα, στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας και με σεβασμό στους κανόνες δεοντολογίας του παρόντος Κανονισμού.
2. Να αξιολογούν κατά περιοδικά διαστήματα, τόσο το διδακτικό έργο που τους παρέχεται, όσο και τις δομές του Πανεπιστημίου με σκοπό τη βελτίωση του επιπέδου σπουδών και της καθημερινότητας του Πανεπιστημίου.
3. Να εξυπηρετούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες του Δ.Π.Μ.Σ. και των συνεργαζόμενων Ιδρυμάτων έγκαιρα και αποτελεσματικά.
4. Να κάνουν χρήση των εγκαταστάσεων και των μέσων των συνεργαζόμενων Ιδρυμάτων, σύμφωνα με τους οικείους κανονισμούς.
5. Να απολαμβάνουν τις κοινωνικές και άλλες παροχές που απορρέουν από την ιδιότητα του/της φοιτητή/-τριας γενικά και των συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων ειδικά.
6. Να εκπροσωπούνται στα συλλογικά όργανα και τις επιτροπές του Ιδρύματος και να συμμετέχουν ενεργά σε όλες τις δραστηριότητες της ακαδημαϊκής κοινότητας.
7. Να συμμετέχουν σε φοιτητικό σύλλογο και στις άλλες οργανώσεις και ομίλους που υφίστανται στο πλαίσιο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και να λειτουργούν συλλογικά, σύμφωνα με τους κανονισμούς του Ιδρύματος.
8. Να λαμβάνουν την κατά νόμο επιτρεπόμενη εκπαιδευτική άδεια κατά την περίοδο των εξετάσεων, εφόσον είναι εργαζόμενοι/-ες φοιτητές/-τριες, για την προετοιμασία και τη συμμετοχή τους σε αυτές.
9. Να απευθύνουν αιτήματα ή ενστάσεις που αφορούν τις σπουδές τους, συλλογικά ή μεμονωμένα, στον/στην Διευθυντή/-τρια και στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών. Για παραβιάσεις κανόνων δεοντολογίας και ποιότητας σπουδών μπορούν να απευθύνονται στην Επιτροπή Δεοντολογίας του Ιδρύματος.
10. Να συναντούν για φοιτητικά θέματα τους/τις διδάσκοντες/-ουσες και τους συμβούλους σπουδών στις ορισμένες ώρες συνεργασίας.
11. Να ζητούν επίδειξη του γραπτού τους και παροχή εξηγήσεων για τη βαθμολογία τους.

16.2. Υποχρεώσεις μεταπτυχιακών φοιτητριών/-ών

Οι φοιτητές/-τριες του Δ.Π.Μ.Σ. έχουν τις εξής υποχρεώσεις:

1. Να είναι ενημερωμένοι/-ες για τον παρόντα Κανονισμό, τον Οργανισμό του Πανεπιστημίου, τον Κώδικα Δεοντολογίας, τον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος, τον Κανονισμό λειτουργίας του Τμήματος Στατιστικής, Μηχανοργάνωσης και Πληροφορικής και τους λοιπούς επιμέρους κανονισμούς λειτουργίας του Ιδρύματος που τις αφορούν και να τους εφαρμόζουν με συνέπεια και υπευθυνότητα.
2. Να σέβονται όλα τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας (συμφοιτητές, εκπαιδευτικό, ερευνητικό και διοικητικό προσωπικό του Ιδρύματος).
3. Να σέβονται και να τηρούν τις αποφάσεις της Ε.Π.Σ. καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
4. Να μεριμνούν για τη διατήρηση της καθαριότητας και της ευταξίας των χώρων του Πανεπιστημίου.
5. Να σέβονται και να προστατεύουν τις εγκαταστάσεις, τις υποδομές και τον εξοπλισμό του Ιδρύματος και να τηρούν τους κανόνες ασφαλείας.
6. Να μην χρησιμοποιούν τους χώρους και τις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου για παράνομες πράξεις και δραστηριότητες που προσβάλλουν την εικόνα ή την καλή φήμη του Πανεπιστημίου και να προασπίζονται το Πανεπιστήμιο αποτρέποντας, στο μέτρο του δυνατού, άτομα ξένα προς την πανεπιστημιακή κοινότητα από το να προβαίνουν σε παράνομες ή ανάρμοστες πράξεις ή δραστηριότητες στους χώρους και τις εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου, συνεργαζόμενοι για τον σκοπό αυτό με τις πανεπιστημιακές αρχές και την πανεπιστημιακή κοινότητα εν γένει.
7. Να παρακολουθούν κανονικά και ανελλιπώς τα μαθήματα του ισχύοντος προγράμματος σπουδών, υπογράφοντας στο παρουσιολόγιο.
8. Να υποβάλλουν μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες τις απαιτούμενες εργασίες για κάθε μάθημα.
9. Να προσέρχονται στις προβλεπόμενες εξετάσεις.
10. Να υποβάλλουν μέχρι την ημερομηνία που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία την έντυπη δήλωση με το μάθημα ή τα μαθήματα επιλογής που επιθυμούν να παρακολουθήσουν κάθε εξάμηνο.
11. Να υποβάλλουν στη Γραμματεία, πριν από την αξιολόγηση της μεταπτυχιακής διπλωματικής τους εργασίας, υπεύθυνη δήλωση ότι σε αυτήν δεν περιέχονται στοιχεία λογοκλοπής.
12. Να εκπληρώνουν τις οικονομικές τους υποχρεώσεις στις ημερομηνίες που ορίζονται από τη Γραμματεία του προγράμματος. Για να επιτραπεί στους/στις φοιτητές/-τριες η ανάληψη Διπλωματικής Εργασίας θα πρέπει να έχουν τακτοποιηθεί οι οικονομικές τους υποχρεώσεις των δύο πρώτων εξαμήνων.
13. Οι υπότροφοι/-ες φοιτητές/-τριες έχουν επιπλέον την υποχρέωση, με απόφαση της Ε.Π.Σ, να προσφέρουν έργο φροντιστηριακό στα μαθήματα, στα Εργαστήρια και στην Έρευνα για το Δ.Π.Μ.Σ..

16.3. Αιτίες επιβολής ποινών ή/και διαγραφής φοιτητριών/-ών

Η μη τήρηση όλων των παραπάνω αναφερόμενων στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, χωρίς σοβαρή και τεκμηριωμένη δικαιολογία, αποτελεί λόγο διαγραφής του/της φοιτητή/-τριας από το πρόγραμμα.

Οποιαδήποτε συμπεριφορά φοιτητριών/-τών του Δ.Π.Μ.Σ. αντιβαίνει στα όσα ορίζει ο Κανονισμός ή παραβιάζει τους κανόνες που θέτουν οι διδάσκοντες/-ουσες για την ορθή διεξαγωγή των εξετάσεων, ή κατά τη διαδικασία συγγραφής εργασίας μαθήματος ή της

εκπόνησης διπλωματικής εργασίας, οδηγεί στην επιβολή ποινών μετά από σχετική κρίση και απόφαση της Ε.Π.Σ.. Οι ποινές καθορίζονται κατά την κρίση της Ε.Π.Σ..

Πιο συγκεκριμένα, στις αιτίες επιβολής ποινών ή διαγραφής συμπεριλαμβάνονται:

1. Η υπέρβαση του ανώτατου ορίου απουσιών.
2. Η αποτυχία στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και μη η επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος.
3. Η υπέρβαση της μέγιστης χρονικής διάρκειας φοίτησης στο Δ.Π.Μ.Σ..
4. Η παραβίαση των κείμενων διατάξεων όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια Πειθαρχικά όργανα.
5. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων του/της φοιτητή/-τριας (άρθρο 16.2).
6. Αντιγραφή στις εξετάσεις ή στην εκπόνηση εργασιών ή στην επίλυση ασκήσεων. Ο/η μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/-τριας η οποία θα συλληφθεί να αντιγράφει σε εργασίες ή εξετάσεις για πρώτη φορά, θα αποκλείεται από την εξέταση του αντίστοιχου μαθήματος, θα βαθμολογείται με Α και θα υποχρεώνεται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα την επόμενη περίοδο με τις ανάλογες πρόσθετες οικονομικές υποχρεώσεις. Η δεύτερη φορά που θα συλληφθεί να αντιγράφει στη διάρκεια των σπουδών της επιφέρει την οριστική διαγραφή του/της φοιτητή/-τριας από το πρόγραμμα.
7. Ανάρμοστη συμπεριφορά και λοιπά παραπτώματα που δεν συνάδουν με την ιδιότητα του/της μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας.
8. Χρήση ιδεών, μεθόδων και αποτελεσμάτων ή αντιγραφή μέρους εργασιών άλλων επιστημόνων χωρίς αναφορά σ' αυτούς σε εργασίες (λογοκλοπή, άρθρο 19). Ο/η μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/-τρια που θα συλληφθεί να αντιγράφει σε εργασίες ή εξετάσεις για πρώτη φορά, θα αποκλείεται από την εξέταση του αντίστοιχου μαθήματος, θα βαθμολογείται με Α και θα υποχρεώνεται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα την επόμενη περίοδο με τις ανάλογες πρόσθετες οικονομικές υποχρεώσεις. Η δεύτερη φορά που θα συλληφθεί να αντιγράφει στη διάρκεια των σπουδών της επιφέρει την οριστική διαγραφή του/της φοιτητή/-τριας από το πρόγραμμα.
9. Σε περιπτώσεις λογοκλοπής ή παράλειψης αναφοράς (όπως ορίζονται στο άρθρο 17) στη μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία, η ελάχιστη κύρωση, μετά από απόφαση της Ε.Π.Σ., είναι η υποχρέωση του/της φοιτητή/-τριας να επιλέξει άλλον/-η επιβλέποντα/-ουσα καθηγητή/-τρια με διαφορετικό θέμα Διπλωματικής και να επαναλάβει το τρίτο εξάμηνο με ανάλογες πρόσθετες οικονομικές υποχρεώσεις, ενώ μέγιστη κύρωση μπορεί να είναι η οριστική διαγραφή του/της από το Πρόγραμμα. Αν έχει αποφοιτήσει, γίνεται ανάκληση του Μεταπτυχιακού Διπλώματος και προώθηση του θέματος από την Ε.Π.Σ στο Δικαστικό Γραφείο του Πανεπιστημίου για τη διενέργεια των σχετικών νομικών διαδικασιών.
10. Αποτυχία ή μη προσέλευση στην 3^η εξέταση ενός μαθήματος σύμφωνα με τον κανονισμό.
11. Μη επιτυχής εξέταση στη Διπλωματική Εργασία.
12. Παρέλευση του ανώτατου χρονικού ορίου ολοκλήρωσης σπουδών.
13. Μη καταβολή των διδάκτρων εντός του ανώτατου προβλεπόμενου από τον κανονισμό χρονικού ορίου.
14. Άρνηση καταβολής των προβλεπόμενων διδάκτρων εξαμήνου ή μη καταβολή ή εξόφληση των διδάκτρων εντός των προθεσμιών που ορίζονται στον παρόντα Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών και ανακοινώνονται από τη Γραμματεία.
15. Υποβολή αίτησης διαγραφής από τον/τη φοιτητή/-τρια. Στην περίπτωση αυτή ο/η φοιτητής/-τρια παραδίδει την ακαδημαϊκή ταυτότητα (το ειδικό φοιτητικό

εισιτήριο) που της έχει χορηγηθεί. Επίσης, ο/η φοιτητής/-τρια δεν θα πρέπει να έχει καμία οικονομική εκκρεμότητα.

16.4 Θέματα σχετικά με διαγραφέντες φοιτητές/-τριες

Φοιτητές/-τριες του Δ.Π.Μ.Σ., οι οποίοι έχουν διαγραφεί για οποιοδήποτε λόγο, εκτός από πειθαρχικά παραπτώματα, έχουν το δικαίωμα να κάνουν αίτηση για να γίνουν δεκτοί/-ες για φοίτηση εξαρχής, σε κάθε νέα έναρξη κύκλου σπουδών.

Η αίτηση ενός τέως διαγραφέντος/είσας φοιτητή/-τριας διαγωνίζεται κανονικά και επί ίσοις όροις με τους/-τις υποψήφιους/-ες φοιτητές/-τριες της συγκεκριμένης σειράς και με βάση τα τρέχοντα κριτήρια.

Στην περίπτωση που ένας/μία τέως διαγραφέντας/-είσα φοιτητής/-τρια γίνει δεκτός/-η στο πρόγραμμα, υποχρεούται να ξεκινήσει από το πρώτο εξάμηνο, με την ανάλογη οικονομική επιβάρυνση.

16.5. Σύμβουλοι σπουδών

Για κάθε μεταπτυχιακό/-η φοιτητή/-τρια που παρακολουθεί το Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά ορίζεται από την Ε.Π.Σ. ένα μέλος ΔΕΠ ως Σύμβουλος Σπουδών σύμφωνα με τα οριζόμενα του άρθρου 73 του Εσωτερικού Κανονισμού του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ο οποίος έχει την ευθύνη της συμβουλευτικής παρακολούθησης της πορείας των σπουδών του/της μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας. Ο ορισμός πραγματοποιείται με την έναρξη κάθε νέου κύκλου και διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια σπουδών του/της μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας. Μετά τον ορισμό του ο Σύμβουλος Σπουδών υποχρεούται να ενημερώσει τους/τις φοιτητές/-τριες για την ανάθεση αυτή με σχετικό μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και να τις προσκαλέσει σε συνάντηση γνωριμίας κατά τις ώρες γραφείου του.

Ο εν λόγω θεσμός αποτελεί το πρώτο σημείο αναφοράς για τους/τις φοιτητές/-τριες όπου μπορούν να απευθύνονται για να λάβουν την αναγκαία πληροφόρηση, καθοδήγηση και υποστήριξη για όλα τα θέματα των σπουδών τους (επιλογή μαθημάτων, επιλογή θέματος διπλωματικής με την έναρξη κάθε νέου κύκλου του/της προγράμματος και διαρκεί καθ' όλη τη διάρκεια σπουδών του μεταπτυχιακού/-ης φοιτητή/-τριας. Μετά τον ορισμό του ο Σύμβουλος Σπουδών εργασίας και συναφών θεμάτων) και της μετέπειτα επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας έως και την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους. Επιπλέον, οι Σύμβουλοι Σπουδών καταβάλλουν ιδιαίτερη υποστηρικτική φροντίδα σε φοιτητές/-τριες που αντιμετωπίζουν οικογενειακές, προσωπικές ή άλλες δυσκολίες στην επιτυχή περάτωση των σπουδών τους.

Ο Σύμβουλος Σπουδών λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/-τριών τους/τις οποίους/-ες και επικουρεί, στο μέτρο του δυνατού, προσαρμόζοντας σταδιακά την επιστημονική και επαγγελματική τους εξειδίκευση στην προσωπικότητα, τις δυνατότητες και τις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές τους ανάγκες. Στην περίπτωση που ο Σύμβουλος Σπουδών κρίνει ότι απαιτείται περαιτέρω εξειδικευμένη συμβουλευτική προσέγγιση, κατευθύνει τους/τις φοιτητές/-τριες προς τις αρμόδιες υπηρεσίες ή άλλα μονοπρόσωπα όργανα των συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων για την επίλυση των ακαδημαϊκής φύσεως προβλημάτων τους. Η συνολική διαδικασία υποστήριξης και συμβουλευτικής των φοιτητών/-τριών από τους Συμβούλους Σπουδών πραγματοποιείται με όλους τους πρόσφορους τρόπους επικοινωνίας όπως e-mail και τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και προσωπικής επαφής.

Οι Σύμβουλοι Σπουδών ενημερώνουν την ΕΠΣ για το έργο και τη δραστηριότητά τους κατά περίπτωση.

Το Πρόγραμμα υιοθετεί πλήρως τις οριζόντιες οδηγίες εφαρμογής του θεσμού που έχουν καθοριστεί από το Ίδρυμα και βρίσκονται στον ακόλουθο σύνδεσμο: [15632-Odigies efarmogis simboulou spoudwn uom_02.pdf](#)

16.6 Διαχείριση παραπόνων και ενστάσεων των φοιτητών/-τριών

Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, αποσκοπώντας στη συστηματική βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων εκπαιδευτικών και διοικητικών υπηρεσιών στους ενεργούς φοιτητές και στις ενεργές φοιτήτριες του Ιδρύματος, αποφάσισε τη συγκρότηση Επιτροπής Διαχείρισης Παραπόνων και ενστάσεων των φοιτητών/-τριών ανά Πρόγραμμα Σπουδών.

Σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, άρθρο 71, παρ. 1, εδ. θ, οι φοιτητές/-τριες όλων των κύκλων σπουδών του Ιδρύματος έχουν το δικαίωμα «να απευθύνουν αιτήματα ή ενστάσεις που αφορούν τις σπουδές τους, συλλογικά ή μεμονωμένα, στον/-ην Πρόεδρο και στη Συνέλευση του Τμήματός τους και στον/στην Κοσμήτορα της Σχολής τους».

Πληροφορίες για τον μηχανισμό διαχείρισης παραπόνων και ενστάσεων των φοιτητών/-τριών μπορούν να αναζητηθούν στον ιστοσελίδα του Προγράμματος.

Στην ιστοσελίδα του Δ.Π.Μ.Σ. έχει αναρτηθεί έντυπο υποβολής παραπόνων για τη διατύπωση των απόψεων, παραπόνων, παρατηρήσεων και σχολίων των φοιτητών/-τριών του Προγράμματος για τη διαρκή και συστηματική βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων εκπαιδευτικών υπηρεσιών και εξυπηρέτησης των συναλλασσόμενων με το πρόγραμμα.

Τα παράπονα των φοιτητών/-τριών τις περισσότερες φορές έχουν να κάνουν με τη διεξαγωγή των εξετάσεων, τη βαθμολόγηση των γραπτών, τις απουσίες, τον τρόπο διεξαγωγής κάποιων διαλέξεων κλπ. Γενικά τα κυριότερα θέματα είναι τα εξής:

- διδασκαλία
- έρευνα
- χρήση υπηρεσιών πληροφορικής και επικοινωνίας
- προστασία προσωπικών δεδομένων
- εργασιακή συμπεριφορά
- ισότητα και καταπολέμηση των διακρίσεων
- καταπολέμηση της παρενόχλησης και της σεξουαλικής παρενόχλησης
- υπηρεσίες υποστήριξης σπουδών (φοιτητική μέριμνα, βιβλιοθήκη, τεχνική υπηρεσία, κ.ά.).

Παρακάτω παραθέτονται κάποιες περιπτώσεις παραπόνων και πώς αυτά διαχειρίζονται από το Πρόγραμμα.

Δυσарέσκεια: Αναφερόμαστε στο πρώτο στάδιο «αντίδρασης» και «έκφρασης» του παραπόνου που απασχολεί τον/την φοιτητή/-τρια, π.χ. αυστηρή βαθμολογία στις εξετάσεις. Ο/η φοιτητής/-τρια επικοινωνεί προφορικά ή ηλεκτρονικά με το μέλος ΔΕΠ για το σχετικό θέμα. Ο/η εξεταστής/-τρια συζητά με το/τη φοιτητή/-τρια και αν εντοπιστεί ότι έγινε κάποιο λάθος π.χ. στη βαθμολογία του/της, τότε το μέλος ΔΕΠ ενημερώνει τη Διοίκηση του Προγράμματος και μετά από έγκριση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών, διορθώνεται το λάθος (π.χ. ανακοινώνεται νέα βαθμολογία).

Παράπονο: Στο ενδεχόμενο που ο/η εμπλεκόμενος/-η φοιτητής/-τρια δεν ικανοποιηθεί από τη διαδικασία που παραθέσαμε παραπάνω, τότε έχει τη δυνατότητα να μιλήσει με τον Σύμβουλο καθηγητή και στη συνέχεια να συναντήσει τον/την Διευθυντή/-τρια του

Προγράμματος και αφού συζητήσουν τη διαφωνία του, ζητά την παρέμβαση του/της Διευθυντή/-τριας, προκειμένου να ικανοποιηθεί όσο το δυνατόν περισσότερο το αίτημά του/της και να λυθεί το ζήτημα. Στην περίπτωση π.χ. της εσφαλμένης βαθμολόγησης – αξιολόγησης, εάν προκύψει νέα βαθμολογία, ανακοινώνεται μέσω της Ε.Π.Σ..

Διαμαρτυρία: Τέλος, αν ο/η φοιτητής/-τρια πιστεύει ότι δεν επιλύθηκε σωστά το πρόβλημά του/της (π.χ. ιδιαίτερα αυστηρή βαθμολόγηση σε εξέταση), υποβάλλει γραπτά την ένστασή στη διεύθυνση του Προγράμματος. Η Ε.Π.Σ. λαμβάνει την τελική απόφαση για το ζήτημα συζητώντας τη σχετική ένσταση.

Με τον ίδιο τρόπο επιλύονται όλα τα γενικότερα θέματα των φοιτητών/-τριών (π.χ. συμπεριφορά καθηγητών, προσωπικού κλπ.). Φυσικά ανακύπτουν και θέματα που χρήζουν εξειδικευμένης προσέγγισης κάθε φορά (π.χ. οικονομικές δυσκολίες, οικογενειακά προβλήματα, κακές συμπεριφορές μεταξύ φοιτητών/-τριών κ.λπ.) αυτά αντιμετωπίζονται *ad hoc* και με βάση την πολύχρονη εμπειρία της διεύθυνσης του Προγράμματος.

Ειδικότερα, για τη βελτίωση της λειτουργίας του Δ.Π.Μ.Σ. στο πλαίσιο της φοιτητοκεντρικής προσέγγισης, τίθεται σε λειτουργία η διαδικασία διαχείρισης των παραπόνων και ενστάσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών του Δ.Π.Μ.Σ., έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα των παρεχόμενων εκπαιδευτικών και διοικητικών υπηρεσιών. Η Ε.Π.Σ. αποφασίζει την συγκρότηση της Επιτροπής Διαχείρισης Παραπόνων, η οποία αποτελείται από δύο μέλη της Ε.Π.Σ. και τον/την Διευθυντή/-τρια του Δ.Π.Μ.Σ. και έχει διετή θητεία. Η Επιτροπή δέχεται τα παράπονα και τις ενστάσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών και δεσμεύεται να ακολουθεί την ισχύουσα πολιτική προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η Επιτροπή αποφασίζει οριστικά και αμετάκλητα για κάθε ζήτημα αλλά εάν κρίνει σκόπιμο μπορεί να παραπέμψει το ζήτημα στην Ε.Π.Σ..

Τα βήματα της διαδικασίας διαχείρισης είναι τα εξής:

1. Διατύπωση παραπόνου ή ενστάσεως (διαμαρτυρίας). Ο/η φοιτητής/-τρια συμπληρώνει με σαφήνεια και αντικειμενικότητα το Έντυπο Υποβολής Παραπόνων και το αποστέλλει στην Επιτροπή Διαχείρισης Παραπόνων. Εναλλακτικά, μπορεί να ζητήσει προφορική ακρόαση από μέλος της Επιτροπής αποστέλλοντας σχετικό αίτημα. Τόσο η συμπλήρωση του Εντύπου Υποβολής Παραπόνων όσο και το αίτημα προφορικής ακρόασης για να γίνουν αποδεκτά οφείλουν να συμμορφώνονται με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.
2. Εξέταση παραπόνου. Η Επιτροπή συνεδριάζει ανά τακτά χρονικά διαστήματα για να αποφασίσει για τα τεθειμένα παράπονα. Εάν το παράπονο δεν είναι βάσιμο τότε δεν αναλαμβάνει δράση και πληροφορεί σχετικά τον παραπονούμενο. Εάν το παράπονο είναι βάσιμο τότε θα ενεργοποιήσει την διαδικασία εξέτασης του παραπόνου. Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει ακρόαση των παραπονούμενων, εάν το κρίνει σκόπιμο, προκειμένου να διαχειριστεί τα παράπονα άμεσα, δίκαια και αποτελεσματικά.
3. Λήψη απόφασης. Η Επιτροπή αποφασίζει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, το οποίο δεν υπερβαίνει τον 1 μήνα. Η απόφαση της Επιτροπής είναι οριστική και δεν υφίσταται η δυνατότητα ένστασης ούτε και επανεξέτασης του παραπόνου.
4. Κοινοποίηση της απόφασης στον/στην παραπονούμενο/-η. Η Επιτροπή απαντά γραπτά ή προφορικά στον/στην παραπονούμενο/-η (ανάλογα με τον τρόπο που υποβλήθηκε το παράπονο ή η ένσταση). Η ενημέρωση αφορά στις ενέργειες της

Επιτροπής αλλά και στις αποφάσεις της για την διαχείριση του παραπόνου ή της ένστασης.

Επισημαίνεται ότι: για αμιγώς ακαδημαϊκής φύσης θέματα, οι φοιτητές/-τριες μπορούν να απευθύνονται στον Ακαδημαϊκό τους Σύμβουλο. Για θέματα που απαιτούν τη διαμεσολάβηση μεταξύ φοιτητών/-τριών και καθηγητών/-τριών ή διοικητικών υπηρεσιών του Ιδρύματος, την τήρηση της νομιμότητας στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής ελευθερίας, την αντιμετώπιση φαινομένων κακοδιοίκησης και τη διαφύλαξη της εύρυθμης λειτουργίας του Ιδρύματος, οι φοιτητές/-τριες μπορούν να απευθύνονται στον Συνήγορο του Φοιτητή του Ιδρύματος. Για παραβιάσεις κανόνων δεοντολογίας και ποιότητας σπουδών, οι φοιτητές/-τριες μπορούν να απευθύνονται στην Επιτροπή Δεοντολογίας του Ιδρύματος. Για θέματα που αφορούν έμφυλες διακρίσεις, οι φοιτητές/φοιτήτριες μπορούν να απευθύνονται στην Επιτροπή Ισότητας των Φύλων. Για θέματα που άπτονται της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, οι φοιτητές/-τριες μπορούν να απευθύνονται στον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (DPO).

Άρθρο 17

Λογοκλοπή/Παράλειψη αναφοράς σε χρησιμοποιηθείσα βιβλιογραφία

Καταθέτοντας οποιαδήποτε εργασία στα πλαίσια μαθήματος ή τη Διπλωματική Εργασία, ο/η φοιτητής/-τρια υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η λογοκλοπή αποτελεί σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η εν μέρει ή εν όλω αντιγραφή ή χρησιμοποίηση στοιχείων εργασίας άλλου, δημοσιευμένης ή μη, χωρίς τη δέουσα ακριβή και σαφή αναφορά στη συγκεκριμένη πηγή, καθώς και η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/-ας του υποψηφίου/-ας, χωρίς σχετική ακριβή και σαφή αναφορά.

Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/-ας άλλου/-ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης - δημοσιευμένης ή μη - χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/-ας του/της υποψηφίου/-ας, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Ε.Π.Σ. για διαγραφή του/της φοιτητή/τριας.

Στις παραπάνω περιπτώσεις, τόσο όσον αφορά σε εργασία μαθήματος όσο και στη Διπλωματική Εργασία -και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/-ουσας καθηγητή/-τριας- ισχύουν οι κυρώσεις όπως περιγράφονται στο άρθρο 16, παράγραφος 3, ιδιαίτερα σημεία 8 και 9.

Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παραπέμπεται από το/τη διδάσκοντα/-ουσα ή τον/την επιβλέποντα/-ουσα στην Ε.Π.Σ. του Δ.Π.Μ.Σ. για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος.

Άρθρο 18

Αξιολόγηση μαθημάτων και διδασκόντων

Η αξιολόγηση της διδασκαλίας των μαθημάτων του Δ.Π.Μ.Σ. αποτελεί μία από τις πιο σημαντικές διαδικασίες για τη διασφάλιση της ποιότητας του προγράμματος. Είναι ένα εργαλείο διαπιστώσεων, που βοηθά στη λήψη μέτρων βελτίωσης τόσο της διδασκαλίας των μαθημάτων, όσο και του Προγράμματος Σπουδών. Η αξιολόγηση του διδακτικού έργου γίνεται από τους/τις φοιτητές/-τριες στα μαθήματα που έχουν δηλώσει και

παρακολουθούν, με τη συμπλήρωση ενός πρότυπου ερωτηματολογίου, έντυπα ή/και ηλεκτρονικά. Η διαδικασία διασφαλίζει την ανωνυμία των συμμετεχόντων.

Το ερωτηματολόγιο συμπληρώνεται τις τελευταίες εβδομάδες διδασκαλίας κάθε εξαμήνου και περιλαμβάνει ερωτήσεις κλειστού και ανοικτού τύπου, για την καταγραφή απόψεων, προτάσεων και σχολίων. Η ενημέρωση για την έναρξη της διαδικασίας και την προθεσμία συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων γίνεται από τη ΜΟ.ΔΙ.Π. του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα και κανόνες.

Το ερωτηματολόγιο καλύπτει το μάθημα ως προς το περιεχόμενο, τον τρόπο διδασκαλίας, το βαθμό συσχέτισής του με την πράξη και τις αρχές και τη φιλοσοφία του Προγράμματος.

1. Αξιολόγηση Διδασκόντων/-ουσών

- α) Η αξιολόγηση του/της διδάσκοντα/-ουσα από τους/τις μεταπτυχιακούς/-ες φοιτητές/-τριες γίνεται με κριτήρια τις γνώσεις και την ικανότητα μετάδοσής τους στους/στις φοιτητές/-τριες, το επίπεδο της προετοιμασίας του/της, τη χρησιμοποίηση της πλέον σύγχρονης και διεθνώς καθιερωμένης -για υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακές σπουδές- βιβλιογραφίας, την προθυμία του/της να απαντά σε ερωτήσεις, την έγκαιρη βαθμολόγηση και επιστροφή εργασιών και γραπτών εξετάσεων, την τήρηση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος και των ωρών γραφείου, κλπ.
- β) Η αξιολόγηση των διδασκόντων/-ουσών από τους/-τις μεταπτυχιακούς/-ες φοιτητές/-τριες γίνεται με ευθύνη της Γραμματείας του Δ.Π.Μ.Σ. τις δύο τελευταίες εβδομάδες διδασκαλίας και γίνεται με βάση την εκάστοτε διαδικασία που καθορίζει η ΜΟ.ΔΙ.Π. και η Ε.Π.Σ.. Στην περίπτωση που η διαδικασία δεν γίνεται ηλεκτρονικά αλλά δια ζώσης, τα ανωνύμως συμπληρωμένα έντυπα, τοποθετούνται σε φάκελο από δύο φοιτητές/-τριες, οι οποίοι/-ες στη συνέχεια τον παραδίδουν σφραγισμένο και υπογεγραμμένο στη Γραμματεία του Προγράμματος. Η ανάλυση των εντύπων αξιολόγησης με τις παρατηρήσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών και οι συγκριτικοί πίνακες ετοιμάζονται με ευθύνη της ΜΟ.ΔΙ.Π.. Η Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. επεξεργάζεται τα δεδομένα των αξιολογήσεων και διαβιβάζει τα στοιχεία των αξιολογήσεων στην Ε.Π.Σ. (που συμπίπτει με την ΟΜΕΑ).
- γ) Εάν ένας/μία διδάσκων/-ουσα αξιολογηθεί δύο συνεχόμενες φορές στο ίδιο μάθημα του Δ.Π.Μ.Σ. με βαθμολογία χαμηλότερη του τρία και έξι δέκατα(3,6), στην κλίμακα αξιολόγησης από το ένα (1) έως το πέντε (5), δεν θα έχει τη δυνατότητα διδασκαλίας του μαθήματος αυτού στο Δ.Π.Μ.Σ. για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος (δύο εξάμηνα). Οι δύο συνεχόμενες φορές μπορεί να είναι στο ίδιο ακαδημαϊκό έτος (χειμερινό – εαρινό εξάμηνο) ή σε δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά έτη (εαρινό εξάμηνο του ενός έτους – χειμερινό του επόμενου έτους ή χειμερινό εξάμηνο του ενός έτους – κενό εξάμηνο – χειμερινό εξάμηνο του επόμενου έτους).
- δ) Για περιπτώσεις με σοβαρά παράπονα φοιτητών/-τριών, η Ε.Π.Σ. έχει την υποχρέωση να λάβει τα ενδεδειγμένα μέτρα (σύσταση, παρακράτηση της διδακτικής αποζημίωσης, αντικατάσταση διδάσκοντα) για τη θεραπεία των προβλημάτων που έχουν διαπιστωθεί.
- ε) Μετά την υποβολή της καταστάσεως βαθμολογίας για το μάθημα, παραδίδεται και στον διδάσκοντα ο πίνακας της αξιολόγησης με τις τυχόν παρατηρήσεις καθώς και ο πίνακας με τα σχετικά συγκριτικά στοιχεία.
- στ) Σε περιπτώσεις που ένα μάθημα συνεχίζει να διεξάγεται με τρόπο που δημιουργεί προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία του Δ.Π.Μ.Σ., η Ε.Π.Σ. αποφασίζει την

αντικατάσταση του/της διδάσκοντα/-ουσας, ανεξαρτήτως αν αυτός ανήκει σε Τμήμα των συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων ή είναι εξωτερικός/-η συνεργάτης/-ίδα.

Άρθρο19

Τέλη φοίτησης - δίδακτρα

Το Πρόγραμμα είναι αυτοχρηματοδοτούμενο. Η κάλυψη των λειτουργικών εξόδων του Προγράμματος στηρίζεται στους πόρους χρηματοδότησης σύμφωνα με την εκάστοτε νομοθεσία, αλλά κυρίως στα δίδακτρα/τέλη φοίτησης. Το συνολικό ποσό προβλέπεται να καλύπτει την ανάπτυξη τεχνολογικής υποδομής του Προγράμματος, την ανάπτυξη υποδομής βιβλιογραφίας, τις αμοιβές των καθηγητών/-τριών και διδασκόντων/-ουσών (του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και των προσκεκλημένων άλλων ΑΕΙ Ελληνικών και Ξένων), τη διοικητική υποστήριξη και ότι άλλο αποφασίσουν τα αρμόδια όργανα. Επιστροφή διδασκτρων επιτρέπεται αν υπάρχει σοβαρός λόγος για διακοπή σπουδών μετά από αίτηση του/της φοιτητή/-τριας στην Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών, και εφόσον ο/η φοιτητής/-τρια αιτιολογήσει επαρκώς τους λόγους διακοπής εντός είκοσι (20) ημερών από την έναρξη των μαθημάτων.

Για τη στήριξη του Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά προβλέπεται το ποσό των 4.800 ευρώ ως τέλος φοίτησης, τα οποία καταβάλλονται σε δόσεις ως εξής: τα οποία μπορούν να καταβληθούν σε έξι (7) συνολικά δόσεις ως εξής:

- α) δύο (2) δόσεις των 500 ευρώ (500€) η πρώτη με την εγγραφή στο πρόγραμμα και η δεύτερη τέλος Οκτωβρίου
- β) μία (1) δόση των χιλίων ευρώ (1.000€) τον Δεκέμβριο
- γ) δύο (2) δόσεις των χιλίων ευρώ (1.000€) μία τον Μάρτιο και τον Ιούνιο του επόμενου ημερολογιακού έτους (δεύτερο εξάμηνο σπουδών)
- δ) δύο (2) δόσεις των τετρακοσίων ευρώ (400€) το τρίτο εξάμηνο, μία τον Οκτώβριο και μία τον Δεκέμβριο (δεύτερο εξάμηνο).

Εξαιρούνται τα άτομα που αιτούνται την απαλλαγή από τα δίδακτρα, έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία αξιολόγησης αυτών των αιτήσεων.

Άρθρο20

Οικονομικές και άλλες διευκολύνσεις

20.1 Απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης

Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης φοιτητές/-τριες που δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) ή ποσοστό επί τοις % το οποίο ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία του συνολικού αριθμού των φοιτητών/-τριών που εγγράφονται στο Πρόγραμμα, σύμφωνα με τα κριτήρια της ισχύουσας νομοθεσίας και εφόσον προβλέπεται κάτι τέτοιο. Αν οι δικαιούχοι/-ες, μεταξύ αυτών που υπέβαλαν αίτηση, υπερβαίνουν το ποσοστό αυτό, επιλέγονται με σειρά κατάταξης ξεκινώντας από αυτούς/-ές που έχουν το μικρότερο εισόδημα.

Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/-τριών του Δ.Π.Μ.Σ.. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/-ιας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Δ.Π.Μ.Σ..

Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι/-ες λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, ούτε οι πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε. Όσοι/-ες φοιτητές/-τριες λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, οφείλουν να το δηλώσουν υπεύθυνα στην Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ.

Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από Ειδική Επιτροπή που ορίζει η Ε.Π.Σ. και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

20.2 Υποτροφίες

Εκτός των υποτροφιών με βάση τα οικονομικά κριτήρια, χορηγούνται υποτροφίες με βάση ακαδημαϊκά κριτήρια ανάλογα με τον αριθμό των φοιτητών/-τριών, οι οποίες υποτροφίες δεν ξεπερνούν το ποσοστό 5% του συνολικού αριθμού των φοιτητών/-τριών.

Οι ακαδημαϊκές υποτροφίες που παρέχονται μπορεί να συνίστανται σε απαλλαγή από το σύνολο (100%), το ήμισυ (50%) ή το ένα τέταρτο (25%) του ποσού κάθε μίας από τις τέσσερις τελευταίες δόσεις των διδάκτρων.

Οι υποτροφίες απαλλαγής από την καταβολή ποσού των τελευταίων δόσεων των διδάκτρων χορηγούνται βάσει της βαθμολογίας των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών στο πρόγραμμα (εφόσον αυτοί/-ες έχουν επιτύχει σε όλα τα μαθήματα με την πρώτη εξέταση) και της τήρησης των υποχρεώσεών τους που καθορίζονται στον παρόντα Κανονισμό.

Ειδικότερα, δεν χορηγούνται υποτροφίες με ακαδημαϊκά κριτήρια κατά το πρώτο εξάμηνο, ενώ οι υποτροφίες για κάθε ένα από τα επόμενα δύο εξάμηνα χορηγούνται στους/-στις φοιτητές/-τριες με τα μεγαλύτερο μέσο όρο της βαθμολογίας όλων των μαθημάτων του προηγούμενου εξαμήνου.

Παραλλήλως οι υπότροφοι/-ες πρέπει να είναι συνεπείς με τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει ύστερα από υπόδειξη της Ε.Π.Σ. του Δ.Π.Μ.Σ.. Σε περίπτωση που ο/η υπότροφος μεταπτυχιακός/-η φοιτητής/-τρια δεν είναι συνεπής με τις υποχρεώσεις του/της, η Ε.Π.Σ. προβαίνει σε ανάκληση και διακοπή της υποτροφίας του/της.

Στην περίπτωση που σε δικαιούχο ακαδημαϊκής υποτροφίας χορηγείται ήδη απαλλαγή διδάκτρων σύμφωνα με το εδάφιο 1 του παρόντος άρθρου, την ακαδημαϊκή υποτροφία λαμβάνει ο/η φοιτητής/-τρια με τον αμέσως μικρότερο μέσο όρο βαθμολογίας. Σε κάθε περίπτωση ακαδημαϊκή υποτροφία μπορεί να λάβει φοιτητής/-τρια που ο μέσος όρος βαθμολογίας του ανήκει στο υψηλότερο 15% των ενεργών φοιτητών/-τριών του προγράμματος.

Με απόφαση της Ε.Π.Σ. μπορεί να χορηγούνται και ανταποδοτικές υποτροφίες για την παροχή ερευνητικού, επιστημονικού, διοικητικού, τεχνικού και λοιπού υποστηρικτικού έργου των δραστηριοτήτων του ΔΠΜΣ, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Επίσης, με απόφαση της Ε.Π.Σ. μπορεί να χορηγούνται βραβεία.

20.3 Άλλες διευκολύνσεις

1. Οι φοιτητές/-τριες δικαιούνται υγειονομική περίθαλψη, πάσο, σίτιση και οτιδήποτε άλλο προβλέπει η κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 21 **Καθομολόγηση (Ορκωμοσία)**

21.1 Δικαιούχοι συμμετοχής σε ορκωμοσία - Διαδικασία τελετής ορκωμοσίας

Οι προϋποθέσεις για συμμετοχή σε ορκωμοσία καθώς και η σχετική διαδικασία της τελετής ορκωμοσίας και οι κανόνες τελετουργικού προβλέπονται στον Εσωτερικό Κανονισμό του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

21.2 Ορκωμοσία

Φοιτητής/-τρια που ολοκλήρωσε επιτυχώς τις μεταπτυχιακές σπουδές του ορκίζεται ενώπιον των Πρυτάνεων των συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων ή των εκπροσώπων αυτού, Αντιπρύτανη ή Κοσμήτορα της Σχολής Οικονομικών και Περιφερειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του/της Διευθυντή/-τριας του Δ.Π.Μ.Σ Δίκαιο και Οικονομικά και των Προέδρων των συνεργαζόμενων Τμημάτων. Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του μεταπτυχιακού διπλώματος. Η ορκωμοσία γίνεται σε τελετή, παρουσία των αποφοίτων, σε ημερομηνία που ορίζονται κατόπιν συνεννόησης μεταξύ των Πρυτανικών Αρχών, του/της Διευθυντή/-τριας του Προγράμματος, του/της Κοσμήτορα των οικείων Σχολών και των Προέδρων των συνεργαζόμενων Τμημάτων.

Για λόγους ανωτέρας βίας και με αίτησή του προς τη Γραμματεία του ΠΜΣ ο/η απόφοιτος/-η μπορεί να ζητήσει να ορκιστεί σε μεμονωμένη ή σε επόμενη τελετή ορκωμοσίας.

Στις περιπτώσεις διαμονής στο εξωτερικό (για σπουδές, εργασία, λόγους υγείας) ο/η απόφοιτος/-η μπορεί να ζητήσει με αίτηση προς τη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. να ορκιστεί ενώπιον των ελληνικών προξενικών και πρεσβευτικών αρχών της χώρας όπου διαμένει.

Πριν από την ορκωμοσία μπορεί να δίνεται στους/στις αποφοίτους/-ες σχετικό πιστοποιητικό για την επιτυχή περάτωση των σπουδών τους. Στο ΔΜΣ επισυνάπτεται Παράρτημα Διπλώματος στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

Η τήβεννος, την οποία ενδύονται οι μεταπτυχιακοί/-ες φοιτητές/-τριες κατά την τελετή αποφοίτησής τους, είναι μανδύας από μαύρο ύφασμα, με διακριτό σε σημεία το χρώμα του Προγράμματος.

Οι μεταπτυχιακοί/-ες φοιτητές/-τριες δικαιούνται να λάβουν δωρεάν ένα (1) αντίγραφο πτυχίου συνοδευόμενο από το Παράρτημα Διπλώματος στην ελληνική και αγγλική γλώσσα και ένα (1) πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας.

Για κάθε νέο αντίγραφο πτυχίου, για την έκδοση πιστοποιητικού αναλυτικής βαθμολογίας ή οποιασδήποτε άλλης βεβαίωσης από τη Γραμματεία του Προγράμματος, οι πτυχιούχοι θα πρέπει να καταβάλλουν στην αρμόδια υπηρεσία τέλος έκδοσης/επανέκδοσης.

21.3 Κείμενο καθομολόγησης

Το κείμενο καθομολόγησης έχει ως εξής:

«Αξιοθείς/είσα του διπλώματος μεταπτυχιακών σπουδών του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο “Δίκαιο και Οικονομικά” υπόσχομαι και καθομολογώ ότι, εξερχόμενος/η του χώρου του Πανεπιστημίου, θα εξακολουθώ να τηρώ τις αρχές του δικαίου και του ορθού λόγου, θεωρώντας ως ύψιστα αγαθά τη ζωή και την ελευθερία και αποβλέπων/ουσα στην αλήθεια, το δίκαιο και την ειρήνη, θα υποτάσσω το ατομικό στο κοινωνικό συμφέρον».

21.4 Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ο τίτλος του ΔΜΣ υπογράφονται από τον/την Πρύτανη και τον/την Διευθυντή/-τρια του Προγράμματος.

Ο τίτλος εκδίδεται στην ελληνική γλώσσα και χορηγείται σε ένα πρωτότυπο σε περγαμινή, που εκδίδεται με δαπάνη του/της ενδιαφερομένου/-ης. Το ποσό της δαπάνης καθορίζεται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Ιδρύματος.

Ο τύπος για το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (σχήμα και μέγεθος τίτλου, μέγεθος και διάταξη λογότυπου, κείμενο, αποστάσεις, γραμματοσειρά, κ.λπ.) είναι ενιαίος για όλα τα προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών.

Άρθρο 22

Τροποποιήσεις Κανονισμού

Οι διατάξεις του παρόντος Κανονισμού (λειτουργίας και σπουδών) του Δ.Π.Μ.Σ. μπορούν να τροποποιούνται, μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση, με απόφαση της Ε.Π.Σ. και έγκρισή της από τις Συγκλήτους των δύο συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων, μετά τις οποίες ο τροποποιημένος Κανονισμός δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αναρτάται στο διαδικτυακό τόπο των συνεργαζόμενων Τμημάτων και κοινοποιείται στο Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

Άρθρο 23

Ρύθμιση άλλων θεμάτων

Θέματα που δεν ρυθμίζονται από τον παρόντα Κανονισμό ρυθμίζονται κατόπιν αποφάσεων της ΕΠΣ του Δ.Π.Μ.Σ. σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Παράρτημα Α

Συνοδευτική έκθεση ανάλυσης των μεθόδων εξ αποστάσεως οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας του Διδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Δίκαιο και Οικονομικά

Το γνωστικό αντικείμενο του Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά παρέχει την δυνατότητα να οργανωθούν και να πραγματοποιηθούν τα μαθήματα με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Η φύση των μαθημάτων δίνει τη δυνατότητα να υποστηριχθούν με τη χρήση εξ αποστάσεως μεθόδων διδασκαλίας γιατί δεν εμπεριέχουν υποχρεωτική πρακτική, εργαστηριακή ή κλινική εξάσκηση των φοιτητριών/-ώντων οποίων η διεξαγωγή θα απαιτούσε την συμμετοχή των φοιτητριών/-ών με φυσική παρουσία. Για τις ελάχιστες περιπτώσεις που ίσως σε κάποια μαθήματα απαιτείται χρήση και άσκηση σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές οι φοιτητές/-τριες μπορούν να χρησιμοποιούν τους προσωπικούς υπολογιστές τους τους οποίους ούτως ή άλλως χρησιμοποιούν για να συμμετάσχουν στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Η εκπαιδευτική διαδικασία στο Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά μπορεί να οργανώνεται με μεθόδους εξ αποστάσεως σύγχρονης εκπαίδευσης έως του ποσοστού 100% (σύμφωνα με τα όσα ορίζουν οι διατάξεις του Κανονισμού για εξ αποστάσεως Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών -Παράρτημα- του Κανονισμού Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (ΦΕΚ 4014/Β/23-06-2023) (<https://www.uom.gr/assets/site/nfs/FEK-KANONISMOS-PMS-KAI-DS.pdf>).

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά τα εξής χαρακτηριστικά της εξ αποστάσεως διδασκαλίας και της υποστήριξής της στο πλαίσιο του Δ.Π.Μ.Σ.:

- (1) Οι μέθοδοι της εξ αποστάσεως οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας,
- (2) το ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό,
- (3) οι μέθοδοι ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών/-τριών,
- (4) το ψηφιακό υλικό αξιολόγησης,
- (5) η υλικοτεχνική υποδομή και
- (6) οι ψηφιακές δεξιότητες του διδακτικού προσωπικού.

1. Μέθοδοι της εξ αποστάσεως οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας

Τα κύρια στοιχεία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης περιλαμβάνουν τον φυσικό διαχωρισμό των εκπαιδευτικών και των φοιτητών/-τριών κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας και τη χρήση διαφόρων τεχνολογιών για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας του φοιτητή/-τριας με την/τον εκπαιδευτικό και της φοιτήτριας/-τη με τον/την συμφοιτητή/-τριας της/του. Η εκπαίδευση με την μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μπορεί να περιορίσει τις δυσκολίες παραδοσιακών μεθόδων/συστημάτων, να διευρύνει την μάθηση με νέες προσεγγίσεις και να αυξήσει τις εκπαιδευτικές ευκαιρίες. Υπό αυτό το πρίσμα, η εκπαιδευτική διαδικασία στο Δ.Π.Μ.Σ Δίκαιο και Οικονομικά θα βασιστεί στη σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση είτε μέρους του συνόλου των φοιτητών/-τριών ενός κύκλου σπουδών του προγράμματος είτε του συνόλου των φοιτητριών/-ών, στην περίπτωση που, με απόφαση της Ε.Π.Σ., δημιουργηθεί ξεχωριστό τμήμα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε κάποιον κύκλο σπουδών.

Στην περίπτωση υβριδικής διεξαγωγής των μαθημάτων ενός κύκλου σπουδών, δηλαδή όταν μέρος των φοιτητών/-τριών παρακολουθεί δια ζώσης ενώ ένα άλλο μέρος εξ

αποστάσεως τις διαλέξεις και όλες τις άλλες δραστηριότητες του προγράμματος, έμφαση θα δίνεται στο να αισθάνονται όλοι/-ες οι φοιτητές/-τριες ως μία κοινότητα. Προς την κατεύθυνση αυτή, θα δίνεται η δυνατότητα στις/στους εξ αποστάσεως συμμετέχουσες/-οντες φοιτήτριες/-τές να αλληλεπιδρούν τόσο με τους/τις διδάσκοντες/-ουσες όσο και μεταξύ τους ανεξάρτητα εάν βρίσκονται στην αίθουσα διδασκαλίας ή παρακολουθούν εξ αποστάσεως. Για τον λόγο αυτό στην κατάλληλα διαμορφωμένη αίθουσα διδασκαλίας θα υπάρχουν οθόνες που θα προβάλουν τους/τις εξ αποστάσεως παρακολουθούντες/-ούσες φοιτητές/-τριες με τρόπο ώστε να έχουν οπτική επαφή τόσο ο/η διδάσκων/-ουσα όσο και οι φοιτητές/-τριες εντός της αίθουσας, καθώς επίσης θα υπάρχουν κάμερες ώστε οι εξ αποστάσεως παρακολουθούντες/-ούσες φοιτητές/-τριες να έχουν οπτική επαφή με ολόκληρη την αίθουσα διδασκαλίας. Επίσης θα χρησιμοποιείται το κατάλληλο λογισμικό παρακολούθησης ώστε να επιτρέπεται στις εξ αποστάσεως συμμετέχοντες/-ουσες φοιτητές/-τριες η εύκολη παρέμβαση με ερωτήσεις και σχόλια κατά την διάρκεια του μαθήματος, και βοηθητικό λογισμικό για την ενθάρρυνση της συνεργασίας (breakoutrooms, κλπ).

Και στις δύο παραπάνω περιπτώσεις, η σύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση απαιτεί την ταυτόχρονη συμμετοχή των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών και του εκπαιδευτικού με αλληλεπίδραση πραγματικού χρόνου που πραγματοποιείται εξ αποστάσεως. Μέσω της σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης επιδιώκονται ενδεικτικά τα εξής: η βέλτιστη επικοινωνία εκπαιδευτικού και μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών, η εργασία σε ομάδες με καθορισμένους ρόλους για τα μέλη, η συζήτηση και διατύπωση αποριών πάνω στο διδακτικό αντικείμενο, η εμπεδωτική διαδικασία του μαθήματος, η ανάπτυξη διαλόγου σε πραγματικό χρόνο, η αλληλεπίδραση σε κοινόχρηστα αρχεία και σε πραγματικό χρόνο και η ομαδοσυνεργατική εργασία.

Θεμελιώδες συστατικό στην οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά είναι η παράδοση διαδικτυακής διάλεξης (σύγχρονη συνεδρία) με χρήση τεχνολογιών ιστού και τηλεδιάσκεψης, όπως οι υπηρεσίες Google Meet και Zoom. Η εκπαιδευτική διαδικασία μπορεί να ενισχυθεί και με τη χρήση διαφόρων σύγχρονων μεθόδων όπως ζωντανές, σύγχρονες αλληλεπιδράσεις στην εικονική αίθουσα διδασκαλίας, ομαδικές συζητήσεις, εικονικές αίθουσες επισκέψεων, ψηφοφορία ή συνεδρίες ερωτήσεων και απαντήσεων, συνεργασία μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών και εκπαιδευτικού σε κοινόχρηστα διαδικτυακά έγγραφα, επικοινωνία των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών με τους εκπαιδευτικούς (προκαθορισμένες ώρες γραφείου στο διαδίκτυο) με χρήση σύγχρονων μέσων όπως τηλεδιάσκεψη και συνομιλία μηνυμάτων (chat), συνεργασία μεταξύ των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών και δημιουργία ομάδων εργασίας κ.ά.

Οι φοιτητές/-τριες που αναμένεται να εργαστούν σε ομάδες θα χρησιμοποιούν την ανταλλαγή άμεσων μηνυμάτων ως υποστήριξη για να γνωριστούν μεταξύ τους, να ανταλλάξουν ιδέες και να προγραμματίσουν εργασίες. Η σύγχρονη εξ αποστάσεως οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά θα ενισχυθεί και με την υιοθέτηση ασύγχρονων μεθόδων όπως: Έγκαιρο διαμοιρασμό ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού (διαφάνειες, οπτικοακουστικό υλικό, ιστοσελίδες) πριν ή μετά το πέρας της σύγχρονης συνεδρίας. Ανάθεση εργασιών/αναγνώσεων στους/στις μεταπτυχιακούς/-ες φοιτητές/-τριες για να ολοκληρώσουν πριν από τη σύγχρονη συνεδρία. Την έγκαιρη ενημέρωση των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών σχετικά με την ύλη του μαθήματος, εβδομαδιαίες εργασίες, κ.λπ. μέσω της ανάρτησης ανακοινώσεων του μαθήματος. Επικοινωνία των μεταπτυχιακών φοιτητών/-τριών με τους εκπαιδευτικούς με ασύγχρονα μέσα όπως στιγμιαία μηνύματα και μηνύματα

ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Όλα τα διδασκόμενα μαθήματα του Δ.Π.Μ.Σ. δύνανται να υποστηριχθούν με τη χρήση μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ακόμη και αυτά που ενδεχομένως χρησιμοποιούν εργαστηριακή εξάσκηση των φοιτητών/-τριών αφού μπορεί να χρησιμοποιείται το κατάλληλο λογισμικό ταυτόχρονα από διδάσκοντες/-ουσές και διδασκομένους/-ες.

Η οργάνωση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θα πραγματοποιηθεί με την υποστήριξη ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων το οποίο διαχειρίζεται το Κέντρο Υπολογιστών και Δικτύων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Με τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας του Α.Ε.Ι. καθορίζονται ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις οργάνωσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας με μεθόδους σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Η μονάδα του Α.Ε.Ι. που διαχειρίζεται ή αναλαμβάνει την υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαιδευτικής διαδικασίας, είναι υπεύθυνη για ζητήματα σχετικά με την προστασία των προσωπικών δεδομένων όσων συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ζήτημα σχετικά με την εφαρμογή μεθόδων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

2. Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό

Το εκπαιδευτικό υλικό στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση θα πρέπει να είναι δομημένο κατά τέτοιο τρόπο που όχι μόνο να αναπληρώνει το κενό της φυσικής επικοινωνίας ανάμεσα στους/στις φοιτητές/-τριες και τους/τις διδάσκοντες/-ουσες, αλλά παράλληλα και να επιτελεί τις διάφορες διδακτικές λειτουργίες που πραγματοποιούνται στην παραδοσιακή εκπαίδευση. Το ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό που δυνητικά θα αξιοποιηθεί στην οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο Δ.Π.Μ.Σ. στο Δίκαιο και Οικονομικά περιλαμβάνει:

- Ψηφιακά αρχεία με διαφάνειες που παρουσιάζονται στις σύγχρονες συνεδρίες.
- Αρχεία βίντεο ή ήχου μικρής διάρκειας που εξηγούν βασικές έννοιες των μαθημάτων.
- Αρχεία βίντεο ή ήχου ή κειμένου από την καταγραφή των σύγχρονων συνεδριών.
- Αρχεία κειμένου με το υλικό ανάγνωσης, τις εργασίες ανάθεσης, ή τις μελέτες περίπτωσης.
- Διαδραστικό ψηφιακό υλικό εξάσκησης και υποστήριξης των φοιτητών/-τριών μέσω ερωτήσεων πολλαπλής επιλογής.
- Διαδραστικό ψηφιακό υλικό πρακτικής άσκησης των φοιτητών/-τριών στην χρήση εργαλείων λογισμικού ή κώδικα με έτοιμα προς χρήση σύνολα δεδομένων για ανάλυση.
- Σύνολα ανοικτών κυβερνητικών δεδομένων για την υποστήριξη μελετών περίπτωσης, εργασιών, κλπ.
- Ψηφιακό υλικό από επιστημονικά περιοδικά, εφημερίδες, και άλλες εκδόσεις που παρέχονται ελεύθερα μέσω της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Εκπαιδευτικό διαδικτυακό ολοκληρωμένο περιβάλλον ανάπτυξης λογισμικού.
- Μέρος του ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού θα παρέχεται στους/-στις φοιτητές/-τριες μέσω δημοφιλών εμπορικών υπηρεσιών ασύγχρονης εκπαίδευσης στις οποίες οι φοιτητές/-τριες θα αποκτήσουν δωρεάν πρόσβαση.

3. Μέθοδοι ψηφιακής αξιολόγησης των φοιτητών/-τριών

Η αξιολόγηση των φοιτητών/-τριών πραγματοποιείται με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εξέτασης. Οι εξετάσεις με εξ αποστάσεως μεθόδους, θα πραγματοποιηθούν με όλες τις πρόσφορες δυνατότητες με χρήση τρόπων και μέσων που να εξασφαλίζεται κατά το δυνατό, ο αδιάβλητος χαρακτήρας αυτών (π.χ., με ενεργοποιημένες τις κάμερες των

φοιτητών/-τριών καθ' όλη διάρκεια της εξέτασης) και με απόλυτο σεβασμό στις διατάξεις της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων.

Οι μέθοδοι για την ψηφιακή αξιολόγηση των φοιτητών/-τριών περιλαμβάνουν:

- Αξιολόγηση μέσω εργασιών ή θεμάτων προς ανάπτυξη σε συνδυασμό με τηλεδιάσκεψη, σε καθορισμένο χρόνο εξέτασης. Αφορά την ανακοίνωση, παράδοση και αξιολόγηση εργασιών ή ανάπτυξη θεμάτων από τους/τις εξεταζόμενους/-ες και υποβολή τους εντός προθεσμίας της εξέτασης στο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Η αξιολόγηση μέσω εργασιών ή θεμάτων μπορεί να αποτελέσει την βάση για την εξ αποστάσεως αξιολόγηση πάντα σε συνδυασμό με τη χρήση μηχανισμού για την εξ αποστάσεως διδασκαλία. Η διαδικασία της εξέτασης είναι μία σύγχρονη διαδικασία και θα πρέπει να γίνει σε συνδυασμό με τη δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας του εξεταζόμενου, ώστε όσα προβλήματα ανακύψουν να είναι άμεσα αντιληπτά από τον διδάσκοντα.
- Εξ αποστάσεως ηλεκτρονική εξέταση με θέματα πολλαπλών επιλογών ή ασκήσεις σε συνδυασμό με τηλεδιάσκεψη. Πρόκειται για τη δημιουργία online διαγωνισμάτων. Μπορούν να ενσωματώσουν ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου με πολλές δυνατότητες επαναχρησιμοποίησης ερωτήσεων, δημιουργίας διαφορετικών διαγωνισμάτων από δεξαμενή ερωτήσεων κ.λ.π. Η διαδικασία της εξέτασης είναι μία σύγχρονη διαδικασία και δεν θα πρέπει να γίνει χωρίς τη δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας του εξεταζόμενου ώστε όσα προβλήματα ανακύψουν να είναι άμεσα αντιληπτά από το διδάσκοντα.
- Με προφορική εξέταση με χρήση τηλεδιάσκεψης. Αφορά προφορική εξέταση με χρήση εργαλείων τηλεδιάσκεψης τα οποία χρησιμοποιούνται για τις εξ αποστάσεως διαλέξεις.

Με όλους τους παραπάνω τρόπους ή με συνδυασμό τους, αφενός υπάρχει η δυνατότητα επιτήρησης, αφετέρου υπάρχει αμεσότητα στην επικοινωνία των εξεταζομένων με τους διδάσκοντες. Ο τρόπος αξιολόγησης επιλέγεται από τον/την διδάσκοντα/-ουσα, ανάλογα με τη φύση του μαθήματός του/της και σύμφωνα με την ύλη που έχει διδάξει. Η ευθύνη για τον προγραμματισμό και τη διενέργεια της εξέτασης είναι του/της διδάσκοντα/-ουσάς, ο/η οποίος/-α δρα σε συνεργασία με τον/την Διευθυντή/-ριά του Δ.Π.Μ.Σ..

4. Ψηφιακό υλικό αξιολόγησης

Το ψηφιακό υλικό που θα υποστηρίξει τις μεθόδους αξιολόγησης περιλαμβάνει:

- Την ηλεκτρονική διαχείριση, υποβολή και βαθμολόγηση των εργασιών του μαθήματος μέσω του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Την παραγωγή Ασκήσεων με ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών, καθώς και ασκήσεις του τύπου «συμπληρώματος κενών» ή «ταιριάσματος στηλών» μέσω του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας ή άλλων δημοφιλών υπηρεσιών του Παγκόσμιου Ιστού όπως Google Forms.

5. Υλικοτεχνική υποδομή του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Η οργάνωση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης θα πραγματοποιηθεί με την υποστήριξη της πλατφόρμας Open eClass, ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων, το οποίο διαχειρίζεται το Κέντρο Υπολογιστών και

Δικτύων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Ο ρόλος της πλατφόρμας Open eClass είναι υποστηρικτικός (όπως και για την δια ζώσης διδασκαλία).

Η πλατφόρμα Open eClass είναι συμβατή με διεθνή πρότυπα (SCORM, IMSCP) με τα οποία εξασφαλίζεται η επαναχρησιμοποίηση, η προσβασιμότητα και η ανθεκτικότητα του εκπαιδευτικού υλικού στις τεχνολογικές μεταβολές, καθώς και η διαλειτουργικότητα μεταξύ συστημάτων ηλεκτρονικής μάθησης. Με την Πλατφόρμα υποστηρίζεται η ηλεκτρονική οργάνωση, αποθήκευση και παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού, ανεξάρτητα από τους περιοριστικούς παράγοντες του χώρου και του χρόνου της κλασικής διδασκαλίας, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις ενός δυναμικού περιβάλλοντος εκπαίδευσης. Η πλατφόρμα Open eClass είναι σχεδιασμένη με στόχο την υλοποίηση νέων εκπαιδευτικών δράσεων. Κεντρικοί ρόλοι είναι αυτοί του εκπαιδευτή και του εκπαιδευόμενου. Ειδικότερα ο χρήστης - εκπαιδευτής μπορεί εύκολα και γρήγορα να δημιουργεί εύχρηστα και λειτουργικά ηλεκτρονικά μαθήματα, χρησιμοποιώντας το εκπαιδευτικό υλικό που διαθέτει (σημειώσεις, παρουσιάσεις, κείμενα, εικόνες, κλπ). Παράλληλα οι εκπαιδευόμενοι/-ες αποκτούν ένα εναλλακτικό κανάλι πρόσβασης στην προσφερόμενη γνώση. Η πλατφόρμα Open eClass υποστηρίζει τις υπηρεσίες Τηλεκπαίδευσης χωρίς περιορισμούς και δεσμεύσεις. Η πρόσβαση σε αυτές γίνεται με τη χρήση ενός απλού φυλλομετρητή (web browser) χωρίς την απαίτηση εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων. Συνοπτικά, η πλατφόρμα Open eClass περιλαμβάνει τις εξής δυνατότητες: (α) δημιουργία ηλεκτρονικών ενοτήτων, (β) πρόσβαση στο εκπαιδευτικό υλικό, (γ) ανάρτηση ανακοινώσεων σχετικά με τα μαθήματα του ΔΠΜΣ, (δ) επικοινωνία με τους/τις φοιτητές/-τριες, (ε) ανάθεση, αποστολή, αξιολόγηση/ανατροφοδότηση και βαθμολόγηση εργασιών.

Επίσης, θα χρησιμοποιηθούν σύγχρονες πλατφόρμες τηλεδιάσκεψης, όπως Zoom και Google meet, που μπορούν να χρησιμοποιηθούν μέσω ενός απλού φυλλομετρητή (web browser) ή μιας εφαρμογής για κινητά και επιτρέπει στους χρήστες να συνδέονται online για συναντήσεις βίντεο, webinars και ζωντανή συνομιλία. Οι πλατφόρμες αυτές (α) παρέχουν υψηλής ποιότητας βίντεο και ήχο, (β) επιτρέπουν την καταγραφή των συνεδριών, (γ) ενισχύουν την συνεργασία μέσω διαμοιρασμού περιεχομένου, συνεργατικής σήμανσης σε πραγματικό χρόνο, και του ψηφιακού λευκοπίνακα διδασκαλίας, και (δ) παρέχουν καινοτόμους τρόπους συμμετοχής των φοιτητών/-τριών όπως, δωμάτια συζητήσεων (breakout rooms), ψηφοφορίες (polling), ομαδικές συζητήσεις (group chats).

Για το Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά που οργανώνεται με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με απόφαση του αρμοδίου συλλογικού οργάνου του Δ.Π.Μ.Σ. ορίζεται ένα (1) φυσικό πρόσωπο ως Υπεύθυνος/-η Διαχείρισης ολοκληρωμένου συστήματος τηλεκπαίδευσης, ο/η οποίος/-α έχει την απαιτούμενη τεχνογνωσία για την υποστήριξη των διδασκόντων/-ουσών και των φοιτητών/-τριών του Δ.Π.Μ.Σ., κατά τη χρήση του συστήματος τηλεκπαίδευσης. Τα στοιχεία του/της Υπεύθυνου/-ης κοινοποιούνται προς τους χρήστες του ολοκληρωμένου συστήματος τηλεκπαίδευσης.

6. Ψηφιακές Δεξιότητες του διδακτικού προσωπικού

Η μέθοδος της εξ αποστάσεως διδασκαλίας και η αξιολόγηση των εξετάσεων με εξ αποστάσεως μεθόδους θα πραγματοποιηθεί με τη χρήση των τεχνολογιών που θα υποστηρίξει το σύνολο του προσωπικού του ΚΥΔ του Πανεπιστημίου καθώς και του εξειδικευμένου προσωπικού του Δ.Π.Μ.Σ. Δίκαιο και Οικονομικά, με τις δεσμεύσεις που επιβάλλουν η διασφάλιση του αδιάβλητου των εξετάσεων όπως επίσης και οι διατάξεις του Ευρωπαϊκού Κανονισμού ΕΕ 2016/679 και του ν. 4624/2019 (Α' 137). Το διδακτικό προσωπικό του Δ.Π.Μ.Σ. έχει εμπειρία στην εξ' αποστάσεως

εκπαίδευση, αφού το σύνολό του έχει διδάξει με τη μέθοδο αυτό τα μαθήματα κατά την διάρκεια της πανδημίας (διετία 2020-2022), ενώ η πλειονότητα διδάσκει πολλά έτη στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο ή στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου ή στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Επίσης μέλη από το διδακτικό προσωπικό του Δ.Π.Μ.Σ. έχει παρακολουθήσει σεμινάρια και έχει λάβει πιστοποιητικά επιμόρφωσης στην εξ αποστάσεως διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση.

Παράρτημα Β

Περιγραφή των μαθημάτων

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Εισαγωγή στη διασύνδεση του Δικαίου και των Οικονομικών

Το δίκαιο ρυθμίζει τη συμπεριφορά ατόμων και επιχειρήσεων μέσα στις σύγχρονες οικονομίες της αγοράς. Η οικονομική προσέγγιση στο δίκαιο εξετάζει τα νομικά φαινόμενα υπό το πρίσμα συγκεκριμένων θεωρητικών εργαλείων, όπως είναι η αποτελεσματικότητα, η ορθολογικότητα και τα κίνητρα. Επομένως, από τη μια πλευρά, η γνώση των βασικών οικονομικών αρχών επιτρέπει στους/στις νομοθέτες, τους/τις νομικούς και τους/τις δικηγόρους να κατανοήσουν καλύτερα τους μηχανισμούς της αγοράς, την κρατική παρέμβαση στις αγορές (π.χ. στα μονοπώλια), αλλά και την ανθρώπινη συμπεριφορά. Έτσι, μπορούν: (α) να αντιμετωπίσουν με μεγαλύτερη επιτυχία τα πολύπλοκα νομικά προβλήματα που αναφύονται, (β) να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα του ισχύοντος δικαίου και (γ) να προβλέψουν ή και να προλάβουν τις μη ηθελημένες συνέπειες της εφαρμογής των κανόνων δικαίου σε μια κοινωνική πραγματικότητα που χαρακτηρίζεται από αυξημένη πολυπλοκότητα και αβεβαιότητα. Από την άλλη πλευρά, η γνώση του βασικού νομικού πλαισίου το οποίο ρυθμίζει τις δραστηριότητες ατόμων, τη λειτουργία των διαφόρων νομικών προσώπων και τις συναλλαγές τους στις αγορές, αποτελεί εξαιρετικά χρήσιμο εφόδιο για οικονομολόγους και στελέχη επιχειρήσεων και οργανισμών για τη σύνδεση της οικονομικής θεωρίας με τη λειτουργία των αγορών. Στο πλαίσιο αυτό αναγκαία είναι η ανάπτυξη και της θεωρίας περί ικανοτήτων (capabilities) σε σχέση με τα δικαιώματα του ανθρώπου, αναδεικνύοντας τα σημεία διαφοροποίησής της από τις παραδοσιακές προσεγγίσεις των οικονομικών της ευημερίας και από τις φιλελεύθερες θεωρίες για τα ατομικά δικαιώματα.

Δίκαιο και Οικονομικά της κυβερνητικής πολιτικής

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στην οικονομική ανάλυση της κυβερνητικής παρέμβασης στη λειτουργία των αγορών. Εξετάζονται τα αίτια και οι στόχοι της κυβερνητικής παρέμβασης (όπως αποτυχίες αγορών, εξωτερικότητες, αναδιανομή πόρων), τα εργαλεία, καθώς επίσης και τα οφέλη και κόστη που προκύπτουν από αυτήν σε κάθε περίπτωση. Στο πλαίσιο του μαθήματος αναλύονται τα δημόσια αγαθά και ερευνώνται, μεταξύ άλλων, ζητήματα δημόσιων συμβάσεων και δημόσιων επιχειρήσεων, ζητήματα φορολόγησης, πολιτικές υποστήριξης χαμηλών εισοδημάτων, καθώς και ειδικότερα θέματα που αφορούν σε παρεμβάσεις ρύθμισης των αγορών και προστασίας του περιβάλλοντος, με έμφαση στην ευρωπαϊκή και ελληνική νομοθεσία.

Δίκαιο και Οικονομικά των ιδιωτικών συναλλαγών

Το μάθημα εξετάζει τους λόγους ύπαρξης δικαιωμάτων ιδιοκτησίας και ελευθερίας συναλλαγών, το ρόλο των αγορών στην επίτευξη αποτελεσματικότητας και την επίδραση θεσμών του ιδιωτικού δικαίου στη σύγχρονη οικονομία. Από την πλευρά των Οικονομικών έμφαση δίνεται στην ανάλυση των ωφελειών από τις συναλλαγές και την εξειδίκευση, τα κίνητρα των συμμετεχόντων (αγοραστών και πωλητών) και τη λειτουργία της αγοράς, τον ρόλο των επιχειρήσεων και τις διαφορετικές δομές αγορών. Από την πλευρά του Δικαίου, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διαμόρφωση της σύμβασης ως βασικού εργαλείου εξισορρόπησης συμφερόντων και λειτουργίας των αγορών, καθώς και σε ζητήματα αστικής ευθύνης (ευθύνη στο στάδιο των διαπραγματεύσεων, ευθύνη επί ανώμαλης εξέλιξης της σύμβασης και αδικοπρακτική ευθύνη). Ειδικότερα εξετάζονται η αρχή της τήρησης των συμφωνημένων και οι λόγοι απόκλισης από αυτήν, η ελευθερία σύναψης συμβάσεων και οι αποκλίσεις από αυτήν (αναγκαστικές

συμβάσεις, συμβάσεις προσχώρησης), ο μηχανισμός κατάρτισης της σύμβασης και η διαμόρφωση του περιεχομένου της καθώς και μη συμβατικά μορφώματα στο προσυμβατικό στάδιο (letter of intent, memorandum of understanding). Επίσης, εξετάζονται ζητήματα περιορισμού της υποχρέωσης καταβολής αποζημίωσης, μέθοδοι και τρόποι επιμέτρησης της αποζημίωσης με παράλληλη κριτική θεώρηση της αρχής «όλα ή τίποτα», η επίδραση της αποζημίωσης στην ελευθερία δράσης καθώς και η σχέση μεταξύ αποζημίωσης και ασφαλιστικής κάλυψης. Τέλος, η παρουσίαση εστιάζει και στη νομική και οικονομική προσέγγιση των εμπράγματων δικαιωμάτων, ιδίως της κυριότητας και των εμπράγματων ασφαλειών.

Θεωρία Παιγνίων: Εργαλείο Ανάλυσης Νομικών και Οικονομικών προβλημάτων και της Διεπαφής τους

Η Θεωρία Παιγνίων αφορά όλες τις καταστάσεις συνεργασίας και σύγκρουσης, δηλαδή συνολικά τη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα. Ως κλάδος γνώρισε θεαματική ανάπτυξη κατά το δεύτερο μισό του 20ου αιώνα, βρίσκοντας αρχικά τις κύριες εφαρμογές του στη θεωρία των διαπραγματεύσεων, στη διεθνή διπλωματία και στη διοίκηση επιχειρήσεων. Εδώ και τρεις τουλάχιστον δεκαετίες, η Θεωρία Παιγνίων έχει κατακτήσει κεντρική θέση στα προγράμματα σπουδών Νομικών και Οικονομικών Σχολών της αλλοδαπής. Βασική της συνεισφορά είναι η βελτίωση των δεξιοτήτων επίλυσης συγκρούσεων με όχημα τη στρατηγική σκέψη. Το μάθημα διατέμνει επιστημονικά την πρόβλεψη της επόμενης κίνησης των εν δυνάμει αντιπάλων ή συνεργατών/-ιδών. Μέσα από τη μελέτη θεωρητικών κατασκευών για τη σύγκρουση και τη συνεργασία και μέσα από τη διαδραστική συμμετοχή σε προσομοιώσεις Παιγνίων, οι εκπαιδευόμενοι/-ες μυσούνται στην προσέγγιση της οπτικής γωνίας των Παιγνίων και μπορούν να εξηγήσουν καλύτερα το φάσμα των καταστάσεων κοινωνικής αλληλεπίδρασης.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Εταιρική Διακυβέρνηση: Νομικές και Οικονομικές Πτυχές

Στη σύγχρονη επιχείρηση οι ιδιοκτήτες (μέτοχοι) αναθέτουν τη διακυβέρνηση σε ειδικούς διοικούντες (μάντζερ). Ο διαχωρισμός αυτός της ιδιοκτησίας από τη διακυβέρνηση δημιουργεί μία σχέση εντολέα-εντολοδόχου με συχνά αλληλοσυγκρουόμενους στόχους. Το μάθημα καλύπτει, μεταξύ άλλων, τους κώδικες (codes) της εταιρικής διακυβέρνησης, τον ρόλο τους ως ρυθμιστικά εργαλεία και τους τρόπους επιβολής τους. Το μάθημα παρουσιάζει τους νομικούς μηχανισμούς μέσω των οποίων κατοχυρώνονται τα δικαιώματα των μειοψηφούντων μετόχων και των εξωτερικών δανειστών από ενδεχόμενη αυθαιρεσία της διοίκησης, και αναλύει την οικονομική λογική που τους διέπει. Παράλληλα, το μάθημα εξετάζει ζητήματα διάρθρωσης του ΔΣ με ειδικές καταστατικές συμφωνίες, αμοιβών των μελών του ΔΣ, εξωτερικού ελέγχου της επιχείρησης, άρσης της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου, καθώς και περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ επιχείρησης και μετόχων ή επιχείρησης και μελών της διοίκησης. Έμφαση δίνεται στην περίπτωση οικονομικών δυσκολιών ή/και πτώχευσης της εταιρείας και την επακόλουθη σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ ιδιοκτησίας, διοίκησης και κάθε είδους πιστωτών.

Τραπεζικό Δίκαιο και Οικονομικά

Το μάθημα αναλύει τον ρόλο του τραπεζικού συστήματος στη λειτουργία της οικονομίας και εξετάζει τη διάρθρωση και τους γενικούς κανόνες του τραπεζικού συστήματος και των τραπεζικών εργασιών. Ειδικότερα, από οικονομική σκοπιά εξετάζεται ο ρόλος του χρήματος και των αγορών κεφαλαίου, οι χρηματοπιστωτικοί θεσμοί και οι ενδιάμεσοι οργανισμοί (Κεντρική -ευρωπαϊκή και εθνική- Τράπεζα, εμπορικές τράπεζες και άλλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, όπως πιστωτικές ενώσεις, ασφαλιστικές και εταιρείες επενδύσεων κεφαλαίων). Από νομικής πλευράς εξετάζονται θέματα που αφορούν στη σχέση εμπιστοσύνης, το τραπεζικό απόρρητο, τον τρέχοντα και αλληλόχρεο λογαριασμό, τις εισπραττόμενες από τις τράπεζες αμοιβές (τόκοι-ανατοκισμός-προμήθειες), τη χορήγηση πιστώσεων, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τα προθεσμιακά συμβόλαια χρηματοπιστωτικών τίτλων ή χρηματοοικονομικά δικαιώματα, τις συμβάσεις ανταλλαγής επιτοκίων και νομισμάτων (swaps), την μεσολάβηση στις διατραπεζικές αγορές, τη διαχείριση χαρτοφυλακίου και την παροχή συμβουλών για τη διαχείρισή του.

Προστασία του Ανταγωνισμού: Οικονομικό Υπόβαθρο και Νομικό Πλαίσιο

Η Πολιτική Ανταγωνισμού αναφέρεται στην κρατική παρέμβαση που αποσκοπεί στην αποφυγή της νόθευσης του ανταγωνισμού στην αγορά. Το μάθημα εξετάζει την ανάγκη μιας τέτοιας παρέμβασης, τα θεσμικά όργανα που την επιτελούν και το νομικό πλαίσιο στο οποίο στηρίζεται. Μελετώνται η συναφής ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία και συγκρίνονται με αυτήν των ΗΠΑ. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε ζητήματα εναρμονισμένων πρακτικών και καρτέλ, όπου αναλύεται η νομική και οικονομική διάσταση των σχετικών δικαστικών αποφάσεων.

Περιβάλλον και Ενέργεια: Νομικές και Οικονομικές πτυχές

Το μάθημα εξετάζει την διασύνδεση των ενεργειακών αποφάσεων και των περιβαλλοντικών προβλημάτων με έμφαση στην ενεργειακή μετάβαση σε μηδενικές εκπομπές άνθρακα. Για να γίνει κατανοητό το πρόβλημα αρχικά παρουσιάζεται η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, αναλύοντας τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των τριών πυλώνων της και ο ρόλος της εφαρμογής των κριτηρίων ESG στις επιχειρήσεις. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάγκη ταυτόχρονης επίτευξης οικονομικής ανάπτυξης

και προστασίας του περιβάλλοντος και στη σημασία της εσωτερίκευσης του περιβαλλοντικού κόστους στην διαδικασία αυτή ιδιαίτερα στον κλάδο της ενέργειας. Στην συνέχεια παρουσιάζεται η συνεισφορά του ενεργειακού κλάδου στους συνολικούς ρύπους αερίων του θερμοκηπίου και την κλιματική κρίση. Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος εξετάζονται οι βασικές παράμετροι της προστασίας του περιβάλλοντος ως έννομου αγαθού από την σκοπιά του δημοσίου, του ιδιωτικού και του ποινικού δικαίου. Ειδικότερα παρουσιάζεται το εθνικό και ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο της προστασίας του περιβάλλοντος, αναλύονται οι κύριοι μηχανισμοί περιβαλλοντικής πολιτικής (άμεσες ρυθμίσεις, οικονομικά εργαλεία πολιτικής και παροχή πληροφόρησης), οι μηχανισμοί διοικητικής προστασίας (περιβαλλοντική αδειοδότηση και έγκριση περιβαλλοντικών όρων, ιδιαίτερα των επενδύσεων στον κλάδο της ενέργειας) καθώς επίσης και οι εθελοντικοί μηχανισμοί (οικολογικό σήμα και EMAS) και η ένταξη κριτηρίων ESG στην αξιολόγηση και λειτουργία των επιχειρήσεων. Στην παρουσίαση των πολιτικών περιβάλλοντος γίνονται αναφορές στις επιπτώσεις που έχει η εφαρμογή των πολιτικών αυτών στον κλάδο της ενέργειας σε παγκόσμιο, Ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Χρηματοοικονομική και Δίκαιο της Κεφαλαιαγοράς

Το μάθημα παρουσιάζει τις διάφορες μορφές αγορών κινητών αξιών (securities markets), τους συμμετέχοντες και τον ρόλο τους καθώς και τους βασικούς μηχανισμούς λειτουργίας (το θεσμικό και νομικό πλαίσιο) της κεφαλαιαγοράς. Μελετώνται οι βασικοί της μηχανισμοί -παροχή ρευστότητας στους επενδυτές, κατανομή κινδύνου και συνάθροιση πληροφοριών μέσω των τιμών. Αναλύονται θέματα που αφορούν σε επενδυτικές υπηρεσίες, στη λειτουργία των ΕΠΕΥ και ΑΕΠΕΥ, στα μέλη, στη λειτουργία του «Χρηματιστηρίου Αθηνών ΑΕ» και της Εναλλακτικής Αγοράς (Εν.Α.), καθώς και στα διαπραγματεύσιμα Αμοιβαία Κεφάλαια (Δ.Α.Κ.). Εξετάζονται οι κανόνες λειτουργίας των αγορών κινητών αξιών, το κόστος λειτουργίας τους, καθώς και η ικανότητα των αγορών να εξελίσσονται. Στη συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά οι ρυθμιστικές αρχές όπως και θέματα προστασίας της κεφαλαιαγοράς από κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών και από πράξεις χειραγώγησης. Τέλος αναπτύσσεται το πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς παραγώγων καθώς και των βασικών προϊόντων που διαπραγματεύονται και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσα αντιστάθμισης κινδύνου.

Ρυθμιστικό πλαίσιο και εποπτεία τραπεζών: νομικές και οικονομικές πτυχές

Το μάθημα εξετάζει τις εθνικές και ευρωπαϊκές διαστάσεις της ρύθμισης και εποπτείας του τραπεζικού και του χρηματοπιστωτικού τομέα. Εξετάζονται θέματα ανταγωνισμού και σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα, αναλύονται οι παράγοντες που οδηγούν σε χρηματοπιστωτικές κρίσεις (όπως αυτή των τελευταίων ετών) και οι προσπάθειες αναμόρφωσης του χρηματοπιστωτικού συστήματος τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Επίσης εξετάζονται θέματα εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων κατά τη σύσταση και τη λειτουργία τους, η νομισματική και συναλλαγματική πολιτική, τα σύστημα εγγύησης καταθέσεων, η πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και η συγχώνευση πιστωτικών ιδρυμάτων.

Πολιτικές και Νομικό πλαίσιο του κλάδου της Ενέργειας στην ΕΕ

Το μάθημα παρέχει μια επισκόπηση των σημαντικότερων νόμων και πολιτικών που διαμορφώνουν και ρυθμίζουν το πολύπλοκο ενεργειακό σύστημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση με αναφορές και στο παγκόσμιο σύστημα. Αναλύονται τα δύο βασικά προβλήματα: η ενεργειακή ασφάλεια και η περιβαλλοντική προστασία και οι μέθοδοι επίλυσής τους με έμφαση στις πολιτικές ενέργειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αρμοδιότητες χάραξης και άσκησης ενεργειακής πολιτικής ασφάλειας της ενεργειακής τροφοδοσίας, ενεργειακά διευρωπαϊκά δίκτυα). Εξετάζονται επίσης θέματα διάρθρωσης και λειτουργίας των αγορών ενέργειας, με έμφαση στην ηλεκτρική ενέργεια και στο φυσικό αέριο. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζεται ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ). Ο στόχος είναι να παρέχει στους φοιτητές ένα πλαίσιο για την κατανόηση των ενεργειακών νόμων και πολιτικών του σήμερα και εκείνων που ενδέχεται να είναι σημαντικές τα επόμενα χρόνια. Θα εξετασθούν νόμοι και πολιτικές κυρίως σε Ευρωπαϊκό επίπεδο και πως αυτές εξειδικεύονται σε εθνικό επίπεδο, ενώ θα γίνει παρουσίαση των εξελίξεων σε διεθνές επίπεδο. Πέραν του νομικού πλαισίου θα εξεταστεί και ο ρόλος των κριτηρίων ESG (Περιβάλλον, Κοινωνία και Εταιρική Διακυβέρνηση) τα οποία υπολογίζουν το βαθμό έκθεσης μιας επιχείρησης σε μακροπρόθεσμο περιβαλλοντικό, κοινωνικό και διοικητικό ρίσκο στην λειτουργία των

ενεργειακών αγορών. Οι νόμοι και οι πολιτικές θα παρουσιαστούν ξανά στο πλαίσιο των βαθιών αλλαγών που συμβαίνουν στο ενεργειακό σύστημα, την κλιματική αλλαγή και άλλα περιβαλλοντικά ζητήματα, την οικονομία, την εθνική ασφάλεια και την αύξηση του πληθυσμού. Παρότι το μάθημα θα δώσει έμφαση σε εμπειρικές εφαρμογές με αναφορά σε σύγχρονα ζητήματα, θα παρουσιαστεί επίσης και το θεωρητικό πλαίσιο. προσοχή σε σημαντικές θεωρίες.

Νομικές και Οικονομικές διαστάσεις των Δραστηριοτήτων και Συναλλαγών στον τομέα της Ενέργειας

Το μάθημα παρέχει μια επισκόπηση των οικονομικών, τεχνολογικών και πολιτικών δυνάμεων που διαμορφώνουν την παγκόσμια ενεργειακή βιομηχανία και τα επιχειρηματικά μοντέλα που προκύπτουν λαμβάνοντας υπόψη το νομικό και ρυθμιστικό πλαίσιο. Το μάθημα αναπτύσσει το μικροοικονομικό πλαίσιο του κλάδου της ενέργειας και χρησιμοποιεί αυτό το πλαίσιο για να διερευνήσει το ρόλο της τεχνολογίας και της καινοτομίας, των παγκόσμιων αγορών και της γεωπολιτικής, καθώς και τη ρύθμιση των περιβαλλοντικών συνεπειών, με έμφαση στην κλιματική αλλαγή. Το μάθημα μελετά, επίσης, το νομικό και οικονομικό πλαίσιο για όλους τους σημαντικούς τύπους ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των ορυκτών καυσίμων, της πυρηνικής ενέργειας και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την εξόρυξη, τη μετατροπή, τη διανομή, τη χρήση και την αποθήκευση. Επίσης εξετάζεται η επίδραση που θα έχει η ενσωμάτωση των ESG κριτηρίων στην χρηματοδότηση και λειτουργία των διαφόρων αγορών ενέργειας. Στο πλαίσιο αυτό εξέχουσα θέση διαθέτει η μελέτη των ενεργειακών συμβάσεων. Ακόμη εξετάζονται τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ζήτησης και οι πολιτικές διαχείρισής στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και τα χαρακτηριστικά της παραγωγής και της εξέλιξης των αγορών. Παρουσιάζεται η επικρατούσα κατάσταση στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, ο τρόπος διαμόρφωσης των τιμών, και των άλλων αρχών διαχείρισης του συστήματος και αναλύεται ο ρόλος των επιδοτήσεων στην προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Τέλος, προσεγγίζονται ζητήματα εμπορικής φύσης κατά τη λειτουργία μιας ενεργειακής επιχείρησης, όπως οι συμβάσεις πώλησης και μεταφοράς ενέργειας, η αστική ευθύνη παραγωγών, πωλητών και μεταφορέων ενέργειας και συναφή ζητήματα προστασίας του καταναλωτή. Στις διαλέξεις θα χρησιμοποιηθούν συγκεκριμένα παραδείγματα κυρίως από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα και από διαφορετικούς τομείς της ενέργειας, όπως των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, του πετρελαίου και του φυσικού αερίου δίνοντας επίσης έμφαση στην περιβαλλοντική διάσταση.

Δίκαιο και Οικονομικά των Επιχειρήσεων

Η σύζευξη της Οικονομικής Επιστήμης με το Δίκαιο των Επιχειρήσεων δίνει το έναυσμα για μια σειρά προβληματισμών πάνω στην οργάνωση, τη λειτουργία και τη χρηματοδότηση των σύγχρονων επιχειρήσεων. Η ιστορική αναδρομή της εξέλιξης οργάνωσης και μορφής των επιχειρήσεων αναδεικνύει σημαντικούς παράγοντες, όπως η τεχνολογία και η κοινωνική οργάνωση. Εξετάζεται η θεωρία των επιχειρήσεων και τα οριζόντια και κάθετα όριά τους. Αναλύεται η έννοια και ο ρόλος της επιχειρηματικότητας και της διαχείρισης του επιχειρηματικού κινδύνου. Εξετάζονται οι ποικίλοι νομικοί τρόποι άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας (ατομική επιχείρηση, εταιρικοί τύποι, συμπράξεις εταιριών κλπ.). Ειδικότερα αναλύονται τα βασικά χαρακτηριστικά του κάθε τύπου από νομική άποψη και αναδεικνύονται οι ιδιαιτερότητές του. Παράλληλα, μέσω της συσχέτισής τους, εξετάζεται η στρατηγική

επιλογής του πρόσφορου κάθε φορά επιχειρηματικού τύπου για την επίτευξη των επιδιωκόμενων οικονομικών και επενδυτικών σκοπών.

Νομικό Πλαίσιο και Οικονομική Ανάλυση των Εργασιακών Σχέσεων

Το μάθημα εξετάζει την συμπεριφορά εργαζόμενων και εργοδοτών, καθώς και των αντίστοιχων συλλογικών ομάδων, τη λειτουργία της αγοράς εργασίας και τις επιδράσεις της σε μακροοικονομικό και αναδιανεμητικό επίπεδο, τις στρατηγικές των επιχειρήσεων και οργανισμών προς τους εργαζόμενους τους και τις κυβερνητικές πολιτικές όσον αφορά τα θέματα εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζονται η ζήτηση και προσφορά εργασίας, ο καθορισμός μισθού και απασχόλησης κάτω από διαφορετικές αγορές, οι εναλλακτικές μορφές απασχόλησης, οι προσδιοριστικοί παράγοντες της ανεργίας και της απασχόλησης, καθώς και οι πολιτικές απασχόλησης. Αναλύονται ζητήματα ατομικών και συλλογικών σχέσεων εργασίας και κοινωνικής ασφάλισης και η επίδρασή τους στη λειτουργία των επιχειρήσεων.

Νομικές και Οικονομικές πτυχές των Συγχωνεύσεων, των Εξαγορών και της Κοινής και Διασταυρούμενης Ιδιοκτησίας (Common και Crossownership)

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η επίδραση των συγχωνεύσεων και εξαγορών τόσο στους μετόχους μιας εταιρείας όσο και στον καταναλωτή. Ως προς το πρώτο σκέλος αναλύεται το οικονομικό υπόβαθρο της νομοθεσίας που διέπει τις συγχωνεύσεις και εξαγορές και εξετάζονται ζητήματα διαμόρφωσης των σχετικών συμβάσεων και ευθύνης έναντι των δανειστών. Όσον αφορά τον καταναλωτή, αναλύεται η επίδραση των οριζόντιων συγχωνεύσεων κι εξαγορών στη διαμόρφωση των τιμών. Αν και η συνένωση στοιχείων του ενεργητικού μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της αποτελεσματικότητας των επιχειρήσεων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να προσφέρουν χαμηλότερες τιμές και καλύτερα ή/και νέα προϊόντα, ταυτόχρονα οδηγεί σε αύξηση της συγκέντρωσης των πωλήσεων δημιουργώντας έτσι κίνδυνο πρακτικών που μειώνουν τον ανταγωνισμό (εναρμονισμένες πρακτικές ή κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης) με αποτέλεσμα υψηλές τιμές. Στο μέρος αυτό του μαθήματος εξετάζεται η επίδραση οριζόντιων συγχωνεύσεων στην τιμή του προϊόντος, τότε ο νόμος επιβάλλει έγκριση της Επιτροπής Ανταγωνισμού και υπό ποιες προϋποθέσεις η Επιτροπή εγκρίνει συγχωνεύσεις κι εξαγορές. Τέλος, εξετάζονται από νομικής και οικονομικής άποψης οι επιπτώσεις στον ανταγωνισμό περιπτώσεων κατά τις οποίες σημαντικό μέρος του μετοχικού κεφαλαίου μιας επιχείρησης ανήκει είτε απ' ευθείας σε έναν ανταγωνιστή της είτε σε έναν επενδυτή ο οποίος κατέχει επίσης σημαντικό μέρος του κεφαλαίου των ανταγωνιστών της.

Σύγχρονα ζητήματα προστασίας ελεύθερου ανταγωνισμού: Οικονομική και νομική διάσταση

Αν και το μονοπώλιο ή η κατοχή δεσπόζουσας θέσης δεν απαγορεύονται, ο νόμος απαγορεύει την καταχρηστική εκμετάλλευσή τους με σκοπό την παρεμπόδιση του ανταγωνισμού, ιδιαίτερα όταν αυτό έχει ως αποτέλεσμα τον καθορισμό αθέμιτων όρων συναλλαγής, τον περιορισμό της παραγωγής, την εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές ή την εξάρτηση σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή πρόσθετων υποχρεώσεων που δεν έχουν σχέση με το αντικείμενο των συμφωνιών. Στο μάθημα εξετάζονται πρακτικές που οδηγούν σε Καταχρηστική Εκμετάλλευση Δεσπόζουσας Θέσης και αναλύονται από νομική και οικονομική σκοπιά δικαστικές αποφάσεις που αφορούν στην εφαρμογή του άρθρου 102 της Συνθήκης της ΕΕ.

Ως κάθετες σχέσεις αναφέρονται οι οικονομικές δοσοληψίες ανάμεσα σε διάφορα στάδια της εφοδιαστικής αλυσίδας (π.χ., παραγωγός-προμηθευτής) οι οποίες, αν και

έμμεσα, επηρεάζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό τόσο στα ενδιάμεσα στάδια παραγωγής όσο και στην αγορά του τελικού προϊόντος. Στο μάθημα εξετάζεται κατά πόσο οι πρακτικές τιμολόγησης και πώλησης εισροών επηρεάζουν τον ανταγωνισμό και τις τιμές του τελικού προϊόντος. Έμφαση δίνεται στις περιπτώσεις όπου ο προμηθευτής πουλάει και απ' ευθείας το τελικό προϊόν, ερχόμενος έτσι σε ανταγωνισμό με τον λιανοπωλητή-πελάτη του. Τέλος θα εξετασθούν ζητήματα κάθετων συγχωνεύσεων κι εξαγορών, δηλαδή συγχωνεύσεων κι εξαγορών μεταξύ εταιρειών που καλύπτουν διαφορετικά στάδια της αλυσίδας παραγωγής.

Ρυθμιστικό Πλαίσιο και Οικονομική ανάλυση των Νέων Τεχνολογιών

Το μάθημα εξετάζει τις νομικές και οικονομικές πτυχές των συναλλαγών που διεξάγονται με ηλεκτρονικά μέσα και, ιδίως, μέσω του Διαδικτύου. Παρουσιάζονται οι διάφορες μορφές προσφερόμενων από το Διαδίκτυο υπηρεσιών, από τις πιο βασικές (μηχανές αναζήτησης, εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων) έως και τις πιο πολύπλοκες, οι οποίες χρησιμοποιούν τεχνολογίες αυτοματισμού και αντιπροσώπευσης (όπως smartagents, shopping bots, and biddingelves). Αναλύονται οι δυνατότητες που δίνουν τα προγράμματα αυτά, ξεκινώντας από την παροχή της ευχέρειας στους καταναλωτές να κάνουν αυτόματα συγκρίσεις και στους προμηθευτές να αποκτούν πληροφόρηση για τα βασικά χαρακτηριστικά των επισκεπτών τους σε πραγματικό χρόνο, και φτάνοντας στη δυνατότητα λήψης αποφάσεων για λογαριασμό ατόμων και συμμετοχής σε online αγορές. Εξετάζονται θέματα που αφορούν στο ηλεκτρονικό επιχειρείν (δίνοντας έμφαση στα προβλήματα που πρέπει να ξεπεράσει μια επιχείρηση στα αρχικά στάδια, όπως συμφωνίες φιλοξενίας και σχεδιασμός των όρων και προϋποθέσεων της παροχής υπηρεσιών), στη χρήση και προστασία δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας στο Διαδίκτυο, στη διαφήμιση στο Διαδίκτυο, στην ηλεκτρονική κατάρτιση συμβάσεων, στις ηλεκτρονικές υπογραφές, στις πληρωμές μέσω Διαδικτύου, στην ευθύνη των μεσαζόντων παροχής υπηρεσιών και στη μη ζητηθείσα εμπορική επικοινωνία.

Δίκαιο και Οικονομικά της Ιδιωτικής και Κοινωνικής Ασφάλισης

Το μάθημα εξετάζει τα κίνητρα των συμμετεχόντων στις ασφαλιστικές αγορές υποθέτοντας ορθολογική συμπεριφορά και αποτελεσματικές αγορές και αναδεικνύοντας προβλήματα ηθικού κινδύνου και δυσμενούς επιλογής (moral hazard and adverse selection) που προκύπτουν από την ασυμμετρία πληροφόρησης. Οι ασφαλιστικές αγορές εξετάζονται και υπό το πρίσμα των συμπεριφορικών οικονομικών (behavioral economics), που προσθέτουν χρήσιμα στοιχεία για την κατανόηση των δυσλειτουργιών που παρουσιάζονται γενικότερα στις αγορές. Επίσης εξετάζεται ο ρόλος της κυβέρνησης στη ρύθμιση της φερεγγυότητας των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και την παροχή ασφαλειών καταστροφής, η σημασία των δικαστηρίων στην ερμηνεία των ασφαλιστηρίων συμβολαίων και τη ρύθμιση του περιεχομένου τους, καθώς και η λειτουργία της ασφάλισης στη διαμόρφωση της νομικής ευθύνης. Στόχος του μαθήματος είναι να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ νομικής και οικονομικής προσέγγισης, προσφέροντας τις απαραίτητες γνώσεις ώστε η νομική ανάλυση να μην αγνοεί ή απλοποιεί τις οικονομικές συνέπειες των έννομων ρυθμίσεων και η οικονομική προσέγγιση να εμπλουτιστεί με τη νομική πραγματικότητα και τις θεσμικές λεπτομέρειες, ώστε να προσφέρει ρεαλιστικές και σαφείς κατευθύνσεις πολιτικής.

Προστασία του Καταναλωτή: Οικονομικό Υπόβαθρο και Νομικό Πλαίσιο

Το μάθημα ξεκινά εμπλουτίζοντας το βασικό οικονομικό μοντέλο που οδηγεί στην οικονομική αποτελεσματικότητα με ζητήματα όπως ασυμμετρία πληροφόρησης, διαφήμιση και άλλους παράγοντες που επηρεάζουν τη ζήτηση, έτσι ώστε να εδραιωθεί η ανάγκη προστασίας του καταναλωτή. Προσεγγίζοντας τα θέματα αυτά με την βοήθεια των οικονομικών της πληροφόρησης (informational economics) και συμπεριφορικών οικονομικών (behavioral economics), αναδεικνύονται οι βασικοί κοινωνιολογικοί και οικονομικοί λόγοι για την προστασία του καταναλωτή και ο τρόπος με τον οποίο η προστασία αυτή μετουσιώνεται σε νομοθετική ρύθμιση. Ειδικότερα, εξετάζονται τα πεδία των ΓΟΣ, των συμβάσεων εκτός εμπορικού καταστήματος και από απόσταση, της ευθύνης του παραγωγού από ελαττωματικά προϊόντα, της ευθύνης του παρέχοντος υπηρεσίες και ζητήματα αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Επίσης αναλύεται ο ρόλος των δικαστικών αποφάσεων και των κρατικών ρυθμίσεων στην συμπεριφορά των καταναλωτών και των αγορών, η σημασία της ανεξάρτητης αρχής του Συνηγόρου του Καταναλωτή καθώς και άλλων οργανισμών, όπως ο Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων και ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων, τέλος δε η σημασία των εθελοντικών συστημάτων πιστοποίησης ποιότητας.

Δίκαιο και Οικονομικά των Ξένων Επενδύσεων και της Χρηματοδότησης της Ανάπτυξης

Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να προσεγγίσει τις οικονομικές και νομικές παραμέτρους της υλοποίησης ενός επενδυτικού σχεδίου, τόσο σε μακρο- όσο και σε μικρο- επίπεδο. Παρουσιάζονται οι βασικές αρχές της σύνταξης ενός επιχειρηματικού σχεδίου (business plan), ώστε να εξοικειωθούν με αυτό οι μεταπτυχιακοί/-ες φοιτητές/-τριες. Στη συνέχεια, αφού προσδιορισθεί η έννοια της ξένης άμεσης επένδυσης από οικονομική και νομική σκοπιά, και οι πηγές του διεθνούς επενδυτικού δικαίου, μελετώνται οι τεχνικές προώθησης, προσέλκυσης και προστασίας των ξένων ιδιωτικών επενδύσεων. Στο πλαίσιο αυτό, εξετάζονται οι κίνδυνοι που απειλούν μια ξένη επένδυση στη χώρα υποδοχής και οι τρόποι αντιμετώπισής τους από νομική και οικονομική σκοπιά. Έμφαση δίνεται στο ελληνικό θεσμικό πλαίσιο προσέλκυσης ξένων επενδύσεων και στην ευρωπαϊκή επενδυτική πολιτική, που συνιστά πλέον τμήμα της κοινής εμπορικής πολιτικής της Ε.Ε. Εξετάζεται επίσης η επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν από την υλοποίηση μιας ξένης επένδυσης με έμφαση στην διεθνή επενδυτική διαιτησία, κυρίως δε στη νομολογία των διαιτητικών δικαστηρίων του Διεθνούς Κέντρου για την Επίλυση των Διαφορών μεταξύ Κρατών και Ξένων Επενδυτών (ICSID - International Centre for the Settlement of Investment Disputes). Το μάθημα επίσης εξετάζει τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης (Financing for Development), διερευνώντας τους συναφείς στόχους και πολιτικές σε παγκόσμιο, περιφερειακό και κλαδικό επίπεδο, με έμφαση στην διαδικασία του Monterrey και στους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (Millennium Development Goals). Αναλύονται οι χρηματοδότες (πολυμερείς, εθνικοί και ιδιώτες), οι βασικές μορφές χρηματοδότησης (aid & credit) και τα νομικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό. Έμφαση δίνεται στην ευρωπαϊκή πολιτική για διεθνή αναπτυξιακή συνεργασία. .

Διεθνείς Οργανισμοί και Διεθνές Εμπόριο

Το μάθημα παρουσιάζει τους θεσμούς, κανόνες και οργανισμούς της διακυβέρνησης των διεθνών εμπορικών σχέσεων. Εξετάζονται οι στόχοι, η διαδικασία και τα νομικά εργαλεία για τη δημιουργία μιας οικονομικής ένωσης κρατών, με έμφαση στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση (ζώνη ελευθέρων συναλλαγών, τελωνειακή ένωση, κοινή

αγορά, εσωτερική αγορά, οικονομική και νομισματική ένωση, πολιτική ένωση). Εξετάζεται η οικονομική σημασία του ελεύθερου εμπορίου (όπως αυτή προωθείται μέσω της μείωσης των tariffs, quotas, dumping and subsidies), το ιστορικό των διεθνών διαπραγματεύσεων (από την GATT στον ΠΟΕ, γύροι διαπραγματεύσεων, εμπορικές συμφωνίες, φραγμοί στο διασυνοριακό εμπόριο, επίλυση διακρατικών εμπορικών διαφορών) και μελετώνται οι διμερείς εμπορικές σχέσεις (Free Trade Agreements και Favored Nation Treatment), με έμφαση στις διμερείς εμπορικές σχέσεις της Ε.Ε. με τρίτες χώρες. Εξετάζονται θέματα διεθνών εμπορικών συναλλαγών, όπως ο διεθνής χαρακτήρας μιας σύμβασης και οι συνέπειές του, η αλλοδαπότητα μιας επιχείρησης, το εφαρμοστέο δίκαιο στη διεθνή σύμβαση, καθώς επίσης και το καθεστώς ορισμένων χαρακτηριστικών συναλλαγών, όπως η πώληση εμπορευμάτων, η παροχή υπηρεσιών, οι κατασκευαστικές συμβάσεις και η σύμβαση παραχώρησης της χρήσης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Τέλος εξετάζονται ζητήματα επίλυσης διεθνών εμπορικών διαφορών που ανακύπτουν από την ερμηνεία και την εκτέλεση των διεθνών εμπορικών συμβάσεων. Έμφαση δίνεται στη διεθνή εμπορική διαιτησία και στους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των διεθνών εμπορικών διαφορών.

Ποινική καταστολή του Οικονομικού Εγκλήματος και της Διαφθοράς

Το μάθημα εστιάζει στο οικονομικό έγκλημα και στην επίδρασή του στη λειτουργία του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα. Εκτός από τα “κλασικά” οικονομικά εγκλήματα (απάτη, απιστία, φορολογικά αδικήματα, λαθρεμπορία), εξετάζονται κριτικά τα εργαλεία που χρησιμοποιεί ο ποινικός νομοθέτης για την αντιμετώπιση της “μοντέρνας” εγκληματικότητας (λ.χ. το αδίκημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες) και επισημαίνονται τα πλεονεκτήματα αλλά και τα ελλείμματα που παρουσιάζουν ως προς την αποτελεσματικότητα καθώς και τη συμβατότητά τους με τις αρχές του κράτους δικαίου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις οικονομικές συνέπειες που δημιουργεί η διαφθορά στην ποινική αντιμετώπιση του προβλήματος, και ειδικότερα στην εξέταση των δεσμεύσεων που απορρέουν για τον εθνικό νομοθέτη από τα σημαντικότερα διεθνή κείμενα στο πεδίο αυτό (Συμβάσεις του ΟΟΣΑ, του ΟΗΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης), αλλά και στην ερμηνεία των σχετικών εγκλημάτων που τυποποιούνται στην ελληνική έννομη τάξη, είτε στον Ποινικό Κώδικα είτε σε ειδικά νομοθετήματα (δωροδοκία στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, εμπορία επιρροής, πόθεν έσχες κτλ). Παράλληλα, ερευνάται ο τρόπος με τον οποίο το σύγχρονο οικονομικό ποινικό δίκαιο επιχειρεί να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις της παγκοσμιοποίησης των αγορών, της διάδοσης του Διαδικτύου, αλλά και της τραπεζικής κρίσης καθώς και της κρίσης χρέους.